

عربی کی دوسری کتاب

۶

مڈل سکولوں کی دوسری جماعت کے واسطے ہے
سررشتہ تعلیم پنجاب کے صاحب ڈائریکٹر بہادر کے
حکم سے

منشی گلاب سنگھ گورنمنٹ پبلشر و مینیجر سنٹرل بک ہاؤس پنجاب
نے اپنے مطبع مفید عام لاہور میں چھاپی

۱۹۰۵ء

سررشتہ تعلیم پنجاب کی بے اجازت کوئی نہ چھاپے

السلام رحمہ اللہ

عربی کی دوسری کتاب

آلَا بُدَّ مِنَ الذَّهَابِ إِلَى
الشُّوقِ ؟

لَيْسَ الذَّهَابُ ثُمَّ يَضُرُّ دُرِّيَّ +
مَا يُعْمَلُ لِتَعَلُّمِ الْإِنْسَانِ
الْفَرَسَاوِي ؟

يَلْزَمُ السَّعْيَ الْبَلِيغُ لِنَقْلِ +
مَا يَلْزَمُنِي ؟ مَا يَلْزَمُ عَلِيَّ ؟
عَلَيْكَ الشُّكُونُ وَالْفَرَارُ +
إِلَى آيِّ مَكَانٍ يَدَّهَبُ ؟
عَلَيْهِ الذَّهَابُ لِأَخْبَرِ
الْكِتَابِ +

آیا بازار رفتن ضروری است ؟

در آنجا رفتن ضروری نیست +
برائے آموختن زبان فرانس

چہ باید کرد ؟
در خواندن آں محنتی باید +
چہ چیز مرا لازم است +
ترا قرار باید گرفت +
او را کجا رفتنی است +
او را برائے گرفتن کتاب
رفتنیست +

ایشان را چه چیز خرید نیست ؟
 ایشان را گوشت گاو خرید نیست +
 ترا چه باید خواند ؟ +
 ترا چه چیز درکار است ؟
 مرا رویه درکار است +
 آیا ترا یک درهم درکار است ؟
 آیا ترا بسیار درکار است ؟
 بله - مرا بسیار درکار است +
 من صرف یک پول میخواهم +
 تو صرف همین میخواهی ؟
 بله - صرف همین میخواهم +
 چه قدر میخواهی ؟
 برادر ترا چه قدر درکار است ؟
 او را صرف دو درهم درکار است +
 آیا بقدر حاجت خود میداری ؟
 او بقدر احتیاج خود میدارد +
 ایشان حسب ضرورت خود
 ندارند +

عَلَيْهِمْ اشْتَرَاءُ آيٍ شَيْءٍ ؟
 عَلَيْهِمْ اشْتَرَاءُ لَحْمِ الْبَقَرِ +
 قِرَاءَةُ آيٍ شَيْءٍ عَلَى ؟
 آيٍ شَيْءٍ يَحْتَاجُ إِلَيْهِ ؟
 أَنَا أَحْتَاجُ إِلَى رُوفِيَةٍ +
 أَتَحْتَاجُ إِلَى دُرْهَمٍ وَاحِدَةٍ ؟
 أَتَحْتَاجُ إِلَى أَكْثَرِ مِن دُرْهَمٍ ؟
 نَعَمْ - أَحْتَاجُ إِلَى الْآلِفَةِ +
 أَطْلُبُ فَلَسًا وَاحِدًا فَقَطْ +
 أَتَطْلُبُ هَذَا فَقَطْ ؟
 نَعَمْ - أَطْلُبُ هَذَا فَقَطْ +
 كَمْ تَطْلُبُ ؟
 إِلَى كَمْ يَحْتَاجُ أَخُوكَ ؟
 يَحْتَاجُ إِلَى دُرْهَمَيْنِ فَقَطْ +
 أَعِنْدَكَ مَا يَحْتَاجُ إِلَيْهِ ؟
 عِنْدَهُ مَا يَحْتَاجُ إِلَيْهِ +
 لَيْسَ عِنْدَهُمْ مَا يَحْتَاجُ
 إِلَيْهِ +

آیا تو زیادہ نمی خواہی؟ ✕

زیادہ نمی خواہم + /

او زیادہ نمی خواہد + /

آیا ترا ہرگز آزمودن زبان

فراموشی بخنتے زوداد؟

بلے۔ در آموختن خنتے کشیدم +

مرا چہ کردنی است؟ ✕

ترا کار باید کرد + ✕

آیا مرا در آنجا رفتنی است؟ +

ترا در آنجا رفتن رواست +

این کتاب بچند مے ارزد؟ +

بدو روپیہ مے ارزد + ✕

آں ہندوق بچند مے ارزد؟ ✕

صرف بہ پنج روپیہ مے ارزد +

آں چیز در بازار بچہ مے ارزد +

أَلَا تَطْلُبُ زِيَادَةً؟

لَا أَطْلُبُ زِيَادَةً +

لَا يَطْلُبُ وَلَا تَسْتَعِينِي زِيَادَةً +

أَرَقَمَ عَلَيْكَ النَّعَبُ فِي تَعَالَى

الْبَاسِ الْفَرَسَاوِي +

تَعَالَى وَقَمَ عَلَى رَقَبِي فِي تَعَالَى

أَيُّ شَيْءٍ تَعَالَى زِيَادَةً +

عَلَيْكَ أَنْ تَعَلَّ شَيْئًا يَصْنَعُكَ +

هَلْ عَلَى الدَّهَابِ كَمَّةٌ؟

يَجُوزُ لَكَ الدَّهَابُ إِلَى ذَلِكَ

الْمَوْجِعِ +

يَكُمُ يَبَاغُ هَذَا الْكِتَابُ فِي

الْوَقْعِ؟

يَبَاغُ بِرُوفِيَّتَيْنِ فِي تَقْسِ

الْأَمْرِ +

يَكُمُ يَبَاغُ ذَلِكَ الْبُنْدُوقُ؟

يَبَاغُ بِخَمْسِ رُوفِيَّاتٍ فَقَطْ +

يَكُمُ يَبَاغُ ذَلِكَ الثَّغْيُ فِي الثُّوقِ؟

لَمْ يَسْئَلْهُ كَثِيرًا - لَيْسَ بِغَالٍ +

لَا يَبْأَعُ يَتَّقِي +

يَبْأَعُ هَذَا بِأَكْثَرِ مِنْهُ +

لَا يَبْأَعُ هَذَا بِمِثْلِ ذَلِكَ +

أَلَسْتُ كَمِثْلِ أَخِي ؟

بَلَى - أَنْتَ أَفْضَلُ مِنْهُ +

أَلَسْتُ كَمِثْلِهِ ؟

أَلَا يَرُدُّ كِتَابَكَ عَلَيْكَ ؟

بَلَى - يَرُدُّهُ +

هَلْ رَدَّ عَلَيْكَ مُعَازَكَ ؟

نَعَمْ - رَدَّهَا +

أَشْرَعَ أَخُوكَ فِي تَرْجُمَتِهِ

الآن ؟

مَا أَشْرَعَ إِلَى الآن +

أَتَهْدِي هِدْيَتِي ؟ أَوْ وَجَدْتَ

الْهَدِيَّةَ ؟

وَجَدْتُ هَذَا يَا كَثِيرَةَ +

هَلْ وَجَدْتَ الْكِتَابَ ؟

بہ بسیار نمی ارزد +

بہ بیچ نمی ارزد +

این بزیاده از آن سے ارزد +

این بقدر آن نمی ارزد +

آیا من مثل برادر خود نیستم +

بلے - تو از منے بہتر ہستی +

آیا مثل آن نیستم ؟

آیا او کتاب تو باز بر نمیدہ ؟

بلے - باز میدہد +

آیا او دستاۓ تو باز دادہ است +

ہاں - باز دادہ است +

آیا برادر تو حالا ترجمہ خود

شروع کردہ است ؟

ہنوز شروع نکرده است +

آیا تو ہدیہ یافتی ؟

چند ہدیہ یافتہ ام +

آیا کتابہا را یافتہ ام +

بلے - آہا را یافته ام +
 تو از کدام شخص ہدایا یافتہ ؟
 از دوستان خود +
 از کجا سے آئی ؟
 از باغ سے آیم +
 او از مشلات خانہ آمدہ است +
 ایشان از کجا آمدند ؟ بعد از
 گفتن +
 پس از برگشتن از آنجا +
 من پیش از شما شام خوردہ ام +
 تو شام بدیر خوردہ +
 مروتے را بہائے اسب داون +
 درزی را قیمت سترے داون +
 آیا تو کفش فروش را قیمت کفشہا میدہی +
 بلے - من او را قیمت آہا میدہم +
 آیا او ترا قیمت کارو میدہد +
 مرا قیمت آن نمیدہد +
 من قرض خود ادا میکنم +

نَعَمْ - وَجَدْتُهَا +
 مِمَّنْ وَجَدْتَ الْمَدَايَا ؟
 مِنْ أَصْبَانِي +
 مِنْ أَيْنَ تَجِيئُ ؟
 مِنَ الْمَدِينَةِ أَجِيئُ +
 جَاءَ عَنْ دَارِ الْمُشَلَاتِ +
 هُوَ لَاءَ مِنْ أَيْنَ جَاءَ ؟
 بَعْدَ الْقَوْلِ +
 بَعْدَ السُّؤَالِ عَنْ ذَلِكَ الْمَوْضِعِ +
 تَعَشَيْتُ مِنْ قَبْلِكُمْ +
 تَعَشَيْتَ بَعْدَ مَكَلَّتِ +
 آدَاءُ ثَمَنِ الْفَرَسِ إِلَى رَجُلٍ +
 آدَاءُ ثَمَنِ الْفَيْصَةِ إِلَى خَطَّاطٍ +
 أَعْطَى ثَمَنَ الْجَعَالِ الثَّعَالِ ؟
 نَعَمْ - أُعْطِيَ ثَمَنَهَا إِيَّايَ +
 أَعْطَيْكَ ثَمَنَ السَّكِينِ ؟
 لَا يُعْطِيَنِي ثَمَنَهَا +
 أَنَا أَوْ ذِي دِينِي +

أَعْطَيْتُ الْخَيَّاطَ رُؤْيِيَّتَهُ +
هَلْ أَعْطَيْتَ إِسْكَامًا نَعَمَ
يَعَالِمُ ؟

نَعَمْ - أَعْطَيْتُهُ رُؤْيِيَّتَهُ +
طَلَبُ الرُّؤْيِيَّةِ مِنْ رَجُلٍ +
أَطْلُبُ رُؤْيِيَّةً مِنْ آتِي +
أَتَطْلُبُ تَلَكُوتِي مِثِّي ؟
نَعَمْ - أَطْلُبُهَا مِنْكَ +
أَطْلُبُهَا مِنْهُ +

مَا تَطْلُبُ مِثِّي ؟
لَا أَطْلُبُ مِنْكَ شَيْئًا +
أَتَزِيدُ أَنْ تَفْعَلَ ؟
أَرَدْتُ فِعْلَهُ وَ لَكِنْ قَصَرْتُ
عَنْهُ +

لَتَقْصُرَ أَنْ تَعْمَلَ أَنْصَلَ
مِنْهُ زَيْمًا قَبْلُ +
أَعَصَايَ يَدِيكَ ؟
نَعَمْ - هِيَ يَدِي +

من خیاط را روپیہ اش داده ام +
آیا تو کفش دوز را قیمت
کفشهای او دادی ؟

بله - روپیہ اش داده ام +
روپیہ خواستن از مردے +
من روپیہ از پدر خود میخواهم +
آیا تو کلاه خود از من میخواهی ؟
بله - از تو میخواهم +

من آنها را از تو میخواهم +
تو از من چه میطلبی ؟
من از تو چیزے نمی طلبم +
آیا تو میخواهی - که آں را بکنی ؟
خواستم - که او را بکنم - لیکن باز
ایستادم از آں +

باید - که قصد کنی - که آں را از
پیشتر بهتر نائی +

آیا عصای من بدست میداری ؟
بله - بدست میدارم +

مَا فِي آيَاتِكُمْ ؟
 يَا أَيُّهَا كَتَبُ عَلِيدَةُ ؟
 أَتَقَعُّصُ مِنْ أَحَدٍ ؟
 نَعَمْ - أَتَجَسَّسُ أَحَدًا مِنْ
 إِخْوَانِي ؟
 مَنْ تَجَسَّسُ ؟
 أَتَقَعُّصُ عَنِ ابْنِ الْعِمِّ ؟
 قَرِيبُ أَحَدٍ ؟
 يُرِيدُ رُؤْيَاكَ ؟
 رُؤْيَا مَنْ يُرِيدُ ؟
 هُوَ يُرِيدُ رُؤْيَا أَعْمَالِهِ ؟
 عَمَّنْ تَسْأَلُ ؟
 أَسْأَلُ عَنْ أَحَدٍ مِنْ
 أَجْبَانِ ؟
 أَسْأَلُ هَؤُلَاءِ عَنِّي ؟
 نَعَمْ - يَسْأَلُ هَؤُلَاءِ عَنْكَ
 تَكْتُبُ كَمَا حَقُّهُ ؟
 يَفْعَلُ هَؤُلَاءِ الرِّجَالُ كَمَا

بدست چه میدارید ؟
 چند کتابها بدست میداریم ؟
 آیا تلاش کس میکنی ؟
 بلے - تلاش یکے از برادران خود
 میکنم ؟
 تلاش کدام کس میکنی ؟
 تلاش عمو زاده و رشتہ دارے
 دیگر میکنم ؟
 او ارادہ دیدن تو میکند ؟
 او ارادہ دیدن کدام میکند ؟
 او قصد دیدن اعمام خود میکند ؟
 کرامے پرشی ؟
 من یکے را از دوستان خود
 مے پرسم ؟
 آیا ایناں مرا مے پرسند ؟
 بلے - اینها ترا مے پرسند ؟
 تو مینویسی چنانکه باید ؟
 این مردماں کار خود کما مینبغی

من نمیکنند *

آیا تو تو کار فرض خود ادا کرده ؟

کفتمایل - کرده ام *

بله - تو از خوردنیها و نوشیدنیها چه

روپیش میخواهی ؟

من یک پارۀ نان و یک شیشه

آیا تو آب میخواهم *

بله - لبا کجا ؟

من لبا خانۀ برادر من *

تو از تا اینجا *

من لبا آنجا *

آیا تو تا گوشۀ راه *

خواستم تا انتهای راه *

ایستاد بر سقف بالاست *

باید *

میشتر او به آن سوے راه رفته

یا عص است *

له - بدین سوے راه است *

بَنَيْتِ *

آآدیت قَرَضَات ؟

نعم - آدیت *

مَا تَطْلُبُ مِنَ الْمَأْكَلِ وَ

الْمَشْرَابِ ؟

أَطْلُبُ قِطْعَةً مِنْ خُبْزٍ - وَ

قَارُورَةً مِنْ مَاءٍ *

إِلَى آيْنِ ؟

إِلَى دَارِ أَخِي *

إِلَى هَذَا الْمَوْضِعِ *

إِلَى ذَلِكَ الْمَوْضِعِ *

إِلَى زَاوِيَةِ الطَّرِيقِ *

إِلَى نِهَاطِ الطَّرِيقِ *

عَلَى السَّطْحِ الْعَالِي - عَلَى السَّطْحِ

الْعَالِي *

هُوَ ذَهَبَ إِلَى الْجَانِبِ الْآخَرِ

مِنَ الطَّرِيقِ *

هُوَ عَلَى هَذَا الْجَانِبِ مِنَ

الطَّرِيقِ +

هُوَ عَلَى الْجَانِبِ الْآخِرِ مِنْ

الطَّرِيقِ +

هُوَ فِي وَسْطِ الطَّرِيقِ +

أَبُوهُ فِي قَعْرِ الْيَمِّ +

أَرَى حِصْنًا وَقَلْعَةً +

أَسَافِرُ إِلَى قَيْرُوسٍ ؟

نَعَمْ - أَسَافِرُ إِلَيْهَا +

أَذْهَبَ إِلَى بَرْمَلَانَ ؟

نَعَمْ - ذَهَبَ إِلَيْهَا +

إِلَى لَيْلَى وَصَلَ ؟

وَصَلَ إِلَى إِمْرِيكَةَ +

الْشَّرِيقَةُ لَيْسَ بِسَرْدِيْبِ +

أَسْرَقُوا قُلُوسَوتَكَ ؟

نَعَمْ - سَرَقُوها +

أَسْرَقَ ذَلِكَ الرَّجُلُ مِنْكَ

الْكِتَابَ ؟

نَعَمْ - سَرَقَهَا مِنِّي +

او بدان سوئے راه است +

او در وسط راه است +

پدر او در تنگ چاه است +

من قلعه را می بینم +

آیا تو به پیرس سفر میکنی ؟

بله - بدان سو سفر میکنم +

آیا او به انگلستان رفته است ؟

بله - رفته است بدانجا +

او تا کجا رفته است ؟

تا امریکه رسیده است +

چیزے دزدیدن از کس خوب نیست +

آیا کلاه تو دزدیده اند ؟

بله - دزدیده اند +

آیا آن مروکتها را از تو

دزدیده است ؟

بله - از من دزدیده است +

چہ چیز از شما دزدیدہ اند ؟
مردم از سن ہمہ شراب و ہمہ
کتاباً دزدیدہ اند +
این لفظ چگونه مینویسند ؟

بدین طور مینویسند +
او جامہ را رنگ میدہد +
جامہ را سیاہ میکنم +
آن را بسرخی رنگ میدہم +
او نیلگون مے سازد +
ایشان رخترا را برنگے مے رزند +
رنگ قباے تو چیست ؟
قباے من نیلی است +
قباے تو سفید است +
آیا تو قباے خود را نیلی میکنی ؟
من آن را سبز میکنم +
تو رخت خود را بکدام رنگ
رنگیس خواہی کرد ؟

آی شئی سَرَقُوا مِنْكَ ؟
سَرَقُوا مِنِّي جَمِيعَ الْکُتُبِ وَ
الْحَمْرِ +
عَلَى آيِ صُورَةٍ يَكْتُبُ هَذَا
الْلفظ ؟
يَكْتُبُ عَلَى هَذِهِ الصُّورَةِ +
هُوَ يَصْبِغُ الشَّيْبَ +
أَنَا أُسَوِّدُ الشَّيْبَ +
أُحْمَرُهُ أَيْ أَصْبِغُهُ بِالْحَمْرِ +
هُوَ يَصْبِغُ بِالْعِظْمِ +
يَصْبِغُونَ الشَّيْبَ لَوْنٍ مَا +
مَا لَوْنٌ قَبَائِكَ ؟
قَبَائِي مَصْبُوغٌ بِالْکَمَرِ +
قَبَائِكَ أَبْيَضُ +
أَتَصْبِغُ قَبَائِكَ بِالْعِظْمِ ؟
أُخَضِّرُهَا +
يَأْتِي لَوْنٌ تَصْبِغُ شَيْبَكَ ؟

من آں را بہ نیل رنگ میکنم +
 تو کلاه خود را کدام رنگ داده؟
 من آں را بگل عصف و مثل
 آں رنگیں میکنم +

رنگ قباہے تو چیست؟
 قباہے سرخ و سیاہ و سبز و
 نیلی و زرد میدارم +
 مردیکہ مے آید تو آں را مے بینی؟
 بلے۔ مے بینم او را +

آیا مردانیکہ در مکان تجارت
 مے روند۔ آہا را مے بینی؟
 بلے۔ مے بینم آہا را کہ داخل
 مے شوند +

حالا وقت چه طور است؟
 حالا وقت خوب است +

دیروز وقت چه طور بود؟
 دیروز وقت بسبب باران خراب

أَصْبَغُهَا بِالْكَتْمِ وَالْعِظَامِ +
 يَا أَيُّ نَوْنٍ صَبَغْتَ قَلَنْسَوْتَكَ؟
 أَحْمَرُهَا أَمْ أَصْبَغُهَا بِالْعَصْفَرِ
 مَثَلًا +

مَا لَوْ أَنَّ قَبِيَّتَكَ؟
 عِنْدِي أَقْبِيَّةٌ خُمْرٌ وَ سُوْدٌ
 وَ خَضَرٌ وَ زُرْقٌ وَ صَفَرٌ +
 أَتَنْظُرُ الرَّجُلَ الَّذِي يَجِيئُ؟
 نَعَمْ۔ أَنْظُرُهُ +

أَتَنْظُرُ الرِّجَالَ الَّذِينَ يَدْخُلُونَ
 فِي الْمَتَّجِرِ؟
 نَعَمْ۔ أَنْظُرُ الَّذِينَ يَدْخُلُونَ
 فِي الْمَتَّجِرِ +

هَذَا الْوَقْتُ عَلَى أَيِّ لَحْمٍ؟
 هَذَا الْوَقْتُ وَقْتُ حَسَنِ
 طَلِيبٍ +

كَيْفَ كَانَ الْأَمْسُ؟
 كَانَ الْأَمْسُ تَابِلًا ضَائِعًا

بود +

آیا صبح امروز خوب است ؟

صبح بخیر و نشاط است +

آیا وقت گرم است ؟

بله - وقت بسیار گرم است +

آیا وقت سرد است ؟

بله - وقت بسیار سرد است +

آیا مکان تجارت تو تاریکی دارد ؟

بله - بسیار تاریکی دارد +

آیا خانه تو تاریک است یا روشن ؟

بل متوسط است نه بسیار تاریک

نه بسیار روشن +

آیا باد مناک است ؟

باد مناک نیست - بلکه بسیار

خشک +

آیا این شب ماه است ؟

بله - شب ماه است - لیکن آبی

يَا مَطَرُ +

هَلِ الصَّبَاحُ صَبَاحٌ عَاشٍ

وَفَرَحٍ ؟

نَعَمْ الصُّبْحُ الْيَوْمَ +

هَلِ هَذَا الْوَقْتُ حَالٌ ؟

نَعَمْ - بَلْ أَحَدٌ +

هَلِ هَذَا الْوَقْتُ بَارِدٌ ؟

نَعَمْ - بَلْ أَبَدٌ +

هَلِ فِي مُجَرِّكَ ظِلْمَةٌ ؟

نَعَمْ - بَلْ فِيهِ ظِلْمَةٌ شَدِيدَةٌ +

هَلِ بَيْتُكَ مُظْلِمٌ أَوْ مُضِيٌّ ؟

بَلْ هُوَ مُتَوَسِّطٌ - لَا مُظْلِمٌ

وَلَا مُضِيٌّ +

هَلِ الرِّيحُ مَرَطُونَةٌ ؟

لَيْسَ الرِّيحُ تَدَانِيَةً - بَلْ هِيَ

أَيْبَسُ يُبْسًا +

أَهْلِيهِ لَيْلَةٌ قَمَرَاءُ ؟

نَعَمْ - هِيَ لَيْلَةٌ قَمَرَاءُ - وَ لَكِنْ

ابر دارو +

آیا آفتاب روشن است ؟

بلے۔ روشنی آفتاب زیادہ است +

آیا مے را چشیدہ ؟

بلے۔ آں را چشیدہ ام +

چگونہ مے یابی آں را ؟

خوب مے یابم + خوب نے یابم +

من ماہی را پسند میکنم - و

میل بآن بسیار است +

او گوشت مرغ را پسند میکند +

آیا تو شراب را دوست داری +

نہ۔ مگر قہوہ را پسند میدارم +

آیا تو دیدن برادر مرا دوست

داری ؟

بلے۔ دیدن آن را پسند میدارم +

من آں کار را پسند دارم +

او تعلم را پسند میدارو +

فِي السَّمَاءِ يُزَنُّ +

هَلِ الشَّمْسُ مُضِيئَةٌ ؟

نَعَمْ۔ بَلْ هِيَ أَشَدُّ إِضَاءَةً +

أَذَقْتَ الْخَمْرَ ؟

نَعَمْ۔ ذُقْتُهَا +

كَيْفَ يَجِدُهَا ؟

أَجِدُهَا حَسَنَةً + لَا أَجِدُهَا

حَسَنَةً +

أَنَا أَرْغَبُ فِي أَكْلِ التَّمَلِكِ وَ

أَشْتَاتُ إِلَيْهِ +

هُوَ يَرْغَبُ فِي لَحْمِ الدَّيَكِ +

أَتَرْغَبُ فِي الْخَمْرِ ؟

لَا۔ وَلَٰكِنْ أَحِبُّ قَهْوَةً +

هَلِ أَنْتَ تَرْغَبُ فِي لِقَاءِ

أَخِي ؟

نَعَمْ۔ أَسْتَحْسِنُهُ +

أَنَا أَسْتَحْسِنُ ذَلِكَ الْعَمَلِ +

هُوَ يَرْغَبُ فِي التَّعَلُّمِ +

آیا طلبہ سے تو سبق خود را عبارت یاد کردن پسند می کنند؟

نہ۔ بہ عبارت یاد کردن پسند نمی کنند +

آیا شام سبق خود را عبارت یاد کرده اید؟

بلے۔ بہ عبارت یاد کرده ایم +

او چند بار ہر روزہ سے آید؟

او ہر روز یکبار سے آید۔

و برادرش ہر ماہ سہ بار سے

آید +

آں مرد چند بار سالانہ سے آید؟

شش مرتبہ سے آمد +

پدر شما کے بیروں رفت؟

وقت صبح بیروں رفت +

بلکہ ہمیشہ علی الصباح بیروں بیرون +

تو ذکر کدام کس می کنی؟

من ذکر آن شخص میکنم کہ تو او را می دانی

هَلْ يَسْتَحْسِنُ طَلِبَتَكَ حِفْظَ

السَّبَقِ بِعِبَارَتِهِمْ ؟

لَا يَحْسِنُ عِنْدَهُمْ الْحِفْظُ

بِالْعِبَارَةِ +

أَحْفَظْتُمْ سَبَقَكُمْ بِعِبَارَتِهِمْ ؟

نَعَمْ - حَفَظْنَا بِعِبَارَتِهِمْ +

كَمْ مَرَّةً يَحِيثُ فِي كُلِّ يَوْمٍ ؟

هُوَ يَحِيثُ كُلَّ يَوْمٍ مَرَّةً - وَ

أَخُوهُ فِي كُلِّ شَهْرِ يَحِيثُ ثَلَاثَ

مَرَّاتٍ +

ذَلِكَ الرَّجُلُ كَمْ مَرَّةً يَحِيثُ

فِي سَنَةٍ ؟

يَحِيثُ سِتَّ مَرَّاتٍ +

مَتَى خَرَجَ أَبُوكَ ؟

خَرَجَ صَبَاحًا +

بَلْ يَخْرُجُ دَائِمًا صَبَاحًا +

مَنْ تَذَكَّرُ ؟

أَذْكُرُ الَّذِي تَعْلَمُهُ ؟

ایشان چه ذکر میکنند ؟

ذکر حال وقت میکنند +

تو بدیں مرد راضی هستی ؟

بلے - من بدو راضی ہستم +

آیا تو بقبائے نو راضی هستی ؟

بلے - من ہذاں راضی ہستم +

تو بچہ چیز راضی هستی ؟

من بہ اسب خود راضی ہستم +

تو از چہ چیز ناراض هستی +

من انداں مرد بدیں خبر ناخوش

ہستم +

ذکر کدام کس مے شود ؟

ذکر دوست تست +

آیا ذکر کتاب من میشود ؟

بلے - ذکر آن میشود +

آیا تو ارادہ ادا کردن روپیہ من میداری ؟

بلے - ارادہ ادا کردن روپیہ تو

دارم بشرطیکہ روپیہ خود بیاہم +

آئی شئی ین کرون ؟

ین کرون حالات الوقت +

آترضی بھذا الرجل ؟

نعم - آرضی بہ +

آترضی بقبائے جدید ؟

نعم - آرضی بہ +

آئی شئی ترضی ؟

آرضی بقریدی +

ما تکرہ من الاشیاء ؟

آکرہ ہذا الخدر من ذلک

الرجل +

من ین کر ؟

ین کر حنیبک +

آین کر من ینانی ؟

نعم - ین کر منہ +

آترید آداء رؤیبتی ؟

نعم - ارید آداء ہا علی شرط

ووصول رؤیبتی +

أَرِيدُ شِرَاءَ الْخَطِيبِ ؟
 نَعَمْ - أُرِيدُ شِرَاءَ الْخَطِيبِ عَلَى
 شَرْطِ آدَائِهِمْ رُفُوعِي الثَّانِي
 هِيَ عَلَيْهِمْ +
 كَيْفَ كَانَ الْوَقْتُ قَبْلَ الْآنِ ؟
 كَانَ الْوَقْتُ بَطْلاً خَالِئاً +
 قَالَ أُعْطِنِي حَادِثِي هَذَا الْقَدَرِ
 رُفُوعِي مُشَاهَرَةً +
 مَنْ يُبْذَلُ ؟
 يُبْذَلُ رَحَى - أَنَا مَحْبُوبُ رَحَى +
 مَنْ يُعَاقَبُ ؟
 يُعَاقَبُ طِفْلُ شَرِيرٍ +
 مِمَّنْ يُعَاقَبُ ؟
 يُعَاقَبُ عَنْ آيِهِ +
 مَنِ الَّذِي يُقَالُ لَهُ مَرْحَبًا ؟
 مَنْ يُرَحَّبُ ؟
 مَنْ يُلَعَنُ وَ يَلَامُ ؟
 يُقَالُ لَكَ أَحْسَنُ وَ مَرْحَبًا +

آیا تو ارادہ خریدن پیرم میداری ؟
 بلے - ارادہ خریدن پیرم دارم
 بشرطیکہ ایشان روپیہ من کہ
 ذمہ ایشان است بدهند +
 پیرم روز وقت چه طور بود ؟
 وقت خرابا بود +
 او گفت - کہ من لازم خود را
 این قدر روپیہ خواہم داد +
 تو محبوب کدام هستی ؟
 من محبوب برادر خود ہستم +
 کدام سزا می یابد ؟
 طفل شریر سزا می یابد +
 از کدام سزا می یابد +
 از پدر خود سزا می یابد +
 کدام مرد تحسین می یابد ؟
 کدام نفرین می یابد ؟
 یا تحسین می یابی ؟

نہ - بلکہ تو بیخ سے یا ہم +

آیا برادران شما تمہیں سے
یا بند ؟

از بعض تمہیں سے یا بند و از
بعض نفرین +

آیا برادر تو مستعد است ؟

ہلے - بسیار مستعد است +

آیا بخار بکار خود مستعد است ؟

نہ - بلکہ ناواقف و بطل است +

آیا برادر من زمین است ؟

نہ - بلکہ کاہل و نادان است +

آیا من انعام خواہم یافت ؟

اگر تو کار بخوبی خواہی کرد -

انعام خواہی یافت +

مرا انعام کدام خواہد داد ؟

پدر پیر من ترا انعام خواہد داد +

آیا توقیر او بسیار میکنی ؟

ہلے - توقیر او بسیار میکنم +

لَا بَلْ يُقَالُ لِي أَفَّا وَ تَقَا +

أَيُّقَالُ لِأَخَوَاتِكَ مَرْحَبًا ؟

أَيُّرَحَّبُ لِأَخَوَاتِكَ ؟

يُقَالُ لَهُمْ مِنْ بَعْضِ مَرْحَبًا

وَمِنْ بَعْضِ أَفَّا وَ تَقَا +

هَلْ أَخَوَاتُكَ فِي فِعْلِهِ مُسْتَعِدَّةٌ ؟

نَعَمْ - بَلِ اسْتَعْدَادُهُ يَكْبُرُ +

هَلِ التَّجَارُ كَامِلٌ فِي فِعْلِهِ ؟

لَا - بَلْ هُوَ بِطَلٍ مُضَيِّعٌ +

هَلْ أَخِي زَيٌّ ؟

لَا - بَلْ هُوَ كَاهِلٌ سَفِيهٌ +

أَيُنْعَمُ عَلَيَّ ؟

إِنْ عَمِلْتَ كَمَا هُوَ حَقُّهُ

فَيَكُونُ لَكَ الْإِنْعَامُ وَ الْجَزَاءُ +

مَنْ يُنْعَمُ عَلَيَّ ؟

يُنْعَمُ عَلَيْكَ إِلَى الشَّيْءِ +

هَلْ تَوْقِيرُهُ وَقَارًا عَظِيمًا ؟

نَعَمْ - أَوْقِيرُهُ تَقْوِيرًا مُؤَثِّرًا +

لاکن برادرش را حقیر می پندارم +
 پدر تو از کدام کس نفرت میکند ؟
 از دشمن بد تو نفرت میکند +
 این اطفال چرا عزیز هستند ؟
 برای آنکه در تحصیل علم ساعی هستند +
 تو در موسم زمستان کدام جا سفر کردی ؟
 در موسم زمستان بجای نرفتم -
 لاکن در تابستان به بغداد سفر
 کردم +
 کدام موسم سفر کردن خوبست +
 در بهار و خریف سفر کردن
 خوبست +
 شما سواره رفتن پسند میکنید
 یا پیاده ؟
 گاهی پیاده رفتن پسند میکنم -
 و گاهی سوار - و گاهی نشستن
 در ارابه +
 تو کجا می مانی ؟

وَ لَكِنْ أَحَقَرُ أَخَاهُ +
 مِمَّنْ يُنْفَرُ أَبُوكَ ؟
 يُنْفَرُ مِنْ عَدُوِّكَ السَّيِّئِ +
 لِمَ يُحِبُّ هَذِهِ الْأَطْفَالَ ؟
 لِسَعْيِهِمْ فِي تَحْصِيلِ الْعِلْمِ +
 أَيْنَ سَافَرْتُ فِي الشِّتَاءِ ؟
 مَا سَافَرْتُ فِي الشِّتَاءِ أَصْلًا
 وَ لَكِنْ سَافَرْتُ فِي الصَّيْفِ
 إِلَى بَغْدَادَ +
 أَلَسَّافَرْتُ فِي أَيِّ زَمَانٍ خَيْرٌ ؟
 أَلَسَّافَرْتُ فِي الرَّبِيعِ وَ الْخَرِيفِ
 حَسَنٌ +
 أَلَسَّافَرْتُ عِنْدَكَ بِالرَّكُوبِ
 حَسَنٌ أَمْ بِالْمَشْيِ ؟
 أَلَسَّافَرْتُ تَارَةً بِالْمَشْيِ وَ تَارَةً
 بِالرَّكُوبِ وَ تَارَةً فِي الْعَجَلَةِ
 عِنْدِي أَطِيبُ وَ خَيْرٌ +
 أَيْنَ تَنْتَحِنُ ؟

من بہ پیرس سے مانم +

آیا در آنجا ماندن خوش میکند ؟
بلے - لاکن خرچ بسیار سے

شوو +

آیا باد سے وزو +

بلے - تند وزو +

آیا رعد سے غزو ؟

بلے - آواز سے مبغزو کہ سہناک است -

و سے ترساند و موبر اندام بیخیزاند +

وقت چه طور است ؟

بخار بر سے خیزد +

آیا طوفان باد تند و باران

سخت سے آید ؟

بلے - سے آید و حال سے بارد +

چه میکنی پس از خوردن ؟

بعد از خوردن نے الفور سے

نوشتم +

خدمتگذار تو چه میکند بعد از

أَسْكُنُ فِي قَيْرِسْ +

هَلِ السُّكُونَةُ فِيهَا مُفْرِحَةٌ ؟

نَعَمْ - وَلَكِنْ يُبْدَلُ فِيهَا بَدَلًا

أَكْثَرًا +

أَتَهْتَرُ الرِّيحُ ؟

نَعَمْ - تَهْتَرُ زَعْرَعًا +

أَيَرَعْدُ الرَّعْدُ ؟

نَعَمْ - يَرَعْدُ بِصَوْتٍ مُهَيِّبٍ

مُفِيتٍ +

كَيْفَ الْوَقْتُ ؟

يَصْعَدُ الْأَخْجَدَةُ +

هَلِ يَجِيئُ طُوفَانُ رِيحٍ صَوَّيرٍ

وَمَطَرٍ مَطِينٍ ؟

نَعَمْ - يَجِيئُ وَالْآنَ يَمْطُرُ +

مَا تَفْعَلُ بَعْدَ الْأَكْلِ ؟

بَعْدَ الْأَكْلِ أَشْرَبُ بِبَلَا

فَصَلِّ +

مَا يَفْعَلُ خَادِمُكَ بَعْدَ تَرْجِعِ

کشیدن نعال تو؟

سوزناے من بر میکشد *

پدر تو چه میکند بوقت شب؟

مے خوابد *

آیا پدر تو هنوز میخوابد؟

بلے۔ هنوز میخوابد *

آیا ترا خواب مے آید؟

بلے۔ چرا نمی آید؟

آیا از بیرون رفتن مے ترسی؟

بلے۔ از بیرون رفتن مے ترسم *

تو از آں مرد مے ترسی؟

پس از کدام مے ترسی؟

از کسی نمی ترسم *

آں مرد خود را چرا بآتش

مے تنید؟

خود را بسبب آنکه سردی خورده

است مے تنید *

يَعَالِكَ ؟

هُوَ يَنْزِعُ جَوْرَيْنِ بَعْدَ نَزْعِ

الْيَعَالِ *

مَا يَفْعَلُ أَبُوكَ فِي اللَّيْلِ ؟

هُوَ يَنَامُ *

أَيَّنَامُ أَبُوكَ إِلَى الْآنَ ؟

نَعَمْ۔ يَنَامُ إِلَى الْآنَ *

هَلْ يَغْلِبُ عَلَيْكَ النَّوْمُ ؟

نَعَمْ۔ لِمَ لَا يَغْلِبُ ؟

أَتَخَافُ الْخُرُوجَ ؟

نَعَمْ۔ أَخَافُ أَنْ أَخْرَجَ *

هَلْ تَخَافُهُ ؟

وَمِمَّنْ تَخَافُ ؟

لَا أَخَافُ أَحَدًا *

لِمَ يَضْطَلِّي ذَٰلِكَ الرَّجُلُ

بِالنَّارِ ؟

إِنَّمَا يَضْطَلِّي لِأَنَّهُ مَسَّهُ

الْبَرْدُ *

دوست تو چه گفت ؟

دوست من بغیر گفتن چیزی

برفت +

تو چه میخری ؟

بدون روپیہ چیزے خریدن نے

توانم +

بعد از خوردن شام چه میکند ؟

بعد از خوردن طعام فی الفور

میخاند و سپس میخوابد +

او چگونه زخم خورده است ؟

او از دست خود بکارو زخم

خورده است +

آیا تو دست خود را سوخته ؟

دست خود را نہ سوخته ام +

آیا تو خود را می بینی ؟

خود را نمی بینم - و لاکن عکس

خود بائینہ سے بینم +

آیا تو خواهش تپیریں باتش میداری ؟

مَا قَالَ حَبِيبُكَ ؟

ذَهَبَ صَدِيقِي وَ لَمْ يَتَكَلَّمْ

بِشَيْءٍ +

مَا تَشْتَرِي ؟

لَا أَقْدِرُ عَلَى اشْتِرَاءِ شَيْءٍ بِعَدَمِ

الرُّوْفِيَّةِ +

مَا يَفْعَلُ بَعْدَ التَّعَشِّي ؟

يَقْرَأُ بَعْدَ الْأَكْلِ قَوْرًا - ثُمَّ

يَنَامُ +

كَيْفَ جُرِحَ ؟

هُوَ بِسَيْدِهِ جَرَحَ نَفْسَهُ

بِالسَّيْكِينِ +

هَلْ أَحْرَقْتَ يَدَكَ ؟

مَا أَحْرَقْتُ يَدِي +

آتَرَى نَفْسَكَ ؟

لَا آتَرَى نَفْسِي - وَ لَكِنْ آتَرَى

عَيْنِي فِي الْمِرْآةِ +

أَتَهْوِي أَنْ تَضْطَلِّي بِالنَّارِ ؟

خواهش تپیدن بآتش نمیدارم +
مگر میخواهم که از حرکت حرارت
بهم رسانم +

طبع را بچه طور خوش میکنی ؟
من طبع خود را بخواندن خوش میکنم +
برادرم طبع خود را بیازی خوش میکند +
آں مردم طبع خود را چه طور
خوش میکنند ؟

هر یک به بهترین طوریکه میتواند
خوش میکند +

برادران شما چه شوق میدارند ؟
هر یک شوق خود علمیده میدارد +
آیا ذکر آں میشود ؟

بله - هر کس ذکر آں میکند +

آیا تو گاه غلط میکنی ؟

بله - هر کس قابل خطاست +

آیا من غلط میکنم ؟

بله - تو غلط میکنی +

لَا أَشْتَهِي الْأَضْطِلَاءَ يَا نَارَ +
لَكِنْ أَهْوَى أَنْ أَتَسَخَّنَ
بِالْمَشْيِ +

يَا أَيُّ شَيْءٍ يُقَدِّرُ قَرِيحَتَكَ ؟
أَفَرَحُ طَبْعِي بِالْفِرَاقَةِ +

أَمْ يُقَدِّرُ طَبْعَهُ بِاللَّعِبِ +
كَيْفَ يُقَدِّرُ هَؤُلَاءِ الرِّجَالُ
طَبَاعَهُمْ ؟

كُلُّ وَاحِدٍ يُقَدِّرُ بِأَحْسَنِ مَا
يَقْدِرُ عَلَيْهِ +

إِلَى أَيِّ شَيْءٍ يَفْتَنُ إِخْوَانُكَ ؟
لِكُلِّ وَاحِدٍ شَغْلٌ عَاجِلٌ +
أَيُّنَ كَرَّ ؟

نَعَمْ - يَنْكُرُهُ كُلُّ وَاحِدٍ +

أَتَغْلُطُ دَائِمًا ؟

نَعَمْ - كُلُّ نَفْسٍ حَاطِلَةٌ +

أَخْطَا ؟

نَعَمْ - أَنْتَ تَغْلُطُ +

آیا آن مردم ترا فریب داده اند؟
بله - مرا فریب داده اند +
چه قدر روپیه از تو بفریب
گرفته اند؟

صد پول نقرئی بفریب گرفته اند +
تو بچه طور خود را ضرر رسانیده +
من انگشت خود را بکار و زخمی کرده ام +
آیا آن ناخن خود را تراشیده است؟
بله - چیده است +

آیا موسه خود را تراشیده است؟
نه - بلکه حجام آن را تراشیده است؟
آن شخص سر خود را چه کرده است؟
همه موهایش برکنده است +
از چه چیز می ترسد؟

او از نجاست انگشت خود می ترسد +
این کاغذ چگونه چرک آلوده شده؟
خادم تو با انگشتها س چرک آلوده
خود خراب کرده است +

أَخَذَ عَلَيْكَ هَؤُلَاءِ الرَّجَالُ ؟
نَعَمْ - خَدَعُونِي +
كَمْ رُوفِيَّةً أَخَذُوا هَا عَنْكَ
فُرِيَّةً ؟

أَخَذُوا عَنِّي مِائَةَ رُوفِيَّةٍ خَدَعَةً
يَا أَيُّ رَجُلٍ حَسَرْتُ نَفْسَكَ ؟
جَرَحْتُ إصْبِعِي بِالسَّكِّينِ +
أَقَصَّ أَظْفَارَهُ ؟
نَعَمْ - قَصَّهَا +

أَخْلَقَ شَعْرَهُ ؟
كَذِبَ خَلَقَهُ الْخَلَائِقُونَ +
مَا فَعَلَ بِرَأْسِهِ ؟
قَدْ نَقَعَ شَعْرَهُ جَمِيعًا +
أَيُّ شَيْءٍ يَخَافُ ؟

هُوَ يَخَافُ نَجَاسَةَ إصْبَعِهِ +
لِمَ دَنَسَ هَذَا الْفِرْطَاسُ ؟
دَنَسَهُ خَادِمُكَ بِأَصَابِعِهِ
الدَّائِسَةِ +

آیا تو از بیرون رفتن سے ترسی؟
 آیا خود را بکار زخمی کرده؟
 بلے۔ خود را بکار زخمی کر وہ ام +
 آیا من خود را بکار زخمی کر وہ ام؟
 تو خود را بکار زخمی نہ کر وہ؟
 آیا برادر تو خود را بکار زخمی کر وہ؟
 بلے۔ خود را بکار زخمی نموده است؟
 آیا ایسے مردماں بکار خود یا را
 زخمی کر وہ اند؟
 ایشان خود را بکار زخمی نہ کر وہ اند +
 آیا تو برابر ہوا خوری پیادہ میردی؟
 نہ۔ بلکہ سوارہ میروم +
 آیا تو میخواستی کہ برابر ہوا خوری سوارہ بروی؟
 نہ۔ لیکن میخواستیم کہ برابر ہوا
 خوری در عجلہ بروم +
 آیا تو اطفال خود را برابر ہوا خوری سے بری؟
 بلے۔ ہر روزہ ایشان را برابر
 ہوا خوری سے برم +

أَتَخَافُ أَنْ تَحْرُجَ؟
 أَجَرَحْتُ نَفْسَكَ بِالسَّيِّئِينَ؟
 نَعَمْ۔ جَرَحْتُ نَفْسِي بِالسَّيِّئِينَ +
 أَجَرَحْتُ نَفْسِي بِالسَّيِّئِينَ؟
 مَا جَرَحْتُ نَفْسَكَ بِالسَّيِّئِينَ؟
 أَجَرَحَ أَخُوكَ نَفْسَهُ بِالسَّيِّئِينَ؟
 نَعَمْ۔ جَرَحَ نَفْسَهُ بِالسَّيِّئِينَ +
 أَهَوَّلَاءِ الرِّجَالُ جَرَحُوا
 أَنْفُسَهُمْ بِالسَّيِّئِينَ؟
 مَا جَرَحُوا أَنْفُسَهُمْ بِالسَّيِّئِينَ +
 أَتَمَشَى لِلتَّرَوُّحِ؟
 لَا۔ بَلْ اتَّوَرَّحْتُ رَاكِبًا +
 أَتَشْتَهِي التَّرَوُّحَ رَاكِبًا؟
 لَا۔ بَلْ أَهْوَى أَنْ اتَّوَرَّعَ رَاكِبَ
 الْعُجْلَةِ +
 أَتَنْهَى ابْنَكَ لِتَنْزِيلِ أَطْفَالِكَ؟
 نَعَمْ۔ أَذْهَبُهُمْ لِتَنْزِيلِ كُلِّ
 يَوْمٍ +

آیا تو برای خفتن دراز شدم ؟
 آیا برادر تو علی الصبح بر میخیزد ؟
 بله - بوقت طلوع شمس بر می
 خیزد +

بکدام وقت بخوابگاه میرود ؟
 بوقت غروب آفتاب بخوابگاه
 میرود +

شما کدام وقت بخوابگاه رفته بودید ؟
 بوقت سه زده پس از نصف
 شب +

او دیروز کدام وقت بخوابگاه رفت ؟
 او بجهت بخوابگاه رفت +

تو از چه خوش میشوی ؟
 من از فرحت تو خوش میخورم +
 عمو تو از چه خوش میشود ؟
 از سبب رنج آن مرد خوش میشود +
 آیا راس پدر تو صحیح است ؟
 نه - بلکه راس پدر من غلط است +

أَسْتَأْذِنُكَ لِلنَّوْمِ ؟
 أَيْتَنِي أَخَوَكَ صَبَاحًا ؟
 نَعَمْ - يَتَنِيهِ عِنْدَ طُلُوعِ
 الشَّمْسِ +

مَتَى يَتَأَمُّ ؟
 يَدْخُلُ الْمَبَامَ عِنْدَ غُرُوبِ
 الشَّمْسِ +

مَتَى دَخَلْتُمُ الْمَيْتَ ؟
 عَلَى رَأْسِ السَّاعَةِ الثَّالِثَةِ
 بَعْدَ نِصْفِ اللَّيْلِ +

مَتَى دَخَلَ الْمَيْتَ بِالْأَمْسِ ؟
 دَخَلَ فِي الْمَسَاءِ عَمَلًا +
 مِمَّا تَفْرَحُ ؟

أَنْتَرَحُ لِفَرَحِكَ +
 مِمَّا يَفْرَحُ عَمَّاكَ ؟
 يَفْرَحُ مِنْ آلِيهِ +

أَرَأَيْتَ آيَتَكَ صَحِيحًا ؟
 لَا ذَيْلَ رَأَيْتُ آيَتِي عَلِيلًا

آیا تو آن مرد را ضرر رسانیده ؟
 بلے۔ او را ضرر رسانیده ام +
 چرا آن را ضرر رسانیده ؟
 بسبب آنکه مرا آزرده بود +
 آیا ترا از دست الیدن ورو میشود ؟
 بلے۔ چسپیدن دوست الیدن اور دیر سنانہ
 آیا من ترا گاہے ضرر رسانیده ام ؟
 نہ۔ بلکہ خلاف آن ہمیشہ نفع رسانیده +
 آیا ترا از آن نقصاں مے شود ؟
 نہ۔ بلکہ فائدہ میشود +
 خدمتگار تو بجا روبر چه میکند ؟
 ہاں زمین را مے روبرد +
 او انیس چوب چه چیز ساختن میخواہد ؟
 بیج چیز ساختن نخواہد +
 آیا آن شخص ہر دل عزیز است ؟
 تعلق باو پیشود۔ ولیکن عزیز نیست +
 آیا آن صاحب رسیدہ است ؟
 میگویند کہ رسیدہ است +

اصْرَرْتَهُ ؟
 نَعَمْ۔ صَرَرْتَهُ +
 لِمَ صَرَرْتَهُ ؟
 لِأَنَّهُ كَانَ أَذِلَّةً +
 أَيُوجِعُكَ مَسُّ الْيَدِ ؟
 نَعَمْ۔ يُوجِعُنِي صَغِيرَةً وَكَبِيرَةً +
 اصْرَرْتُكَ حِينَئِذَا ؟
 لَا۔ بَلْ نَفَعْتَ دَائِمًا +
 أَتَصَرَّرُ بِهِم ؟
 لَا۔ بَلْ أَسْتَفِيدُ مِنْهُ +
 مَا يَفْعَلُ خَادِمُكَ بِالْمَكْسَةِ ؟
 يَكْتُمُ الْأَرْضَ بِهَا +
 مَا يَفْعَلُ مِنْ هَذَا الْحَنْظِ ؟
 لَا يَفْعَلُ مِنْهُ شَيْئًا +
 أَهُوَ أَحَبُّ إِلَيَّ النَّاسِ ؟
 لَا يُحِبُّونَهُ۔ وَلَكِنْ يَمْلِكُونَ +
 هَلْ جَاءَ ذَاكَ السَّيِّدُ ؟
 يَقُولُونَ إِنَّهُ قَدْ جَاءَ +

انگشت او را چه شده است ؟
 او را برای بریدن ناخن کاروسه دادند -
 او ناخن کاردا انگشت خود را زخمی کرده +
 آیا او زبان یونانی میدانند ؟
 او در دانش زبان لاف و گزاف میزند +
 آیا او دوستان میدارد ؟
 نه - بلکه صرف دشمنان دارد +
 آیا او در زمره سپاه نوکر فروخته است ؟
 نه - بلکه تاجر شده است +
 تو چه پیشه اختیار کرده ؟
 من پیشه قانون عدالت گرفته
 ام +
 او را چه شده است ؟
 مرا معلوم نیست که چه شده است ؟
 تو مرا ناخن خوابی داد ؟
 نمیتوانم که برهم - چرا که نزد من
 نیست +
 آیا تو رومیه من خوابی داد ؟

مَا عَرَمَنَ لِاصْبَعِهِ ؟
 اَعْطَوْهُ سِكِّينًا لِّقَطْعِ الْخُنْزِ -
 فَجَرَحَ بِهِ رِصْبَعَهُ +
 اَيَعْلَمُ اللِّسَانَ الْيُونَانِي ؟
 لَا يَعْلَمُ وَلَكِنْ يَدْعِي بِالْطَّلَا +
 اَلَهُ الْاَحْبَاءُ ؟
 لَا ذَبْلَ كُلِّ لَهُ اَعْدَاءُ +
 اَمَّا زُمْرَةُ سِپَاهِ ؟
 لَا ذَبْلَ صَادَرِ تَاجِرًا +
 اَيَّ حِرْفَةٍ اخْتَرْتَ ؟
 صَرَفْتُ قَانُونِيًّا فِي الْعَدَالَةِ
 الْعَامَّةِ +
 مَا حَدَثَ لَهُ ؟
 لَا اَدْرِي مَا حَدَثَ لَهُ ؟
 اَخُطْبِي خُبْرًا ؟
 لَا اَسْتَطِيعُ اَنْ اُعْطِيكَ - لِانَّهُ
 لَيْسَ عِنْدِي +
 اَتَوَدِّي بَنِي رُومِيَّةِ ؟

لَا أَقْدِرُ عَلَىٰ آدَائِهَا - لَا تَهَا

لَيْسَتْ عِنْدِي +

أَصْدَقُ قَوْلُهُ ؟

أَلَا أَصْدَقُ قَوْلُهُ - أَلَا أَصْدَقُهُ ؟

أَتُوقِنُ يَوْجُودَ اللَّهِ سُبْحَانَهُ ؟

إِنِّي وَاللَّهُ !

هَلْ يَصْدُقُ ؟

لَا - بَلْ هُوَ كَذَّابٌ +

أَيَمْظُرُ ؟

لَا يَمْطُرُ وَلَكِنَّ السَّمَاءَ يُنْزِلُ +

أَيَنْزِلُ السَّمَاءُ ؟

نَعَمْ - يَنْزِلُ السَّمَاءُ +

أَيَنْزِلُ السَّمَاءُ ؟

نَعَمْ - يَنْزِلُ السَّمَاءُ بَرَقًا كَثِيرًا +

أَيُنْزِلُ السَّمَاءُ ؟

نَعَمْ - يَنْزِلُ السَّمَاءُ +

هَلْ أَضَاءَتِ الشَّمْسُ ؟

مَا أَضَاءَتِ الشَّمْسُ - وَ لَكِنَّ

مِنْ نَفِثَتِنَا نَحْمُ - کہ روپیہ تو ادا یکنہم -

نیرا کہ ندام +

آیا تو سخن آں مرد باروداری - میکنی ؟

آیا باور دے کنہم ؟

آیا تو بوجد خدا یقین میکنی ؟

ہے - بوجد پروردگار یقین دارم +

آیا آں شخص راست نیگوید ؟

نہ - بلکہ بسیار دروغ گوست +

آیا باران سے بارو ؟

غیبارو - ولیکن برف میبارد +

آیا نزالہ سے بارو ؟

ہے - نزالہ سے بارو +

آیا صاعقہ میشود ؟

ہے - صاعقہ سے شود +

آیا برف سے افتد ؟

ہے - برف سے افتد +

آیا آفتاب روشن است ؟

آفتاب روشن نیست - لیکن نزالہ

بسیار سے افتد +

آیا تو بخوبی نے توانی دید؟

بخوبی نمیتوانم دید۔ نیزرا کہ شعاع

آفتاب بچشم میرسد +

ما چہ حکم است؟

دروازہ را بند باید کرد +

آیا تو کار خود تمام کردہ؟

بلے۔ تمام کردہ ام +

آیا او در آن ملک دوستاں

پیدا کردہ است +

بلے۔ در آن ملک بسیار دوستاں

پیدا کردہ است +

تو کدام مرد را سے بینی؟

آں را سے بینم۔ کہ تو ذکرش کردہ بودی +

تو کدام اسب را خریدہ؟

آں را خریدہ ام۔ کہ ذکرش کردہ

بودی +

آیا تو آں مرد را سے بینی۔ کہ

يَنْزِلُ الزُّبُرُ +

أَلَا تَنْظُرُ وَاضِحًا؟

لَا أَنْظُرُ وَاضِحًا لِأَنَّ شُعَاعَ

الْشَّمْسِ تَحْطِفُ بَصَرِي +

مَا تَأْمُرُنِي؟

لِتُخْلِقَ الْبَابَ +

أَأَتَمَمْتَ عَمَلَكَ؟

نَعَمْ۔ أَتَمَمْتُهُ +

هَلِ اتَّخَذَ لِنَفْسِهِ أَحِبَّاءَ فِي

تِلْكَ الدِّيَارِ؟

نَعَمْ۔ اخَذَ لَهُ فِيهَا أَحِبَّاءَ

كَثِيرَةً +

مِنْ الَّذِينَ تَنْظُرُهُ؟

أَنْظُرُ الَّذِينَ ذَكَرْتَهُ +

أَتَى قَرَيْنِ إِشْتَرَيْتَ؟

إِشْتَرَيْتَ الْفَرَسَ الَّذِي

ذَكَرْتَهُ +

أَتَرَى الرَّجُلَ الَّذِي قَتَلَ أَخُوهُ

برادرش سگ مرا کشته است ؟
 بلے۔ آں راتے بیغم۔ کہ برادرش
 سگ ترا کشته است +
 آیا تو آں طفل را کہ پدرش
 دیروز روانہ شد۔ مے بینی ؟
 بلے۔ آں طفل راتے بیغم۔ کہ پدرش
 دیروز روانہ شدہ است +
 آیا تو آں را دیدہ کہ پدرش
 مرا کتابے مستعار دادہ است ؟
 بلے۔ آں اطفال را دیدہ ام۔ کہ تو
 از پدرش کتاب عاریت گرفتہ +
 تو کدام سوداگر را دیدہ ؟
 آں سوداگر را دیدہ ام۔ کہ تو از
 تجارت خانہ بکرایہ گرفتہ +
 تو بکدام سخن کردہ ؟
 ہاں مرد سخن کردہ ام۔ کہ
 تجارتخانہ اش سوخته شدہ است +
 تو چہ چیز میداری ؟

کَلْبِي ؟
 نَعَمْ۔ اَرَى الرَّجُلَ الَّذِي قَتَلَ
 اخُوهُ كَلْبَكَ ؟
 اَنْتَظِرُ الطِّفْلَ الَّذِي سَأَلَ
 اَبُوهُ بِالْاَمْسِ ؟
 نَعَمْ۔ اَنْتَظِرُ الطِّفْلَ الَّذِي
 سَأَلَ اَبُوهُ بِالْاَمْسِ ؟
 اَنْتَظَرْتُ الْاَطْفَالَ الَّذِي اَمْلَأَ
 اَبُوهُمْ كِتَابًا ؟
 نَعَمْ۔ رَأَيْتُ هُمُ الَّذِي اسْتَعْرَثَ
 عَنِ ابْنِهِ كِتَابًا ؟
 اَيُّ تاجِرٍ رَأَيْتَ ؟
 رَأَيْتُ التَّاجِرَ الَّذِي اسْتَأْجَرَ
 مُنْجَرَةً ؟
 يَمِنْ تَحَدَّثْتَ ؟
 تَحَدَّثْتُ الرَّجُلَ الَّذِي اخْتَرَفَ
 مُنْجَرَةً ؟
 اَيُّ شَيْءٍ عِنْدَكَ ؟

چیزے میدارم۔ کہ محتاج ہوں ہستم +
برادر تو چہ چیز دارد؟

چیزے میدارد۔ کہ ہوں محتاج است؟
آیا تو کتابے میداری۔ کہ ہوں
محتاج ہستی؟

ہے۔ آں را میدارم۔ کہ ہوں
محتاج ہستم +

آیاں مردیخاے میدارد کہ ہوں محتاج است؟
ہے۔ میخاے میدارد۔ کہ ہوں
محتاج است +

تو کدام مردمان را سے بینی؟

آنها را سے بینم۔ کہ تو ذکر شاں
بمن کردہ بودی +

آیا آں طلبہ را سے بینی۔ کہ ذکر
آنها تو کردہ بودم؟

ہے۔ آنها را سے بینم۔ کہ ذکر
شاں کردہ بودی +

تو کدام اطفال را سے بینی؟

عیندی ما محتاج ائیو +

آئی منی عند اھیک؟

عندہ ما محتاج ائیو +

ھل عندک کتاب محتاج
ائیو؟

نعم۔ عیندی الکتاب الیہ
احتاج ائیو +

آعندہ اوتاد محتاج ائیہا؟
نعم۔ عندہ اوتاد محتاج
ائیہا +

آئی رجال تنظرہم؟

انظر الرجال الذین ذکرتم
لی +

انتظر الطلبۃ الذین ذکرتم
عندک؟

نعم۔ انظر الذین ذکرتم
عیندی +

آئی اطفال تنظر؟

آں اطفال ما سے ہمیں - کہ بایشان
 حلوا دادہ +

تو بکدام مردمان متکلم ہستی؟
 بآنها متکلم ہستم - کہ تو بایشان
 عرض کردہ بودی +

تو بکدام مردمان ملاقی شدہ؟
 بآن مردم ملاقی شدہ ام - کہ تو
 بایشان عرض کردہ بودی +

تو ذکر کدام مردمان میکنی؟
 ذکر آنها میکنم - کہ اطفال شان
 فرماں بردار و بہ تحصیل علم
 محنتی شدہ اند +

آیا اطفال آن شخص فرما بردار ہستند؟
 نہ - بلکہ از حکم او عدول میکنند +
 تو روپیہ مرا چرا ادا نمیکنی؟

من روپیہ خود را گم کردہ ام - لهذا
 روپیہ ترا ادا کردن نمیتوانم +
 آیا تو بیرون میردی؟

أَرَى الْأَطْفَالَ الَّذِينَ أُعْطِيْتُمْ
 حَلْوًا +

أَتَى رِجَالٍ مُّتَكَلِّمِينَ؟
 أَكَلِمُوا الرِّجَالَ الَّذِينَ أَلَمَسْتَ
 لَهُمْ +

أَتَى رِجَالٍ لَقِيتَ؟
 لَقِيتَ الرِّجَالَ الَّذِينَ تَلَمَسْتَ
 لَهُمْ +

مِنَ الَّذِينَ تَذْكُرُهُمْ؟
 أَذْكُرُ الَّذِينَ أَطَاعُوا أَطْفَالَهُمْ
 وَصَارُوا مُرْتَابِعِينَ لِلْحَصِيلِ
 الْعِلْمِ +

هَلْ أَطَاعَالَهُ مُطِيعُونَ؟
 لَا بَلْ هُمْ تَشَوُّرٌ +
 لَيْلَ لَا تُؤَدِّي رُؤْيِيَّتِي؟

لَا أَقْدِرُ عَلَىٰ آدَائِهِ رُؤْيِيَّتِكَ
 لِأَن رُؤْيِيَّتِي قَدْ فَقَدْتُ +
 أَخْرُجُ؟

إِنِّي عَلِيلٌ حَتَّى لَا أَقْدِرَ
عَلَى الْخُرُوجِ +

اَيَكْتُبُ رِسَالَتَهُ وَ رَقِيعَتَهُ ؟
لَا يَقْدِرُ عَلَى أَنْ يَكْتُبَ لَأَنَّهُ
لَيْسَ عِنْدَهُ قِرْطَاسٌ وَ لَا
مِدَادٌ وَ لَا قَلَمٌ +

أَيَحْصُلُ التَّصَرُّفُ لَهُ عَلَى
رُفُوفِهِ ؟

لَا يَحْصُلُ التَّصَرُّفُ لَهُ عَلَيْهَا +

أَقْرَأَ مِنْ الْكِتَابِ سَرِيعًا ؟
نَعَمْ - أَقْرَأَ عَنْ قَرِينِهِ +

مَتَى يُبَيِّنُ تَرْجَمَاتِهِ ؟
يُبَيِّنُهَا عَلَى الْفُجَلَةِ +

مَتَى تُبَيِّنُ تَرْجَمَاتِكَ ؟
أُبَيِّنُهَا بِأَجَلٍ +

مَتَى يُبَيِّنُ أَقْوَالَ تَرْجَمَاتِهِ ؟
يُبَيِّنُهَا إِلَى يَوْمِ الْاِفْتِنَانِ +

مَتَى يَحْيَى أَبُوكَ فِي هَلَاكِ

مَنْ اِيْن قَدْر بِيَار مِسْتَم - كِيروں
نہیں تو اَم رفت +

آیا او خط خود مینویسد ؟
او کاغذ و سیاہی و خامہ نمیدارد
ازین سبب نوشتن نمیتواند +

آیا رویہ بہ تصرف او خواهد آمد ؟

بصرف او رویہ نخواہد آمد +

آیا تو از نوشتن جلد فارغ خواهی شد ؟
بلے - جلد فارغ خواہم شد +

او ترجمہ ہائے خود را کے تمام خواہد کرد ؟
آنها را جلد تمام خواہد کرد +

تو ترجمہ ہائے خود را کے تمام خواہی کرد ؟
من آنها را جلد تمام خواہم کرد +

برادر تو ترجمہ کے تمام خواہد کرد ؟
آنها را تا دو شنبہ تمام خواہد کرد +

پدر تو دریں ملک کے خواہد

آمد +

بچیس ماہ یا پانچ آئندہ خواہد

آمد +

دوست تو کے رسیدہ؟

وہ ماہ گذشتہ رسیدہ بود +

عمو زاوہ تو بہ نغمہ گاہ کے رفتہ

بود +

بہ شعیبہ گزشتہ رفتہ بود +

آیا شما بجائے خواہید رفت؟

نا بجائے خواہیم رفت +

آیا او کتاب را بمن خواہد فرستاد؟

بلے - خواہد فرستاد - بشرطیکہ خود

فارغ شود +

آیا تو شب بخانه خوابی بود؟

بلے - خواہیم بود +

آیا پدر و عمو زاکان تو بخانه

خوابند بود؟

بلے - بخانه خواہند بود +

الْمَسْكَةِ؟

يَحْيَىٰ فِي هَذَا الشَّهْرِ أَوْ الشَّهْرِ

الْآتِي +

مَتَىٰ جَاءَ صَدِيقُكَ؟

جَاءَ فِي الشَّهْرِ الْمَاضِي +

مَتَىٰ ذَهَبَ ابْنُ عَمِّكَ إِلَىٰ دَارِ

الرَّقِصِ؟

ذَهَبَ يَوْمَ الثَّلَاثَةِ الَّتِي مَضَتْ +

أَتَتْنِ هَبُونِ إِلَىٰ مَوْضِعٍ؟

مَا تَذْهَبُ إِلَىٰ مَوْضِعٍ +

أَيُرْسِلُ الْكِتَابَ إِلَيَّ؟

نَعَمْ - يُرْسِلُ إِلَيْكَ بِشَرْطِ

الْفِدَاغِ عَنْهُ +

أَتَقِيمُ هَذِهِ اللَّيْلَةَ فِي الدَّارِ؟

نَعَمْ - أَقِيمُ فِيهَا +

أَيُقِيمُ أَبُوكَ وَابْنَتُهُ عَمَّكَ

فِي الدَّارِ؟

نَعَمْ - يُقِيمُونَ فِيهَا +

آیا او کاغذ بدفتر تجارت من
خواهد فرستاد ؟

بله - بدفتر تجارت تو کاغذ خواهد فرستاد +
آیا تو با داسه روپیہ کفش دوز
خود قادر خواهی شد ؟

من روپیہ خود گم کرده ام ازین
سبب بر داسه روپیہ اش قادر
نیستم و نخواهم شد +

دوست تو نیست کفشهای خود
ادا کردن چرا نمیتواند ؟

دوست من کتابی از جیب خود گم کرده است +
ازین سبب قدرت بر داسه روپیہ کفش نمیدارد +

آیا آن اسب از آن برادر تست ؟
بله - از آن او است +

وستانه با از آن کدام هستند ؟

از آن امرای کشتیها هستند ؟

آیا این اسبها از آن ناخدایان
کشتی هستند ؟

يُرْسِلُ الْقِرَطَاسَ إِلَى بَنِي
دَفْتَرِ تِجَارَتِي ؟

نَعَمْ - يُرْسِلُ الْقِرَطَاسَ إِلَيْهَا +
أَتَقْدِرُ عَلَى آدَاءِ رُوفِيَّةٍ
سَكَائِكَ ؟

لَا أَتَقْدِرُ عَلَى الْآدَاءِ +
لَا أَكُونُ قَادِرًا عَلَى
رُوفِيَّتِي +

لِمَ لَا يَقْدِرُ صَدِيقُكَ عَلَى
آدَاءِ ثَمَنِ يَعَالِمٍ ؟

لَا يَقْدِرُ عَلَى آدَائِهَا لِأَنَّهُ
فَقَدَ كِتَابًا عَنْ جَمِيئِهَا +

أَذَلِكَ الْفَرَسُ لِأَخِيكَ ؟
نَعَمْ - هُوَ لَهُ +

إِنَّ الْفَقَائِدَ ؟

هِيَ مِنْ وَلِيِّ أَسْرَاهُ الْفَقَائِثِ +

أَهْلِيهِ الْآفَرَّاسُ لِأَمْرَاءِ
الْفَقَائِثِ ؟

پے اس اسبابا از آن ایشانست +
آیا این رخت موافق طبع برادر
تست ؟

پے - موافق طبع اوست +
آیا این کفشها موافق طبیعت
برادران تو هست ؟

نہ - موافق طبع ایشان نیستند +
آیا این کار موافق مزاج تست ؟
پے - موافق حال من است +
آیا آمدن آنجا موافق حال برادر
تو خواهد شد ؟

آیا تو زبان فارسی می آموزی -
و موافق مراد تو میشود ؟

پے - موافق مراد من میشود +
آیا این اشیا که این مردمان برکت فروختن
انراوش می کنند فروخت خواهند شد ؟
پے - فروخت خواهند شد +

آیا آن کار - که تو بدان کوشش

نعم - هی لهم +
آهلاً الثوب موافق لطیح
آخیا ؟

نعم - هو مناسب لطیح +
آهلاً الثوب مطبوعه
لاخوانک ؟

نعم - هی مطبوعه لهم +
آهلاً الثوب موافق لطیح ؟
نعم - موافق یثانی +

هل الحیثه فی ذلک الموضع
تکون علی حسب شأن آخیا ؟

هل تتعلم لسان الفرس - و
تکون علی حسب مرادک ؟
نعم - آتلمه علی حسب مرادی +

آیباغ هلین الاشیاء الائی
یسعی هؤلاء الرجال لیبیعوها ؟
نعم - یبایع +
آیحصل سقصد ذلک الذین

میکنی بر سے آید ؟

بلے - بر سے آید +

آیا تو خانہ خود را فراموش کردی ؟

من خانہ خود را چرا فراموش کنم ؟

خدمتگار تو چه چیز صاف میکند ؟

دوات را صاف میکند +

تو این کار را کی میکنی ؟

من آن را بهیچ لحظه نمیکند +

تو این کار را کی خواهی کرد ؟

بهر صفت قلیل نخواهم کرد +

آیا شراب هست ؟

بلے شراب هست +

آیا مردمان هستند ؟

بلے - هستند +

آیا مردمان هستند که بتعلیم راضی نباشند ؟

ایچنین - بسیار هستند - که بتعلیم

راضی نیستند +

آیا کسی هست ؟

تَسْعَى لَهُ ؟

نَعَمْ - يَحْصُلُ +

أَتَسَيِّتُ دَارَكَ ؟

لِمَ أَتَسَى دَارِي ؟

أَيُّ شَيْءٍ يَنْظِفُ خَادِمَكَ ؟

يَنْظِفُ دَوَاتًا +

مَتَى تَعْمَلُ هَذَا الْعَمَلُ ؟

سَأَعْمَلُهُ أَلَا نَ ؟

مَتَى تَعْمَلُ هَذَا الْعَمَلُ ؟

أَعْمَلُهُ فِي مُنْتَهَى قَلِيلَةٍ +

هَلِ الْخَمْرُ مُوجُودَةٌ ؟

نَعَمْ - الْخَمْرُ مُوجُودَةٌ +

هَلِ الرِّجَالُ مُوجُودُونَ ؟

نَعَمْ - هُمْ مُوجُودُونَ +

أَرِجَالٌ لَا يَرْضَوْنَ بِالْتَّعْلِيمِ ؟

نَعَمْ - رِجَالٌ كَثِيرَةٌ لَا يَرْضَوْنَ

بِالْتَّعْلِيمِ +

هَلِ رَجُلٌ مُوجُودٌ ؟

کے نیست +

آیا در خانہ رقص بسیار مردم
حاضر خواهند شد؟

بلے - بسیار حاضر خواهند شد +

آیا بدست من بقرض فروختن
را می پسندی؟

من چیزی را بدست کس بقرض
گاہے نمی فروشم +

آیا تو ایس اسباب را بنقد خواهی خرید؟
به نقد نمیگیرم و لیکن اگر تو بقرض
میدی - البته خواهیم خرید +

آیا برادر تو اسباب خویش را بنقد
میفروشد یا بقرض؟

گاہے به نقد و گاہے بقرض
میفروشد +

آیا تو اسباب - که میگیری - بنقد
میگیری - یا بقرض؟

بعض را بنقد و بعض را بقرض +

لَيْسَ رَجُلٌ مَوْجُودًا +

أَيُّكُمْ فِي دَارِ الرَّفِيقِ رَجُلًا
كَثِيرًا؟

نَحْنُ نَحْضُرُ فِيهَا رَجُلًا كَثِيرًا +
أَتَرْضَى عَلَى أَنْ تَبِيعَ مِنِّي
بِشَيْءٍ؟

لَا أَسِيغُ مِنْ أَحَدٍ شَيْئًا
بِشَيْءٍ +

أَتَشْتَرِي هَذَا الْفَرَسَ عَاجِلًا
لَا وَلَٰكِنْ تَوْ تَبِيعُهُ أَجَلًا
لَا تَشْتَرِي +

أَبِيعُ امْرَأَتَكَ مَتَاعًا مُّجْتَلًا
أَوْ مُّوْتَجِلًا؟

تَارَةً يَبِيعُهُ أَجَلًا وَ تَارَةً
أَجَلًا +

أَتَشْتَرِي مَتَاعًا يَالْعَاجِلِ -
أَوْ يَالْأَجَلِ؟

أَشْتَرِي بَعْضًا بِشَيْءٍ وَ بَعْضًا

تَقْدًا +

هَلْ يَسْتَقِيمُ هَذَا الْقَبَاءُ

عَلَى قَامَتِي ؟

نَعَمْ - يَسْتَقِيمُ عَلَى قَامَتِكَ +

أَتَسْتَوِي تِلْكَ الْقَلَسُوقَةُ

عَلَى رَأْسِ أَخِيكَ ؟

لَا - بَلْ قَاضِلَةٌ عَنْ رَأْسِهِ +

هَلْ هِيَ سَوِيَّةٌ عَلَى رَأْسِكَ ؟

لَا - بَلْ رَأْسِي أَصْغَرُ - وَ لَكُمَا

عَلَى رَأْسِ ابْنِ سَوِيَّةٍ جِدًّا +

هَلِ الْمُنَاسِبُ فِي حَقِّي إِبْقَاءُ

فَرِيضٍ عِنْدِي ؟

لَا - بَلْ يَنْبَغُ خَيْرٌ مِنْ حِفْظِهِ

وَ اسْتِغْلَامِهِ +

هَلْ بَيْنَهُمَا قَلَسُوقَةٌ خَيْرٌ لَهُ ؟

لَا - بَلْ صِيَالَتُهَا خَيْرٌ لَهُ +

أَتَحْفَظُ قَرَسَكَ هُنَاكَ ؟

لَا - بَلِيغٌ حِفْظُهُ لِي +

آیا این قبا بر جسم من راست

مے آید ؟

بلے - بر جسم تو درست مے آید +

آیا آن کلاه بر سر برادر تو

درست مے آید ؟

نہ - بلکہ از سرش بزرگتر است +

آیا موافق سرست ؟

نہ - بلکہ سر من خرد تر است - ولیکن

بر سر پدر من بسیار درست مے آید +

آیا در حق من نگاہداشتن اسب

خود بہتر است ؟

نہ - بلکہ بجای نگاہداشتن آن

فروختن بہتر است +

آیا فروختن کلاہش برائے او بہتر است ؟

نہ - بلکہ بجای فروختن آن نگاہداشتن بہتر است ؟

آیا تو اسب را نگاہ خواہی داشت ؟

نہ - مرا نگاہداشتن تے باید +

آیا آں کتابا ترا پسند مے آید؟
ہے۔ مرا بسیار پسند مے آید؟

آیا کارے کہ میخواستیم۔ خواہی کرد؟
ہے۔ ہرچہ مرضئے تو باشد۔ خواہم
کرد *

آیا من این کار بخوبی کردہ ام؟

ہے۔ بسیار خوب کردہ *

من چیزے نکرده ام۔ آنچه تو
میگوئی۔ صرف مہربانی تست
بر من *

تو در اینجا دل خود را چگونه خوش میکنی؟
من اینجا دل خود را بخوبی خوش
میکنم *

راے کدام مرداں بر راستی
است؟

راے دوستان تو بر راستی

اتَرَعَبُ فِي تِلْكَ الْكُتُبِ ؟
نَعَمْ۔ اَنَا رَاَعِبٌ فِيْهَا اَشَدَّ
رَغْبَةٍ +

اَتَقْمِلُ مَا اَشْتَهِيهِ ؟
نَعَمْ۔ اَعْمَلُ كُلَّ مَا تَرْضَاهُ
يَمْ +

اَتَعْمَلُ هَذَا الْعَمَلَ عَلَى
طَرِيقِ حَسَنِ ؟
نَعَمْ۔ اَحْسَنْتُهُ +

مَا عَمِلْتُ شَيْئًا وَاِمَّا قَوْلَكَ
هَذَا۔ قَلِيلٌ اِلَّا اَشَقَقْتُكَ
عَلَى +

كَيْفَ تَقَرِّحُ قَلْبَكَ هَهُنَا ؟
اَنَا اُقَرِّحُ الْقَلْبَ هَهُنَا بِوَجْهِ
حَسَنِ +

رَأَيْتُ اَتَى جَمَاعَةً عَلَى
الْاِسْتِقَامَةِ ؟

رَأَيْتُ اَحَدًا ثَابِتًا عَلَى

است +

آیا این رخت موافق طبع برادر
تست ؟

بله - موافق طبع او است +

آیا این کفشها موافق طبع برادران
تست ؟

بله - موافق طبع ایشان هستند +

آیا تو چیزه را خواهی گرفت ؟

بله - چیزه را خواهم گرفت +

آیا دوست تو به نغمه گاه خواهد
آمد ؟

آیا فردا ببازار رفتن ضرور خواهد
شد +

بله - فردا یا بازار رفتن ضرور خواهد
شد +

آیا شما پدر مرا امروز خواهید دید ؟

بله - او را امروز خواهیم دید +

آیا شما کتاب مرا باز خواهید داد ؟

الاستِقَامَةُ +

أَهْلُ الشَّوْبِ مُوَافِقُ لَطَبِيعِ
أَخِيكَ ؟

نَعَمْ - هُوَ مُنَاسِبٌ لَطَبِيعِهِ +

أَهْلِيهِ النَّعَالَ مَطْبُوعَةُ
لَاخْوَانِكَ ؟

نَعَمْ - هِيَ مَطْبُوعَةُ لَهُمْ +

أَتَاخُذُ شَيْئًا ؟

نَعَمْ - أَخُذُ شَيْئًا +

أَتَجِئُ صَدِيقَتِكَ فِي جُمُعَةٍ
التَّغْمَةِ ؟

أَلَا يَكُنْ مِنَ الدَّهَابِ عَدًّا
إِلَى الشُّوقِ ؟

نَعَمْ - لَا يَكُنْ مِنَ الدَّهَابِ
عَدًّا إِلَى الشُّوقِ +

أَتَرَى الْيَوْمَ آيَةً ؟

نَعَمْ - تَرَى الْيَوْمَ +

أَتَرُدُّ كِتَابِي إِيَّايَ ؟

پلے۔ آں را باز خواہم داد +
 آیا تو ایں حادثہ را کہ پیش آمدہ
 از قبل میدانستی ؟
 پلے۔ از قبل میدانستم +

آیا آں حادثہ را کہ واقع میشود
 از قبل میدانستی ؟
 نہ۔ بلکہ پہچ حادثہ را از قبل
 نمیدانستم +

آیا فردا بشہر خواہی رفت ؟
 پلے۔ فردا بشہر خواہم رفت +
 آیا برادر تو پسرخود را نزد من خواہد فرستاد ؟
 پلے۔ پسرخود را نزد تو خواہم فرستاد +
 آیا ایشان پس فردا بدریغجا خواہند
 آمد ؟

تو کجا خواہی نشست ؟
 پلے۔ پس فردا بدریغجا خواہند آمد +

نَعَمْ۔ اَرَدْتُ اِلَيْكَ +
 هَلْ وَفَّقْتَ عَلَى الْحَادِثَةِ
 الَّتِي كُنْتَ تَقْبِلُ وَتَوَعَّعَهَا ؟
 نَعَمْ۔ كُنْتُ رَاقِعًا بِهَا مِنْ
 قَبْلِ وَتَوَعَّعَهَا +

اَكُنْتُ مُبْتَلًى مِنْ قَبْلِ
 بِالْحَادِثَةِ الْوَاقِعَةِ ؟
 لَا۔ بَلْ لَسْتُ مُبْتَلًى مِنْ
 قَبْلِ بِالْحَادِثَةِ مُطْلَقًا +

اَتَرْوُحُ غَدًا اِلَى الْمَدِينَةِ ؟
 نَعَمْ۔ اَرْوُحُ اِلَيْهَا غَدًا +
 اَيُرْسِلُ اخُوكَ ابْنَهُ اِلَيَّ ؟
 نَعَمْ۔ يُرْسِلُ ابْنَهُ اِلَيْكَ +
 اَيَحْيِيثُونَ بَعْدَ الْعَدْرِ فِي هَذِهِ
 الْمَوْضِعِ ؟

اَيَنْ تَجْلِسُ ؟
 نَعَمْ۔ يَحْيِيثُونَ بَعْدَ الْعَدْرِ فِي
 هَذِهِ الْمَوْضِعِ +

من بر کرسی خواهم نشست +
 تو چه قدر قرض داری ؟
 پنجاه روپیه قرض میدارم +
 بعد از تقضای ماه آئنده چه قدر
 قرض خواهی داشت ؟
 بعد از تقضای ماه آئنده صرف
 بست روپیه باقی خواهند ماند +
 تو ازو چه قدر روپیه خواهی یافت ؟
 هر جا که او خواهد - تو آنجا بر رفتن
 راضی خواهی شد ؟
 بله - هر جا که او بگوید - بر رفتن آنجا
 راضی خواهم شد +
 پدر تو بوقت رفتن بر چه چیز
 تکیه میکند ؟
 بر دست من تکیه میزند +
 و تکیه حاضر نباشی - بر چه چیز
 تکیه میزند ؟
 آن وقت بر عصای خود تکیه میزند +

اجلس على كرسي +
 كم دينًا عليك ؟
 على خمسون روفية +
 كم ينبغي غمايلك الدائن
 بعد ما مضى الشهر الآن +
 ينبغي على عشرين روفية
 بعد الشهر الآن +
 كم روفية تأخذها منه ؟
 أترضى ذهبًا إلى موضع
 يتشاء ؟
 نعم - أرضى على الذهب
 إلى موضع يأمرني +
 على أي شيء يتكئ أبوك
 عند الذهاب ؟
 يتكئ على يدي +
 على أي شيء يتكئ عند
 عييتك ؟
 يتكئ على عصاه حينئذ +

تو انیس مرو چه کار خواهی گرفت ؟
 من از دو کار کتابت خواهم گرفت ؟
 این قلم را به چه کار استعمال خواهی
 کرد ؟

من آن را بنوشتن استعمال خواهم کرد
 برادر تو این کار را بخوبی خواهد
 کرد ؟

من نمیدانم - که بخوبی خواهد کرد -
 ولیکن قصد آن خواهد نمود .
 آن مرد بزبان عربی جلد استعداد
 حاصل خواهد کرد ؟

امید است - که در آن زبان جلد
 استعداد حاصل کند .

آیا پدر تو بدانجا خواهد دوید ؟
 چگونه خواهد دوید ؟ چرا که ضعیف
 است - لیکن بدانجا خواهد رفت .
 تو کدام قسم گلهای خواهی چید ؟
 من گلهای خوش رنگ خواهم چید .

أَتَى عَمِلَ تَأْخُذُ مِنْهُ ؟
 أَوْحَدُ مِنْهُ الْكِتَابَةُ ؟
 بِأَيِّ عَمَلٍ تَسْتَعْمِلُ هَذَا
 الْقَلَمَ ؟

أَسْتَقْبِلُهُ فِي الْكِتَابَةِ ؟
 أَيْفَعَلُ أَخُوكَ هَذَا الْعَمَلِ
 يَوْجِدُ حَسَنَ ؟

لَا أَدْرِي أَتَهُ يَعْمَلُهُ يَوْجِدُ
 حَسَنَ - وَ لَكِنْ يَقْصُدُهُ ؟
 أَيْسَعِدُ بِلِسَانِ الْعَرَبِ
 مُجَازًا ؟

لَعَلَّهُ يَسْتَعِدُّ فِي اللِّسَانِ
 الْعَرَبِيِّ عَاجِلًا ؟

أَيَعْدُو أَبُوكَ إِلَى ذَلِكَ الْمَوْضِعِ ؟
 كَيْفَ يَعْدُو ؟ أَتَهُ لَمْ يَعْيِفْ -
 وَ لَكِنْ يَنْ هَبَ إِلَيْهِ ؟

بِمَنْ آتَى تَوْنٍ تَجْنِي وَرْدًا ؟
 أَجْنِي وَرْدَةً بَهِيَّةً ؟

آیا رنگریز مرده است ؟

هنوز نه مرده است - ولیکن
زود خواهد مرد *

آیا حرکت میشود ؟

نه - بلکه گاهی حرکت نخواهد کرد *

آیا باران میبارد ؟

حالا بارش نمیشود - ولیکن امید
است - که خوب خواهد بارید *

اگر روپیۀ خود گم کنی - حال تو چه
خواهد شد ؟

معلوم نیست - که حالم چه خواهد شد ؟
حال شما چه خواهد شد ؟

نمیدانم - که حال آنها چه خواهد شد ؟
مردمان چه طور می آیند ؟

هر یک به نوبت خود می آید *

نوبت ما کی خواهد آمد ؟

نوبت شما جلد خواهد آمد ؟

او کجا رفته است ؟

امات الصبأ ؟

امات إلى الآن - و لكن
سيتوأت *

أيتحرك ؟

لا - بل لن يتحرك أبدا *

أيمطر السماء ؟

لا يطر الآن - و لكن على
أن ينزل المطر كثيرا *

إن تفقد رؤيتك - فكيف
يكون حالك ؟

لا أدري - كيف يكون حالى ؟
كيف يكون شأنهم ؟

لا أدري - كيف يكون حالهم ؟
ألتعال على آتى طوبى يجيئون ؟

يجي كل واحد على مرتبته *

ماي يفضنى توبتنا ؟

يفضنى توبتكم على الجحمة *

أين ذهب ؟

در باغ میگردد +

آنها کدام طرف میدوند؟

طرف شهر میدوند +

در پس وزیر کدام ایستاده است؟

در پس دے برادریم ایستاده است +

آیا تو آن مرد را مشت زده؟

بله - او را مشت زده ام +

آن مرد ترا چگونه چوب داده

است؟

مرا خوب چوب داده است +

آیا اسب او شان را چه طور زده است؟

او شان را لگد زده است؟

آیا آن مرد دشمن خود را بکار دے

طعن زده است؟

بله - او را طعن زده است +

آیا آن آواز پرده دوز است؟

آواز تنبیه؟

يَدُورُ فِي الْحَدِيقَةِ +

إِلَى آتَى حَرَدِي يَعْدُونَ؟

يَعْدُونَ إِلَى جَانِبِ الْبَلَدَةِ +

مَنْ ذَا الَّذِي هُوَ قَائِمٌ

خَلْفَ الْوَزِيرِ؟

أَخِي قَائِمٌ خَلْفَهُ +

أَتَكُنْتَ ذَلِكَ الرَّجُلَ؟

نَعَمْ - لَكُنْتُ +

مَا شَأْنُ الْعَصَا الَّتِي أَعْطَاكَهَا

ذَلِكَ الرَّجُلُ؟

أَعْطَانِي عَصَاءً جَيِّدَةً +

كَيْفَ صَرَبْتَهُمْ ذَلِكَ الْفَرَسُ؟

صَرَبْتُهُمْ بِرِجْلِي +

أَطْعَنَ ذَلِكَ الرَّجُلُ عَدُوَّهُ

بِسِكِّينٍ؟

نَعَمْ - بِسِكِّينٍ طَعَنَهُ وَجْهَهُ +

هَلْ هُوَ صَدَأُ الْبَيْتِ ذِي

آوِ الْبَيْتِ قَدِي؟

نه - بلکه آواز غریبن رعد است +
 آن مرد چگونه مجروح شده است؟
 کسی او را بکارد مجروح کرده است +
 آیا تو بر آن مرغ بندوق سر
 کرده؟

بله - بر آن سر کرده ام +
 چند بار بر آن مرغ بندوق سر
 کرده؟
 سه بار بر آن سر کرده ام +
 آیا آن بندوق بر نشانه خود
 رسیده؟

بله - رسیده است +
 آیا بندوق تو بر نشانه خود رسیده؟

نه - بلکه خلا کرو +
 او آواز کدام چیز شنیده است؟
 آواز تپش شنیده است - و سر
 آواز رعد شنیده ام +

لا- بَلْ هُوَ صَوْتُ الرَّعْدِ +
 كَيْفَ جُرِحَ ذَلِكَ الرَّجُلُ ؟
 جَرَحَهُ بِالسَّيْكِينَ شَخْصٌ +
 أَصْرَبْتَ الْمِدْقَمَ عَلَى ذَلِكَ
 الظَّائِرِ ؟

نَعَمْ - صَرَبْتُهُ عَلَيْهِ +
 كَمْ مَرَّةً صَرَبْتَ الْمِدْقَمَ
 عَلَيْهِ ؟
 صَرَبْتُهُ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ +
 هَلْ أَصَابَ الْمِدْقَمُ قَدْ
 هَدَفَهُ ؟

نَعَمْ - أَصَابَ هَدَفَهُ +
 هَلْ أَصَابَ الْمِدْقَمُ هَدَفَهُ عَلَى
 هَدَفِهَا ؟

لا- بَلْ أَخْطَأَ +
 سَمِعَ صَوْتَ آتَى شَيْءٍ ؟
 سَمِعَ هَشَّتَ الْمُنْبِيلُ قَوْلَهُ - قَدْ
 رَأَيْتُ سَمِعْتُ صَوْتَ الرَّعْدِ +

آیا تو بر آن کتاب نظر کرده ؟

بله - بر آن نظر کرده ام *

آیا خبر برادر خود شنیده ؟

بله - شنیده ام *

آیا دیر شده است - که ناشسته

خورده ؟

بله - دیر شده است *

چه قدر دیر شده - که ناشسته

خورده ؟

بسیار دیر شده - که ناشسته

خورده ام *

آیا در وقت بگوشه است - که

خبر برادر خود نشنیده ؟

آری - دیر شده است - بلکه زیاده

از یک مال *

از چند مال بخاطر خورده شدن ؟

أَرَأَيْتَ ذَلِكَ الْكِتَابَ ؟

نَعَمْ - رَأَيْتُهُ *

هَلْ سَمِعْتَ خَبَرَ أَخِيكَ ؟

نَعَمْ - سَمِعْتُهُ *

هَلْ مَضَتْ مُدَّةٌ عَلَى

عَدَائِكَ ؟

نَعَمْ - مَضَى زَمَانٌ كَثِيرٌ

عَلَى قَعْدَتِي *

كَمْ مُدَّةً انْقَضَتْ عَلَى

قَعْدَتِكَ ؟

مَضَتْ مُدَّةٌ كَثِيرَةٌ عَلَى

قَعْدَتِي *

كَمْ مِنْ مُدَّةٍ مَا سَمِعْتَ

خَبَرَ أَخِيكَ ؟

مَا سَمِعْتُ خَبَرَ مَنْ مُدَّةً -

بَلْ أَزِيدُ مِنْ سَمْعِي *

كَمْ مِنْ مُدَّةٍ مَا قَدْ لَبِثَ

إِلَى دَارِكَ ؟

مَا ذَهَبْتُ مِنْ سَنَةٍ نَقَطُ +

كَمْ مِنْ مُدَّةٍ يَسْكُنُ الْخُوفُ

فِي ذَلِكَ الْمَوْضِعِ ؟

يَسْكُنُ مِنْ مُدَّةٍ هِيَ أَزِيدُ

مِنْ سَنَةٍ +

كَمْ قَرَسًا عِنْدَ أَخِيكَ ؟

عِنْدَهُ مَا يَزِيدُ عَلَى عَشْرِينَ

قَرَسًا مِنَ الْأَفْرَاسِ +

كَمْ مَرَّةً رَأَيْتَهُ ؟

رَأَيْتُهُ أَزِيدَ مِنْ مِائَةِ مَرَّةٍ +

هَلْ مَضَى عَلَيْكَ فِي ذَلِكَ

الْمَوْضِعِ مُدَّةٌ كَثِيرَةٌ ؟

لَا بَلْ مَضَى عَلَى غَايَةِ

سِتِّ أَشْهُرٍ +

مَتَى جِئْتُ فِي ذَلِكَ الْمَوْضِعِ ؟

جِئْتُ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَضُمَّ سَاعِدُ

نَقَطُ +

كَمْ مُدَّةً مَضَى عَلَى صِلَاةِ

صرف یک سال شده است +

از چند عرصه برادر تو در آنجا

میکماند ؟

از یک سال زیاده شده است +

برادر تو چند اسب میدارد ؟

از بست زیاده میدارد +

او را چند بار دیده ؟

از صد بار زیاده دیده ام +

آیا ترا در آنجا بسیار مت شده

است ؟

نه - بلکه فقط شش ماه شده

باشد +

تو در آنجا کس رسیدی ؟

فقط نیم ساعت شده است

که من رسیده ام +

دوست ترا در آنجا چه مدت

شده است ؟

دو ہفتہ شدہ است +

پدر تو دریں ملک از چند مدت
میکند ؟

دو سال شدہ است +

تو آن اسب را از چند مدت
میداری ؟

بیخ سال شدہ است - کہ آنرا
میدارم +

چہ مدت شدہ است - کہ تو بدان
سخن نکرده ؟

ششماہ شدہ است - کہ من باو
سخن نکرده ام +

آیا بعد از آن - کہ من با تو ملاقی شدہ
بودم - ذراں اکثر افتادہ است ؟

بلے - بالکل اکثر افتادہ است +

تو برادر مرا کہ دیدہ بودی ؟

فِي ذَلِكَ الْمَوْضِعِ ؟

مَضَى عَلَيْهِ اُسْبُوعَانِ +

مِنْ كَمْ مَدَّةٍ يُقِيمُ اَبُوكَ

فِي هَذِهِ الدِّيَارِ ؟

مِنْ سَنَتَيْنِ +

مِنْ كَمْ مَدَّةٍ ذَلِكَ الْفَرَسُ

عِنْدَكَ ؟

هُوَ عِنْدِي مِنْذُ خَمْسِ

سِنِينَ +

كَمْ مِثْنِ مَدَّةٍ مَا

كَلَّمْتَهُ ؟

مَا كَلَّمْتُهُ مِنْذُ سِتَّةِ

اَشْهُرٍ +

هَلْ مَطَرَ السَّمَاءُ مَرَّاتًا

كَثِيرَةً بَعْدَ لِقَائِي بِاَبَاكَ ؟

نَعَمْ - نَزَلَ الْمَطَرُ مَرَّاتٍ كَثِيرَةً

بَعْدَ لِقَائِكَ بِاَبَايَ +

مَتَى رَأَيْتَ اخِي ؟

رَأَيْتُهُ الْآنَ +
 مَتَى تَرَعُ مِنَ الْكِتَابَةِ ؟
 تَرَعُ الْآنَ +
 أَيْتَقِلُّ لِي مِنْ مُدَّةٍ كَثِيرَةٍ ؟
 لَا - بَلْ جَاءَ الْآنَ +
 أَتَحْسِنُ الْعَمَلَ بِوَجْهِ حَسَنٍ ؟
 نَعَمْ - أَحْسِنُهُ عَلَى قَدَرِ
 وَبُيَعِي +
 كَمْ صَرَفْتَ الْيَوْمَ ؟
 صَرَفْتُ خَمْسَ رُفِيَّاتٍ +
 مَا مُشَاهَرَتُهُ لِيَنْفَقَتِهِمْ وَ
 صَرَفِهِ +
 لَهُ مِائَتَا رُفِيَّةٍ مُشَاهَرَةً +
 هَلْ تُجِدَتِ الْأَقْرَاسُ الْمَقْهُودَةُ ؟
 نَعَمْ - وَجِدْتَهَا +
 لِأَيِّ سَبَبٍ أُتِمَّتْ أَطْفَالُنَا
 وَحُصِّنَتْ ؟

او را حالا دیدہ ام +
 او از نوشتن کے فارغ شدہ ؟
 حالا فارغ شدہ است +
 آیا آں مرد از دیر منتظر من است ؟
 نہ - بلکہ حالا رسیدہ است +
 تو آں کار را بخوبی خوانہی کرد ؟
 ہر قدر - کہ از من ممکن خواہد شد
 خواہم کرد +
 تو امروز چہ قدر خرچ کردہ ؟
 بیچ روپیہ صرف کردہ ام +
 او ہر اسے کفاف چہ قدر ماہواری
 میدارد +
 ہر اسے کفاف دو صد روپیہ
 ماہواری میدارد +
 آیا اسبہائے گم شدہ بدست آمدند ؟
 بلے بدست آمدند +
 اطفال ما چرا تحسین و انعام
 یافتہ اند +

از سبب کردار نیک و کوشش
در تحصیل علم +
شما از کدام تحصیل و از کدام
ملاست یافته اید ؟

از دوستان تحصیل و از دشمنان
ملاست یافتیم +

تو از برابر مشقات خانه گزشته ؟

بله - از برابر آن رفته ام +

از برابر تو کدام رفته است ؟
خادم تو از برابر من رفته است +
وقت خود را به بازی و لعب بسر
برده است +

وقت خود را چگونه بسر خواهی کرد ؟
طوری که پسند آید - بسر خواهیم کرد +
آیا سوداگر روپیه آورده است ؟
نه - چرا که از آوردن آن قاصر

لَا تَقْنَطُوا لِمَا كَانَتْ حَسَنَةً
وَسَعَوْا فِي تَحْصِيلِ الْعِلْمِ +
مَنْ مَدَّ حَكْمَهُ ؟ وَ مَنْ
لَا مَكْمَهُ ؟

وَجَدْنَا الْمَدَّ مِنَ الْأَحْبَادِ -
وَاللَّوْمَ مِنَ الْأَعْدَاءِ +

هَلْ مَرَرْتَ بِحَدَاءِ دَارِ
الْمَثَلَاتِ ؟

نَعَمْ - مَرَرْتُ بِحَدَاءِ دَارِ
الْمَثَلَاتِ +

مَنْ مَرَّ مِنْ جَنِيكَ ؟
مَرَّ خَادِمُكَ مِنْ جَمِينِي +
أَمْضَى وَقْتَهُ فِي اللَّهْوِ وَ
الْعَبْثِ +

كَيْفَ تُقْبَضُ وَقْتُكَ ؟
أَمْضَى وَقْتِي عَلَى مَا آتَاهُ حَسَنًا +
هَلِ الشَّاحِرُ آتَى بِالرُّبُيَّةِ ؟
مَا آتَى بِهَا لِقَعْرِهِ عَنِ الْوُثْيَانِ

مانده است +

تو صبح امروز از آمدن نزد من
چرا قاصر شده؟

ما فرصت نبود - از این سبب
قاصر ماندم +

آیا نوبت من می‌رسد؟

نه - بلکه تو نوبت گم کرده +

این چه چیز را مفید است؟

برای هیچ چیز را مفید نیست +

آیا بند و تکیه خریده - خوب است؟

نه - بلکه هیچ‌کاره است +

از دلی تا اگر گانوه چه قدر فاصله

است +

نوزده میل است +

آیا هرات از اینجا دور است؟

بله - بسیار دور است +

بها +

لِمَ اقْصَرْتَ عَنِ اَنْ يَّجِئَنِي

مَسَاحًا ؟

اقْصَرْتُ عَنْهُ لِغُفْلَةِ

الْهَلَةِ +

اَيُّ نَوْبَتِي تَوْبَتِي ؟

لَا بَلْ صَبَّحْتَ تَوْبَتَكَ +

يَنْفَعُ هَذَا اَيُّ شَيْءٍ ؟

لَا يَنْفَعُ شَيْئًا +

هَلِ الْبَنْدُ وَ الْوَتِي اَشْتَرِي

جَيِّدٌ ؟

لَا بَلْ هُوَ رَدِيءٌ +

كَمْ مَسَافَةً بَيْنَ دِهْلِي وَ

جُرْجَانَوَه ؟

اَلْفَاوَسَلَةُ بَيْنَهُمَا سَعَةِ عَشَرَ

مِيْلًا +

هَلْ هَرَاتٌ بَعِيدَةٌ مِنْ هُنَا ؟

نَعَمْ - هِيَ بُعْدَى اَعَدَدٌ +

از دلی تا انباله چند میل است؟

قریب یک صد و بست میل است +

وطن شما در کدام ملک است؟

وطن من انگلستان است +

آیا تو ایرانی هستی؟

نه - بلکه عرب هستم +

تو چرا فرار میکنی؟

از سبب خوف فرار میکنم +

آیا خبر نو شنیده؟

خبر نو نشنیده ام +

چه شده است؟

مصیبت عظیم واقع شده است +

آیا مصیبت بد رسیده است؟

بله - مصیبت عظیم بد رسیده است +

ترا چه شده است؟

مرا چیزی نشده است +

کَمْ مَسَافَةً مِنْ دِهْلِي إِلَى

اَمْبَالَه ؟

مِائَةً وَ عِشْرُونَ مِيلًا تَقْرِيبًا +

مَوْطِنُكَ فِي أَيِّ مَمْلَكَةٍ وَ

أَيِّ اِقْلِيمٍ ؟

مَوْطِنِي اِنْگِلِز +

هَلْ أَنْتَ عِירَانِي ؟

لَا - بَلْ اَنَا عَرَبِي +

لِمَ تَفِرُّ ؟

اِنْشَاءً خَوْفًا +

هَلْ سَمِعْتَ حَدِيثًا جَدِيدًا ؟

مَا سَمِعْتُ حَدِيثًا جَدِيدًا +

مَا حَدَّثَ ؟

وَقَعَ مُصِيبَةٌ عَظِيمَةٌ +

هَلْ اَصَابَتْكَ مُصِيبَةٌ + اَصَابَتْكَ ؟

نَعَمْ - اَصَابَتْكَ مُصِيبَةٌ عَظِيمَةٌ +

مَا حَدَّثَ لَكَ ؟

لَا حَدَّثَ لِي شَيْءٌ +

کدام کس بتو ملاتی شده است ؟
 سبکین بمن ملاتی شده است +
 آن مرد بدشمن چه کرده است ؟
 استخوان گردنش شکسته است +
 آیا بر آن مرد رحم میکنی ؟
 بے - بدل برو رحم میکنم +
 آیا تو فریاد میکنی ؟
 فریاد نمیکنم +
 آیا از دوست من شکایت میکنی ؟
 بے - از دو شکایت میکنم +
 آیا تو در ملازمت او حاضر میشوی ؟
 بے - در ملازمت او حاضر میشوم +
 تو ملازمت کدام میکنی ؟
 ملازمت نا خداست سفینه میکنم +
 آیا او گاهی ملازم تو بود ؟

بے - او ملازم من بود +
 خادم تو از چند مدت ملازم هست ؟

مَنْ لَأَقَاكَ ؟
 لَأَقَانِي مِنْكَيْنِ ؟
 مَا فَعَلَ بِعَدُوِّم ؟
 كَسَرَ عِظَامَ رَقَبَتِهِ ؟
 أَتَرْحَمُهُ ؟
 نَعَمْ - أَرْحَمُهُ بِالْقَلْبِ ؟
 هَلْ تَسْتَعِينُ ؟
 لَا أَسْتَعِينُ ؟
 أَتَشْكُو صَدِيقِي ؟
 نَعَمْ - أَشْكُوهُ ؟
 أَتَحْضُرُ فِي خِدْمَتِهِ ؟
 نَعَمْ - أَحْضُرُ فِي خِدْمَتِهِ ؟
 لِمَنْ تَعْدِمُ ؟
 أَخْدِمُ أَمِيرَ السَّفِينَةِ ؟
 هَلْ هُوَ كَانَ خَادِمًا لَكَ ؟
 حِينًا ؟
 نَعَمْ - كَانَ خَادِمِي ؟
 كَمْ مِنْ سَلَفٍ خَادِمُكَ حِينَئِذٍ ؟

مَلَارِمُ ؟

خَادِمِي عِنْدِي مِنْ سَتَيْنِ -

و يَضَعُ +

أَتُوذِي إِلَى رُؤُوسِكَ وَدِيْعَةً ؟

نَعَمْ - أَتَوْضَعُهَا إِلَيْكَ وَدِيْعَةً +

أَتَعْقِدُ خَادِمَهُ حَتَّى يَقُوْضَ

إِلَيْهِ رُؤُوسُهُ ؟

نَعَمْ - يَتَعَقَّدُ عَلَيْهِ +

أَحْفَظُ يَمِيْنِي ؟

لَا - بَلْ أَغْلَسْتُ ؟

أَتَحْفَظُ شِئَانِكَ ؟

نَعَمْ - أَحْفَظُهَا +

أَتَحْفَظُ قَرِيْبِي ؟

نَعَمْ - أَحْفَظُهُ +

مَا قَعْلُ وَمَتَاعِي ؟

اضَاعَهُ كُلَّهُ +

يَا لَا تَتَأَمُّ ؟

لَا تَكْ تَمْنَعُنِي عَيْنَ التَّوْبَةِ +

از دو نیم سال ملازم من است +

آیا روپوش خود را بمن سپرد میکنی ؟

بله - بتو سپرد میکنم +

آیا خادم خود را این قدر معتقد

میداند که روپوش خود را و سپرد نماید ؟

بله - میداند +

آیا تو راز مرا نگاه داشته ؟

نه - بلكه افشای او کرده ام +

آیا تو بارچه های خود را بحفاظت میداری ؟

بله - آنها را بحفاظت میدارم +

آیا تو حفاظت اسب من خواهی کرد ؟

بله - حفاظت آن خواهم کرد +

او مال خود را چه کرده است ؟

همه برباد و ضائع نموده است +

تو چرا نمی خسپی ؟

زیرا که تو مرا از خسپیدن باز میداری +

آیا تو امروز چیزے را خریدہ ؟
 بے - دو رو مال خریدہ ام +
 آیا این کلاه بر سر من درست
 مے آید ؟

بے - بلکہ بطور عجیب بر سر نہادہ
 میشود +

آیا قباے تو خوب است ؟
 بے - بلکہ نہایت خوب است +
 آیا مردم جلد خواهند آمد ؟
 بے - بسیار جلد خواهند آمد +

آیا تو وف مینوازی ؟
 بے - آنرا مینوازم +
 پدر من چند نغمہ مے سراید +

تو کجا میانی ؟
 قریب قلعه میانم +
 در حوالے آتش خانہ چہ میکنی ؟
 آتش افروختہ میکنم +
 کدام اشخاص رقص مے نمایند ؟

هَلْ اشْتَرَيْتَ ثِيَابًا الْيَوْمَ ؟
 نَعَمْ - اشْتَرَيْتُ مِثْلَ ثِيَابِ الْيَوْمِ +
 هَلْ تَسْتَقِيمُ هَذِهِ الْقَلَنَةُ
 عَلَى رَأْسِي ؟

نَعَمْ - تَسْتَقِيمُ هِيَ عَلَيْهِ
 عَلَى طَوْرِ عَجِيبٍ +

هَلْ قَبَاعُكَ حَسَنٌ جَيِّدٌ ؟
 بَلْ هُوَ أَحْسَنُ وَأَجْوَدُ +
 هَلْ يَهْبِئُ النَّاسُ عَلَى الْعِلَاقِ ؟
 نَعَمْ - يَهْبِئُونَ عَجَلًا +

هَلْ أَنْتَ تَضْرِبُ الدَّتْ ؟
 نَعَمْ - أَضْرِبُهَا +

يُعَيِّنِي آيُنَ عِدَّةٍ نَعَسَاتٍ +
 آيُنَ تَسْكُنُ ؟

أَسْكُنُ قَرْيَةَ الْخَضِرِ +
 مَا تَفْعَلُ حَوْلَ الْمَوْجِدِ ؟

أُوقِدُ نَارًا +

مَنْ يَرْقُصُونَ ؟

الْآلَاءُ يَرْضُونَ +
 هَلْ سَقَطَ شَيْءٌ ؟
 سَقَطَ قَارُورَتِي عَنْ يَدِ
 خَادِمِكَ +
 أَتَدْنَهُبُ إِلَى النَّارِ ؟
 نَعَمْ - آذْهَبْ إِلَيْهَا +
 أَتَسْتَعِ ذِيكَ الرَّجُلَ مِنْ
 الدَّهَابِ ؟
 نَعَمْ - أَمْنَعُهُ مِنَ الدَّهَابِ +
 هَلِ الدُّخُولُ عَلَى ذِيكَ
 الشَّيْءِ صَعْبٌ ؟
 نَعَمْ - بَلْ هُوَ أَصْعَبُ +
 لِمَ يَجْتَنِبُ النَّارَ ؟
 لِأَنَّهُ مَا مَسَّهُ الْبَرْدُ +
 هَلْ تَمْنَعُهُ ؟
 نَعَمْ - أَمْنَعُهُ +
 هَلْ يَحْفَظُ أَخْوَاكَ هُنَا ؟
 الْآلِفَاظُ ؟

کنیز کا رقص می کنند +
 آیا چیزی بیفتاد ؟
 بے شیشه من از دست خادم
 تو افتاد +
 آیا تو نزد آتش میروی ؟
 بے - نزد آتش میروم +
 آیا تو آن مرد را از رفتن باز
 میداری ؟
 بے - او را از رفتن باز میدارم +
 آیا رسیدن بدان صاحب مشکل
 است ؟
 بے - بآن صاحب رسیدن بسیار مشکل است +
 آن مرد از آتش دور میشود +
 دور میشود - چرا که سردی نمیدارد +
 آیا تو آن مرد را باز میداری ؟
 بے - آن را باز میدارم +
 آیا برادر تو آن الفاظ را یاد
 میدارد ؟

بلے - آنها را یاد میدارد +
 آیا نام آن شخص پیاد تو آمده است ؟
 پیاد من نیامده است +
 آیا ایشان نام او را یاد کردند ؟
 تا حال ایشان یاد نکرده اند +
 آیا تو آن مرد را یاد میداری ؟
 آن را یاد نمیدارم +
 تو چه چیز را یاد میداری ؟
 چیزی را یاد نمیدارم +
 آیا تو نشسته ؟
 نه نشسته ام +
 آیا ایشان نشسته اند ؟
 نشسته نیستند - ولیکن خواهند
 نشست +
 او کجا نشسته است ؟
 نزد آتش نشسته است +
 آیا مادن آنها را از بیرون
 رفتن پسند میداری ؟

نَعَمْ - يَحْفَظُهَا +
 هَلْ تَذْكُرْتِ اسْمَهُ ؟
 مَا تَذْكُرْتُهُ +
 هَلْ تَذْكُرُوا اسْمَهُ ؟
 مَا تَذْكُرُوا إِلَى الْآنَ +
 هَلْ تَذْكُرُو ذَٰلِكَ الرَّحُلَ ؟
 لَا أَتَذْكُرُهُ +
 أَيْ شَيْءٍ تَحْفَظُ ؟
 لَا أَحْفَظُ شَيْئًا +
 أَجَلَسْتُ ؟
 مَا جَلَسْتُ +
 أَجَالِسُ هَؤُلَاءِ الرِّجَالَ ؟
 مَا كَانُوا جَالِسِينَ - وَ لَكِنْ
 سَيَجْلِسُونَ +
 أَيْنَ هُوَ جَالِسٌ ؟
 هُوَ جَالِسٌ عِنْدَ النَّارِ +
 أَتَذْكُرُ مَادَنَ ذَٰلِكَ الْمَوْضِعِ ؟
 عَلَى الْخُرُوجِ مِنْهُ ؟

پسے - مازن را پسند میدارم از
بیرون رفتن +

آیا او تعلم را بر بازی رجحان میدهد؟
نه - بلکه بازی را بر تعلم رجحان
میدهد +

آیا نوشتن را بر تکلم پسند میکنی؟
نه - بلکه تکلم را بر نوشتن رجحان
میدهم +

آیا او تکلم را پسند میکند - یا
نوشتن را؟

نه - بلکه هر دو را پسند میکند +
آیا توانا یا پنییر پسند میکنی؟

نه این را پسند میکنم - نه آن
را +

آیا چاء را برابر قهوه میدانی؟

پسے - برابر میدانم +

تَعْمَ - اَوْرَیْجُ الْقِيَامَ عَلَى
الْحُرُوجِ مِنْهُ +

اَيَرْيَیْجُ التَّعْلَمَ عَلَى اللَّعِبِ ؟
لَا - بَلْ يَدْرَیْجُ اللَّعِبَ عَلَى
التَّعْلَمِ ؟

اَسَرَّیْجُ الْكِتَابَةَ عَلَى التَّعْلَمِ ؟
لَا - بَلْ اَرَّیْجُ التَّعْلَمَ عَلَى
الْكِتَابَةِ +

اَيَرْغَبُ فِي التَّكَلُّمِ اَوْ فِي
الْكِتَابَةِ ؟

لَا - بَلْ هُوَ رَاغِبٌ فِيهِمَا +
اَسَرَّغَبُ فِي الْخُبْنِ اَوْ فِي
الْجُبْنِ ؟

لَا اَرْغَبُ فِي هَذَا - وَ لَا فِي
ذَلِكَ +

هَلْ تَسَلِّمُ الصَّاءَ مِثْلَ
الْقَهْوَةِ ؟

نَعَمْ - عِنْدِي كِلَاهُمَا سَوِيَّانِ +

آیا معلم تو جہراً گفتگو میکند ؟
 بلے - جہراً گفتگو میکند +
 آیا ہر اسے آموختن زبانے جہراً
 گفتگو باید کرو ؟
 بلے - ہر اسے آموختن زبانے جہراً
 گفتگو کردن ضروری است +
 آیا او برابر تو جلد میخورد ؟
 بلے - از من جلد میخورد +
 آیا تو برابر من جلد می آموزی ؟
 از تو جلد تر من آموزم +
 تو سخن مرا چرائے فهمی ؟
 زیرا کہ تو جلد سخن میکنی +
 آیا او ارزاں میفروشد ؟
 نہ ارزاں میفروشد - و نہ گراں -
 ولیکن بدست من گراں میفروشد +
 مردمان ارزاں سوداگر چرا نمیخرند ؟
 زیرا کہ آن چنان بسیار گراں
 میفروشد - کہ کسی ازہ چیز سے

أَيُّهُمْ مُعَلِّمُكَ يَا نَوَل ۹
 نَعَمْ - يَجْهَرُ قَوْلًا +
 هَلْ يَجْهَرُ عِنْدَ تَعْلِيمِ اللِّسَانِ
 مَرْوِي ۹
 نَعَمْ - يَجْهَرُ مَرْوِي لَتَعْلِيمِ
 اللِّسَانِ +
 أَيْسَرُ فِي الْأَخْلِ مِثْلَكَ ۹
 نَعَمْ - بَلْ هُوَ أَسْرَعُ مِنِّي أَكْلًا +
 أَسْعَلَمُ مِثْلِي عَاجِلًا ۹
 أَنَا أَعْجَلُ مِنْكَ فِي التَّعْلِيمِ +
 لِمَ لَا تَفْهَمُ كَلَامِي ۹
 لِأَنَّكَ تَسْتَكْمِلُ سَرِيعًا +
 هَلْ يَبِيعُ تَخِيصًا ۹
 لَا يَبِيعُ تَخِيصًا - لَا عَلَاقًا -
 لَكِنْ يَبِيعُ مِنِّي بَيْعًا عَاقِلًا +
 لِمَ لَا يَشْتَرُونَ مِنْ ذَلِكَ الْوَجْهِ ۹
 لِأَنَّهُ يَبِيعُ عَاقِلًا شَدِيدًا ۱
 لَا يَقْدِرُ أَحَدٌ عَلَى الشِّرَاءِ

خریدن نے تواند +

آیا چیزے از کسے خریدہ ؟

بلے۔ ایسے از آن پیر مرد خریدہ ام +

چرا خطوط نے نویسی ؟

زیرا کہ ایں قدر نوشتہ ام۔ کہ

دیگر نے توانم +

کدام فرار کردہ است ؟

دشمنان طاعین ما فرار کردہ اند +

آیا از پہلوے برادرم گذشتہ ؟

بلے۔ از پہلویش گذشتہ ام +

آیا تو از پیش مشلات خانہ و

قلعہ گذشتہ ؟

نہ۔ ولیکن از پیش تجارتخانہ تو

گذشتہ ام +

آیا تو جرأت بر آن کار میداری ؟

بلے۔ جرأت آن کار دارم +

تو آن را باو چرا ننگندی ؟

مینہ +

هل اشتريت من احد شيئا ؟

نعم۔ اشتريت قوسا من

ذلك الشيخ الكبير +

ليد لا تكتب التواضع ؟

لا۔ ان كنت كشيئا لا اقدر

على كتابة اخرى +

من قدر ؟

قد اعدونا الناعون الملاعين +

هل مررت من جنب اخي ؟

نعم۔ مررت من جنبه +

هل مررت من قبل دار

المستلآت و القلعة ؟

لا۔ بل مررت من قبل

مخبرك +

اخبرني على ذلك الفيل ؟

نعم۔ اخبرني عليه +

ليد له نقشه له ؟

زیرا کہ جرأت گفتنش نمیداشتم *

آیا از اسب من کار میگیری ؟

بله - از آن کار میگیرم *

آیا بندوق مرا بکار آورده ؟

بله - آن را بکار آورده ام *

آیا ایشان کتابها سے تو بکار آورده اند ؟

بله - آنها را بکار آورده اند *

او ترا چه چیز تعلیم میکند ؟

مرا حساب تعلیم میکند *

تو او را چه چیز تعلیم کرده ؟

او را زبان فرانسیسی تعلیم کرده ام *

آیا او بخواندن تعلیم میدهد یا

بنوشتن ؟

مرا هر دو تعلیم میدهد *

آیا پوشاک خود پوشیده ؟

هنوز لباس خود پوشیده ام *

آیا طفل را لباس پوشانیده ؟

إِذْ لَمَّا أَجْتَرَهُ عَلَى أَنْ أَتَوَلَّ

لَهُ ذَلِكَ *

هَلْ تَنْتَفِعُ بِفَرَسِي ؟

نَعَمْ - أَسْتَفِيعُ بِهِ *

هَلْ اسْتَعْمَلْتَ بِنْدُوقِي ؟

نَعَمْ - اسْتَعْمَلْتُهُ *

هَلْ اسْتَفَعُوا بِكِتَابِكَ ؟

نَعَمْ - اسْتَفَعُوا بِهَا *

أَيُّ شَيْءٍ يُعَلِّمُكَ ؟

يُعَلِّمُنِي عِلْمَ الْحِسَابِ *

أَيُّ شَيْءٍ عَلَّمْتَهُ ؟

عَلَّمْتُهُ لِسَانَ الْفَرَنْسِي *
هَلْ يُعَلِّمُ بِالْقِرَاءَةِ - أَوْ

بِالْكِتَابَةِ ؟

يُعَلِّمُنِي بِكِلْتَاهُمَا *

هَلْ لَيْسَتْ بِثِيَابِكَ ؟

مَا لَيْسَتْ بِثِيَابِي إِلَّا أَنْ *

هَلْ لَيْسَتْ الطِّفْلَ ؟

بلے۔ او را لباس پوشانیده ام +
 آیا تو آن گره را کشاده ؟
 بلے۔ آن را کشاده ام +
 آیا از اسب خود فارغ شده ؟
 بلے۔ فارغ شده ام +
 آیا عزم رفتن آنجا میداری ؟
 بلے۔ عزم رفتن آنجا میدارم +
 آیا از ملازم خود فارغ شده ؟
 بلے۔ از او فارغ شده ام +
 پدر تو از آن مرد چه طور فارغ
 شده ؟
 بمشکل تمام فارغ شده است +
 تو صبح بکدام وقت بیدار میشوی ؟
 اکثر بنواخت خورش ساعت بیدار
 میشوم +
 ملازمش چه وقت بیدار میکند ؟

نَعَمْ۔ آلَيْسَتْهُ +
 هَلْ حَلَلْتَ الْعَقْدَ ؟
 نَعَمْ۔ حَلَلْتُهُ +
 هَلْ فَرَّغْتَ مِنْ قَرَسِكَ ؟
 نَعَمْ۔ فَرَّغْتُ مِنْهُ +
 هَلْ تَعَزَّمُ عَلَى الدَّهَابِ
 إِلَى ذَلِكَ الْمَوْضِعِ ؟
 نَعَمْ۔ آعَزَّمُ عَلَى الدَّهَابِ
 إِلَى ذَلِكَ الْمَوْضِعِ +
 هَلْ فَرَّغْتَ مِنْ خَادِمِكَ ؟
 نَعَمْ۔ فَرَّغْتُ مِنْهُ +
 كَيْفَ فَرَّغَ أَبُوكَ عَنْ ذَلِكَ
 الرَّجُلِ ؟
 فَرَّغَ مِنْهُ بِالْعُسْرِ وَالصُّعُوبَةِ +
 عِنْدَ الصَّبَاحِ مَتَى تَسْتَقِظُ ؟
 أَسْتَقِظُ عَلَى رَأْسِ سَاعَةٍ
 سَاعَاتٍ أَكْثَرَ +
 مَتَى يُوقِظُهُ خَادِمُهُ ؟

بہنچرہ بیدار میکند +

او چه طور بیدار شده است ؟
 او را آواز سے بیدار کرده است +
 تو چه طور بیدار شده ؟
 خوابے مرا بیدار کرده است +
 آیا آنها از اسب پیاده شده اند ؟
 بلے - از اسب پیاده شده اند +
 او چه طور طریقہ میدارد ؟
 طریقہ نیک میدارد +
 در حق آں مرد چه طور پیش مے آید ؟
 بطور بد پیش مے آید +
 آیا او را فائدہ نوشتن بحسب
 محنت میشود ؟
 در نوشتن طوریکہ محنت رو میدارد -
 این قدر فائدہ حاصل نمے شو +
 آیا دین جا نادن خوبست - یا
 آنجا رفتن ؟

يُوقِظُهُ عَلَى رَأْسِ حَمِيرٍ

سَاعَاتٍ +

كَيْفَ يَقِظُ ؟

أَيَقِظُهُ صَوْتُ +

كَيْفَ يَقِظَتْ ؟

أَيَقِظَنِي رُؤْيَا +

هَلْ رَجَلَا عَنْ أَنْرَابِهِمْ ؟

نَعَمْ - رَجَلُوا عَنْهَا +

كَيْفَ طَرِيقَتُهُ ؟

طَرِيقَتُهُ حَسَنَةٌ +

مَا يَضُنُّ بِهِ ؟

يَضُنُّ بِهِ سُوءًا +

هَلْ يَنْتَفِعُ بِالْكِتَابَةِ حَسَبِ

مَشَقَّتِهِ ؟

لَا يَنْتَفِعُ بِالْكِتَابَةِ حَسَبِ

مَشَقَّتِهِ +

هَلِ الْيَوْمُ فِي هَذَا الْمَوْضِعِ

حَسَنٌ - أَوِ الدَّهَابُ إِلَى

ایجا ماندن خوبست +

آیا شما را توقع یافتن او آنجا
ہست +

بلے - ما را توقع یافتن او آنجا
ہست +

تو کلاه خود را بچہ بدل میکنی؟
بعض کلاه او بدل میکنم +

آیا تو چہرے را بہ کلاه او بدل میکنی؟
بلے - بہ کلاه خود بدل میکنم +

آیا بجائے کلاه پوشیدہ کلاه دیگر بر سر منی؟
ہاں - کلاه دیگر بر سر منی تنم +

آیا او لباس خود تبدیل خواہد کرد؟
بلے - لباس دیگر خواہد پوشید +

او بزمرہ کدام مردمان مخالفت دارد؟
بزمرہ سپاہیان مخالفت دارد +

ذٰلِكَ الْمَوْضِعُ ؟

الْقِيَامُ فِي هَذَا الْمَوْضِعِ
حَسَنٌ +

هَلْ تَتَوَقَّعُونَ وِجْدَانَهُ
فِي ذَلِكَ الْمَوْضِعِ ؟

نَعَمْ - نَتَوَقَّعُ وِجْدَانَهُ فِي
ذَلِكَ الْمَوْضِعِ +

يَأْتِي تَبَدُّلُ قَلَسُوتِكَ ؟
أَبَدُلُ قَلَسُوتِي بِقَلَسُوتِهِ +

هَلْ تَبَدُّلُ شَيْئًا بِقَلَسُوتِي ؟
نَعَمْ - أَبَدُلُ قَلَسُوتِي بِهَا +

أَتَقْلَسُوتُ بِالْقَلَسُوتِ الْآخَرِ ؟
نَعَمْ - أَتَقْلَسُوتُ بِالْقَلَسُوتِ

الْآخَرِ +

هَلْ يَتَبَدَّلُ هَذَا اللَّيَاسُ ؟
نَعَمْ - يَتَبَدَّلُ هَذَا اللَّيَاسُ +

أَتِيَّ يَحَالِي يَحَالِطُ ؟
يَحَالِطُ الْمَسْكِينِينَ +

آیا تو آن مرد را می شناسی ؟

از وقتیکه او را دیده بودم - این
قدر مدت شده است - که او را
یاد نمیدارم *

آیا تو بقدر قوت خود تاں میداری ؟

از قوت خود تاں زیادہ میدارم *

آیا آن مرد موافق خرج خود روپیہ
میدارد ؟

از خرج خود زیادہ میدارد *
آیا شراب ما محتاج الیہ موجود
است ؟

بلکہ از ما محتاج الیہ زیادہ
است *

آیا شما این قدر کفش میدارید - کہ
در کار است ؟

از آنکہ در کار است - زیادہ

أَتَعْرِفُ ذَلِكَ الرَّجُلَ ؟
قَدْ مَضَتْ مَدَّةٌ بَعِيدَةٌ
عَلَى ذُرِّيَّتِي إِنِّي لَا يَحِيثُ
تَذَكُّرُهُ *

هَلْ عِنْدَكَ خُبْرٌ يَكْفِي
مُقْتَدِرَتَكَ ؟

هُوَ عِنْدِي تَائِضٌ عَنْ
قُوَّتِي *

هَلْ عِنْدَكَ زُرِّيَّةٌ كَافِيَةٌ
لِمَصْرَفِهِ ؟

عِنْدَهُ مَا يَفْضُلُ عَنْ مَصْرَفِهِ *
هَلِ الْخَمْرُ بِقَدَرِ الْحَاجَةِ
مَوْجُودَةٌ ؟

نَعَمْ - بَلْ هِيَ تَائِضَةٌ عَنْ
قَدَرِ الْحَاجَةِ *

هَلْ عِنْدَكُمْ نَعَالٌ يَقْدَرُ
الْحَاجَةَ ؟

عِنْدَنَا مَا يَفْضُلُ عَنْ قَدَرِ

میداریم *

آیا تو دوستان موافق یقین خود میدارد؟
نه - بلکه از یقین خود دوستان

کم میدارد *

آیا پدر براسه روانه شدن آماده است؟
بله - بر روانه شدن آماده است *

آیا او براسه رفتن اسباب مهیا کرده است؟
بله - اسباب رفتن مهیا کرده است *

آیا او خود را بر رفتن آماده کرده است؟
بله - آماده کرده است *

آیا او خود را بر رفتن آماده میدارد؟
بله - خود را آماده میدارد *

من کدام کسی را دل شکسته کرده ام؟
دل دوست خود شکستی *

آیا تو چاکه را افکنده؟

بله - وقت برداشتنش قدری
افکنده شد *

آیا دریں باب کلام دراز میگوید؟

الحاجه *

آله اَصْدِقَاءُ حَسْبُ اِيْقَانِهِ؟
لا - بَلْ اَصْدِقَاءُ قَلِيلُونَ عَنْ

اِيْقَانِهِ *

هَلْ تَهَيَّأَ الْاَبُ لِلذَّهَابِ؟
نَعَمْ - تَهَيَّأَ لِلذَّهَابِ *

هَلْ اَعَدَّ الْاَشْيَاءَ لِلشَّفَرِ؟
نَعَمْ - اَعَدَّ الْاَشْيَاءَ لِلشَّفَرِ *

هَلْ حَرَّضَ نَفْسَهُ عَلَى التَّغَرُّ؟
نَعَمْ - حَرَّضَ نَفْسَهُ عَلَى التَّغَرُّ *

هَلْ هُوَ مُسْتَعِدٌّ لِلذَّهَابِ؟
نَعَمْ - هُوَ مُسْتَعِدٌّ لِلذَّهَابِ *

مَنْ جَعَلَتْهُ مُنْكَسِرَ الْقَلْبِ؟
كَثُرَتْ قَلْبَ صَدِيقِكَ؟

هَلْ اَلْقَيْتَ الصَّاعَ؟

نَعَمْ - طَرَحْتُ قَلِيلًا مِنْهُ عِنْدَ
الْحَمْلِ *

هَلْ هُوَ يُطَوِّلُ الْكَلَامَ فِي هَذَا

بلے - کلام دراز میگوید ؟

او خود را بر زمین دراز کرده است ؟

بلے - او خود را بر زمین دراز کرده است ؟

او قیاس خود را کجا آویخته است ؟

بر دیوار آویخته است ؟

تو کلاه خود را کجا آویخته ؟

بر درخت آویخته ام ؟

آیا دزد پر دار کشیده شده است ؟

بلے - پر دار کشیده شده است ؟

کدام کس سبد و قفص را بر

درخت آویخته است ؟

دزد آویخته است ؟

آیا در تحصیل علم محنت میکند ؟

بلے - میکند و همیشه خواهد کرد ؟

آیا برادر من نیک است ؟

بلے - نیک است و همیشه نیک

الباب ؟

نعم - يَقُولُ الْكَلَامَ

هَلْ هُوَ اسْتَلْقَى عَلَى الْأَرْضِ ؟

نعم استلقى عليها ؟

بِمَا عُلِقَ قَبَاءُ ؟

عَلَيْهَا بِالْحِذَاءِ ؟

أَيْنَ عُلِقَتْ قَلَسُوتُكَ ؟

عَلَيْهَا بِشَجَرٍ ؟

أَصْلَبَ الْبُخْشِ ؟

نعم - صُلِبَ ؟

مَنْ عُلِقَ الْفَزَرُ وَالْفَقَصُ

بِشَجَرٍ ؟

عَلَيْهِ الْبُخْشُ ؟

أَيَسْعَى فِي تَحْصِيلِ الْعِلْمِ ؟

نعم - يَسْعَى الْأَبَدَ سَعْيًا

دَائِمًا ؟

هَلْ آخِي صَالِحٌ ؟

نعم - هُوَ سَيِّدٌ وَتَيَّابٌ

خواهد ماند +

پسر تربیت یافته + پدر خود چگونه

پیش می آید ؟

همیشه اورا ستیزه میبارد و در انچه هم و تو قهر

او میکند و گاهی از روه نمیکند +

مزاج تو چگونه است ؟

مزاج من خوب است +

مزاج پدر تو چگونه است

مزاج پدر من خوب است +

آیا عمو زاده تو بیمار است ؟

نه - ولیکن برادران من بیمار هستند +

مزاج اعمام تو چه طور است ؟

خوب است +

آیا تو در آن شک میکنی ؟

مراد از آن هیچ شک نیست +

ترا چه شک است ؟

مراد از آنچه او گفته شکلی است ؟

آیا تو آن را منظور میکنی ؟

حَسَنًا دَانِيًا +

اَلَا يَنْ اَلْمُهَيَّبُ كَيْفَ يَنْصَنُ

يَا بِيُو ؟

يُصَيِّرُ زُنًا - وَ يَعْزِلُهُ - وَ يُوَقِّرُهُ -

وَ لَا يُؤْذِيهِ اَصْلًا +

كَيْفَ حَالُكَ ؟

يَحْتَنِي +

كَيْفَ حَالُ اَبِيكَ ؟

حَالُهُ يَحْتَنِي +

اَعْلِيلُ ابْنُ عَمِّكَ ؟

لا - وَ لَكِنْ اِنْوَقِ عَلَيْلُونَ +

كَيْفَ حَالُ اَعْمَامِكَ ؟

حَالُهُمْ مَعَ الْخَيْرِ +

اَتَشْكُ فِينِی ؟

لَيْسَ بِي شَكٌّ فِينِی +

اَتَى رَبِّي لَكَ ؟

بِي رَبِّي فِي قَوْلِ ذَاكَ الرَّجُلِ

اَتَقْتَبَلُهُ ؟

بلے - منظور میکنم *

تو براسے آن کلاہ چه قیمت دادہ ؟

من چہ سے آن وہ روپیہ دادہ ام *

تو اسے اسب را بچہ قیمت خریدہ ؟

اور را بہ پانصد روپیہ خریدہ ام *

آیا شما قیمت را فیصلہ کردہ اید ؟

بلے - آں را فیصلہ کردہ ایم *

شما در کدام باب متفق شدہ اید ؟

در قیمت اسب متفق شدہ ایم *

آیا آن دو مورد اتفاق کردہ نہ بعد اختلاف ؟

بلے - اتفاق کردہ اند *

آیا تو بدست خود در احسان میکنی ؟

بلے - خود را بدست خود احسان میکنم *

او از چه قسم لباس پہنہ شد ؟

لباس خوب و نورت پہنہ شد *

آیا خوردن این وقت موافق

عادت تست ؟

ہرگز وقت خوردن موافق عادت

نعم - آقبلاً *

کہ شدنا آتھلینت لیقلنسور ؟

آتھلینت نہتہ زوفیات ؟ *

یکو اشتریت ہذا الفرس ؟

اشتریت ہنئیس مائتہ زوفیہ *

ہل قطعہ الفرس ؟

نعم - قطعہا الشین *

علی آئی شئی اتفقنم ؟

اتفقنا علی شین تریس *

ہل اتفقنا بند الاختلاف ؟

نعم - اتفقنا *

اتحس وجعاً بیدک ؟

نعم - احس وجعاً بیدک *

من آئی نوع یلبس ؟

یلبس یشاباً حسناً *

ہل اتفق فی ہذا الوقت

موافق یعادیک ؟

نہیں الاکل فی ہذا الوقت

من نیست ؟

آیا تو بدان کار التفات میکنی ؟

بله - بدان التفات میکنم +

آیا تو آنچه او کرده التفات بخور کرده بودی ؟

بدان التفات بخور نکردم +

آیا ترا توقع یافتن خط عمود

نمود است ؟

بله - مرا توقع یافتن خط عمود

نمود است +

آیا شما توقع یافتن خطی می

داشتید ؟

بله - توقع یافتن خطی میداشتیم +

آیا هر حاصل گردن روپیہ قادر

بهستی ؟

هیچ روپیہ حاصل نمیشد توانم

کرد +

آیا از هر یک خوردن چیزی به دست می آمد ؟

مُؤَافِقٌ يَسَادِقُ +

أَتَلْتَقَيْتُ إِلَى ذَلِكَ الْأَمْرِ ؟

نَعَمْ - أَلْتَقَيْتُ إِلَيْهِ +

هَلْ تَقَلَّرْتُ فِيهَا فَعَلَهُ ؟

مَا تَقَلَّرْتُ فِيهِ +

هَلْ تَتَوَقَّعُ أَنْ تَحْصُلَ رَقِيمَةً

عَرِيكَ ؟

نَعَمْ - أَتَوَقَّعُ أَنْ تَحْصُلَ رَقِيمَةً

مِنْ عَيْنِي عَمَى +

هَلْ تَتَوَقَّعُهُ أَنْ تَحْصُلَ

رَقِيمَةً ؟

نَعَمْ - تَتَوَقَّعُ أَنْ تَحْصُلَ

رَقِيمَةً +

هَلْ تَقْدِرُ عَلَى تَحْصِيلِ

رُقُوفَةٍ ؟

لَا أَقْدِرُ عَلَى تَحْصِيلِ رُقُوفَةٍ

أَصْلًا +

هَلْ يَأْتِي بِشَيْءٍ بَيْنِي وَبَيْنَكَ لِلْأَخْلِ ؟

نہیں توند۔ کہ چہرے را برے خوردن
ہست آرد +

آیا او کسے را مسخرہ میگیرد ؟
پے۔ ہمہ مردماں را مسخرہ میگیرد +
آیا تو آں مرد را مسخرہ گرفته ؟
او را مسخرہ نگرفته ام +

آیا تو در آں شهر مدتی ماندی ؟
صرف سه روز ماندم +

تو کتاب چہ کردی بعد خواندنش ؟

بعد خواندنش باز دادم +

بعد مجروح کردن خود بکار وے
تو ہذاں چہ کردی ؟

بعد مجروح کردن خود کار و را
بہنداختم +

او کچا رفت بعد پوشیدن پوشاک
خود ؟

بعد پوشیدن پوشاک خود بمشکلات

لَا يَقْدِرُ عَلَى إِيْتَانِ شَيْءٍ
يَلَاكِلِ +

أَيَسْتَهْزِئُ بِأَحَدٍ ؟
نَعَمْ۔ يَتَخَذُ مِنْ كُلِّ رَجُلٍ
هَلْ مَا أَخَذْتَ مِنْهُ ؟
مَا تَخَذْتُ بِهِ +

أَمَكْتُ فِي تِلْكَ الْبَلَدِ مَدَّةً ؟
مَكْتُ فِيهَا ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ +

مَا صَنَعْتَ بِالْكِتَابِ بَعْدَ
الْقِرَاءَةِ ؟

رَدَدْتُهُ بَعْدَ الْقِرَاءَةِ +

مَا صَنَعْتَ بِالْمَكِينِ بَعْدَ
مَا جَرَحْتَ بِهِ نَفْسَكَ ؟

أَلْقَيْتُ الْمَكِينِ بَعْدَ مَا
جَرَحْتُ لِنَفْسِي +

أَيْنَ ذَهَبَ بَعْدَ لَبْسِ
الْيَتِيلِ ؟

ذَهَبَ إِلَى دَارِ الْمُمَشَلَاتِ

خانہ رفت +

شما چه کرده اید بعد از حجامت
خود +

ناشته خوردیم بعد از حجامت
خود +

ایشان چه کردند بعد از پیدن خود با تش +
بیرون رفتند بعد از پیدن با تش +

مزاج بیمار چه طور است ؟

مزاج او قدری آرام گرفته است +

آیا دیر شده است ؟

بله - قدری دیر شده است +

آیا دہلی دور است ؟

ہاں قدری دور است +

آیا آن زن چیزے میدارد ؟

چیزے نمیدارد +

آیا آن زنان رسیدہ اند ؟

بَعْدَ الثَّلَاثِ +

مَا تَعَلَّمْتُ بَعْدَ الْحِجَامَةِ

وَالْحَلَقِ ؟

أَكَلْنَا الْفِدَاءَ بَعْدَ الْحِجَامَةِ

وَالْحَلَقِ +

مَا تَعَلَّمُوا بَعْدَ الْأَضْطِلَاءِ ؟

خَرَجُوا بَعْدَ الْأَضْطِلَاءِ +

كَيْفَ حَالُ الْمَرِيضِ ؟

اسْتَرَاحَ قَلِيلًا +

هَلْ انْقَضَى مُدَّةُ ؟

نَعَمْ - انْقَضَتْ مُدَّةُ ؟ وَ لَكِنْ

تَلِيلَةٌ +

هَلْ دِهْلِي بَعِيدٌ ؟

نَعَمْ - بَعِيدٌ - وَ لَكِنْ قَلِيلًا +

هَلْ عِنْدَ تِلْكَ الْأَمْرَأَةِ

شَيْءٌ ؟

لَيْسَ عِنْدَهَا شَيْءٌ +

آجَاءَتْ تِلْكَ النِّسَاءُ ؟

هنوز نرسیده اند +

آیا دختر تو کتاب من میدارد +

کتاب تو دختر من نمیدارد +

آیا خواهر تو شمع میدارد ؟

خواهر من شمع ندارد +

آیا بوتل است ؟

نه - بوتل نیست +

آیا کلید این قفل میداری ؟

کلیدش نمیدارم +

آیا پدر مح پسر و دخترش رسیده

است ؟

پدر نرسیده است مگر مادر مح

پسر و دختر رسیده است +

در دست شما چیست ؟

در دست من اقسام من و چنگل تو +

در دهن شما چیست ؟

در دهنم جوز هست +

ما چنان را الان +

هَلْ عِنْدَ يَتِيكَ كِتَابِي ؟

لَيْسَ عِنْدَهَا كِتَابُكَ +

هَلْ عِنْدَ أُخْتِكَ شَمْعَةٌ ؟

لَيْسَتْ عِنْدَهَا +

هَلِ الْقَارُورَةُ مَوْجُودَةٌ ؟

لَيْسَتْ بِمَوْجُودَةٍ +

هَلْ عِنْدَكَ مُفْتَا ح هَذَا

الْقُفْلِ ؟

لَيْسَ عِنْدِي مُفْتَا حُهُ +

أَجَاءَ الْآبُ مَعَ الْإِبنِ وَ

الْبِنْتِ ؟

مَا جَاءَ الْآبُ وَ لَكِنِ الْإِمَّةَ

مَعَ الْإِبنِ وَ الْبِنْتِ جَاءَتَا +

مَا فِي يَدَيْكُمَا ؟

بِيَدَيَّ أَقْلَامِي وَ خَيْلُكَ +

مَا فِي فَمَيْكُمَا ؟

جَوَزَةٌ فِي فَمِي +

آیا دروازه با کشاده اند ؟
 بله - کشاده هستند +
 کدام را نظاره میکنی ؟

زنان خوبصورت را نظاره
 میکنم +
 بر آن میز چه چیز است +
 شمع خرد و بوتل بزرگ است +

کدام می آید ؟
 زنان مح دختران خود می آیند +
 آیا در دست راست درو است ؟
 نه - ولیکن بپای چپ درو
 است +

آیا دندانهاست تو درو میکنند ؟
 دندانها درو نمیکنند - ولیکن سحر
 درو میکند +
 آیا پایاست تو درو میکند ؟

هَلِ الْآبَوَابُ مَفْتُوحَةٌ ؟
 بَعْدَ - هِيَ مَفْتُوحَةٌ +
 بِمَنْ عَاقَلْتَ الْعَيْنَ ؟ مَنِ
 تَنْظُرُ بِالْأَمْعَانِ ؟
 عَاقَلْتُ الْعَيْنَ بِالنِّسَاءِ الْحَسَنِ +
 أَنْظُرُ إِلَى النِّسَاءِ الْحَسَنِ +
 أَيْ شَيْءٍ عَلَى ذَلِكَ الْعَرْشَةِ ؟
 عَلَيْهِ شَمْعَةٌ صَغِيرَةٌ وَ تَارْدَةٌ
 عَظِيمَةٌ +

مَنْ يَحْنِي ؟
 يَحْنِي النِّسَاءُ مَعَ بَنَاتِهِنَّ +
 هَلْ فِي الْيَدِ الْيُمْنَى وَجَعٌ ؟
 لَا - وَلَكِنْ فِي الرَّجُلِ الْيُسْرَى
 وَجَعٌ +

هَلِ اسْتَأْنَفْتَ تَتَوَجَّعُ ؟
 لَا تَتَوَجَّعُ - وَ لَكِنَّ الرَّأْسَ
 تَتَوَجَّعُ +
 أَلَيْسَ أَنْجَلُكَ وَجَعٌ ؟

نه - مگر در بهلولی ورد است +
 چهره او چگونه است ؟
 بینی بلند و درین بزرگی و رشاد
 زرد و پیشانی ، دماغ پوشیده و گوشها
 دراز و ایرو و شوکان بیچ
 نیست +

آیا تو در بچه را بند کرده ؟
 بله - در بچه بند کرده ام +
 آیا در آن شهر بسیار کوچها و راهها
 هستند ؟
 بله - بسیار راهها و کوچها هستند +

آن پیر زن چه میگوید ؟
 واهیات و بیهوده میگوید +
 در حجره ای که آن مکان کدام هستند ؟
 در حجره پیشین مردی که شمشیر است و
 در حجره پسین زن شمشیر است -
 و در حجره وسطی دختر حسابی - و

لَا وَ لَكِنْ فِي جَنَّتِي وَجَعٌ +
 كَيْفَ مَنَظَرُهُ ؟
 أَنَّهُ شَاحِبٌ وَ ذُوهُ وَ سَيْمٌ وَ
 وَجَنَّتَاهُ صَفْرَاوَانٌ وَ نَاصِبَتُهُ
 عَمَلَةٌ وَ أَذْنَاهُ صُلْبَتَانِ وَ أَمَّا
 الْخَاصِيْبُ وَ الْخَفَضُ دَمْعُ دُمَانٍ +
 هَلْ أَغْلَقْتَ الْخَوَاصِيْبَ ؟
 نَعَمْ - أَغْلَقْتُهَا +
 هَلْ فِي ذَلِكَ الْبَيْتِ دُقَاتٌ
 وَ سِيكَاتٌ وَ عَدَائِقُ ؟
 نَعَمْ - فِيهَا مَشَاوِرُ وَ سِيكَاتٌ
 كَثِيرَةٌ +

مَا تَقُولُ هَذِهِ الْمَهْمُورَةُ ؟
 تَقُولُ صَوَابٌ وَ تَلَاتِبُ +
 مَنْ فِي حُجْرَاتِ ذَلِكَ الدَّارِ ؟
 فِي الْحُجْرَةِ الْأُولَى رَجُلٌ ظَرِيفٌ
 وَ فِي الْآخِرَى امْرَأَةٌ ظَرِيفَةٌ -
 وَ فِي الْوُسْطَى بِنْتُ حَسَنَاءُ -

در حجره بالا پیرزن نشسته است +

آن زن بکم چه میخورد +

شوربه لذیذ میخورد +

آشنايان در پيرزن تو چه ميخواهند؟

پارچه حرير ميخواهند +

در آنجا کدام زن نشسته است؟

زن جوان چست و پهلواک نشسته است؟

آن دختر خوشدل چه میخواهد؟

جبه نو میخواهد +

آن زن شيشه کدام دريچه را

شکسته است؟

دريچه پايه را شکسته است +

تو کدام آب نوشيده؟

آب شيرين خورده ام +

آيا تو آن زن را مے بيني؟

بله - مے بينم +

و في الحجرة العليا يجوز فظة

عليلة +

تلك الاميرة اليك ما تأكل؟

تشرب مرقا لذينا +

ما تشتهي اصلي فائك القديمة؟

يشتهون قطعة الحرير +

آية امرأة جالسة في ذلك

الموضع؟

الحرد العشاء جالسة هنا +

ما تشتهي تلك الفتى الفرحي؟

تشتهي جبة جديدة +

تلك الاميرة امرأة آتي باب

من ابواب الخواجات كسرت؟

كسرت امرأة باب خواجات +

آتي ماء شربت؟

شربت زلالا +

انتظر الى تلك الاميرة؟

نعم - انظر لها +

آیا تو خواهران مرا دیده ؟
 نه - بل سیده خود را دیده ام +
 آیا تو بخواهران من مشکلم هستی ؟
 بلی - بایشان مشکلم هستم +
 آیا رخت شان باریک است ؟
 نه - بلکه سطر است +
 آیا پارچه ایشان نرم است ؟
 نه - بلکه خشن است +
 آیا آب خوش است ؟
 بلی - آب زلال است +
 آیا درختها بلند هستند ؟
 نه - بلکه پست هستند +
 آیا تخمه سطر است ؟
 نه بلکه نازک است - لیکن بسیار
 سخت پائدار +
 آیا مرد فره است ؟
 نه - لیکن جسم بزرگ دارد +
 آیا خواهر تو از رفتن مانده شده است +

أَرَأَيْتَ أَخَوَاتِي ؟
 لَا بَلْ سَيِّدَتِي أَرَسَتْنِي +
 أَتَكَلَّمُ أَخَوَاتِي ؟
 نَعَمْ - كَلَّمْتُهُنَّ +
 هَلْ رِيَابُهُنَّ شَعْفٌ ؟
 لَا بَلْ رِيَابُهُنَّ صَفِيقَةٌ خَشِنَةٌ +
 هَلْ رِيَابُهُنَّ لَيِّنَةٌ ؟
 لَا - بَلْ خَشِنَةٌ +
 هَلِ الْمَاءُ طَيِّبٌ ؟
 نَعَمْ - الْمَاءُ حُلُوٌّ زَكَاةٌ +
 هَلِ الْأَشْجَارُ طَوِيلَةٌ ؟
 لَا بَلْ هِيَ قَصِيرَةٌ +
 هَلِ اللُّؤْمُ غَلِيظٌ خَنِينٌ ؟
 لَا بَلْ هُوَ رَقِيقٌ - لَكِنَّهُ صَلْبٌ
 مُحْكَمٌ +
 هَلِ الرَّجُلُ سَمِينٌ ؟
 لَا وَ لَكِنَّهُ عَظِيمٌ مُجْتَنِبٌ +
 أَكَلَّتْ أُخْتُكَ مِنَ السَّيْرِ ؟

بلے۔ مانده بشده است *

آیا مرو فریبی است ؟

بلے۔ فریبی و دروغ گو بهم است *

آئی زن چرب زبان بسیار گو

هست ؟

بلے بسیار گو هست چرب زبان و تیز زبان *

آیا او بدربار رفته است ؟

بلے۔ بدربار رفته است *

آیا او کشت در دیهات میکند ؟

بلے۔ کشت در دیهات میکند *

آیا او بمطبخ است۔ یا به ته خانه۔

اعنی سروایه ؟

او هر دو جا نیست۔ بلکه او بگرجا

و برادرش مدرسه است *

آیا او برای شکار آهوه رفته است ؟

نه۔ بلکه برای شکار آهوه رفته است *

آیا او شکار میکند ؟

بلے۔ او شکار میکند *

نعم۔ کنت عین السیر *

هل الرجل ذو خديع ؟

نعم۔ بل هو خادع و كاذب *

هل المرأة طليقة مكذبة ؟

في الكلام ؟

نعم۔ هي طليقة ذليقة *

هل سار إلى البعد ؟

نعم۔ سار إلى البعد *

هل يزدع في القرى ؟

نعم۔ يزدع في القرى *

هل هو في المطبخ أو في

المطوعة ؟

ليس فيهما بل هو في الكنيسة

و أخوه في المدرسة *

أذهب لإسطياد الظبي ؟

لا بل ذهب لإسطياد السمك *

هل هو يصطاد ؟

نعم۔ يصطاد *

او در آنجا چه قدر ماند ؟

تمام روز ماند +

آیا تمام هفته او پیش تو ماند ؟

بله - بلکه تمام سال پیش من ماند +

آیا همه مردمان صحبتش اورا ملاقات کردند ؟

بله - همه یک یک ملاقاتش کردند +

آیا تو درین هفته خوابی آمد ؟

در هفته گذشته آمده بودم - و در

هفته آینده خواهم آمد +

لیکن درین هفته نخواهم آمد +

آیا هر زن بیمار است ؟

بله - هر یک بیمار است +

آیا مادر تو هر بار می آید ؟

مادر من هر بار نمی آید +

كَمْ مُدَّةً مَكَتَ فِي هَذِهِ

الْقَامَةِ ؟

مَكَتَ يَوْمًا كَلًّا +

هَلْ أَقَامَ عِنْدَكَ اسْبُوعًا

كَلًّا ؟

نَعَمْ - بَلْ أَقَامَ عِنْدِي سَنَةً

يَمَامَهَا +

أَلَا مَهْ أَصْحَابُهُ كُلُّهُمْ ؟

نَعَمْ - لَا مَهْ كُلُّ وَاحِدٍ مِنْهُمْ +

أَتَجِئُ فِي هَذِهِ الْأُسْبُوعِ ؟

كُنْتُ جِئْتُ فِي الْأُسْبُوعِ الْمَاضِي

وَسَأَجِئُ فِي الْأُسْبُوعِ الْآتِي +

وَلَكِنْ لَا أَجِئُ فِي هَذِهِ

الْأُسْبُوعِ +

كُلُّ وَاحِدٍ مِنَ النِّسَاءِ مَرِيضَةٌ

نَعَمْ - كُلُّ وَاحِدٍ مِنْهُنَّ مَرِيضَةٌ +

هَلْ يَجِئُ أُمُّكَ كُلَّ مَرَّةٍ ؟

لَا يَجِئُ أُمِّي كُلَّ مَرَّةٍ +

لیکن خواہران من سے آئندہ +

آیا در گوش تو درد است ؟

نہ - لیکن درد در دل است +

آیا در شکم آن مرد درد است ؟

بلے - درد غدید است +

آیا تو قلم من میداری - یا قلم

آن زن ؟

قلم آن زن میدارم +

آیا تو بہمراہ آن زن عم خود میوه

خواہی فرستاد ؟

بلے - خواہم فرستاد +

آیا تو کتابہارا نزد خواہران من فرستادہ ؟

بلے - فرستادہ ام +

نزد تو از میوہ چہ قسم است ؟

نزد من تنہا تو و بہی و سبب

و آثار و انجیر و انگور است +

و لکن آخواتی یحببن فی کلِّ

مَرَّةٍ +

آنی اذینک وجع ؟

لا - و لکن فی القلب وجع +

آنی بطینم وجع ؟

نعم - بل الوجع شدید +

هل عندک قلمی - اذ قلم

تِلک المَرَاة ؟

عندی قلم تِلک المَرَاة +

اتھدی مع امرأتک عَمَلک

قَوَاکِہ ؟

نعم - اھدی مع امرأتک

عَمَلی قَوَاکِہ +

اآرسلت الکتاب الی آخواتی ؟

نعم - آرسلتھا الیہن +

آنی نوع من الفواکھ عندک ؟

عندی خوخ و سدرجل و

نَعَّار و زُتَّار و فِیض و

آیا خاله تو اخبار میخواند؟

بله - میخواند +

آیا دختر عم تو حاضر است؟

بله - حاضر است +

آیا او شبانست؟

نه - بلکه نغمه ساز است +

برادر تو چه کار میکند؟

او صیاد است +

آیا برادر تو آباد کننده این دره

است

بله - آباد کننده است +

چه جانور است؟

شیر است +

آیا آن طفل بت پرست است؟

بله - بت پرست است +

مزارع چه چیز را کشته است؟

عَمَّ +

أَتَقَرَّ خَالَتُكَ أَخْبَارًا؟

نَعَمْ - تَقَرَّأُهَا +

هَلْ بِنْتُ عَمِّكَ حَاضِرَةٌ؟

نَعَمْ - هِيَ حَاضِرَةٌ +

أَهُوَ رَاغٍ؟

لَا - بَلْ هُوَ مُغَنٍّ +

مَا يَفْعَلُ أَخُوكَ؟

هُوَ صَيَّادٌ +

هَلْ أَخُوكَ مُعَيِّرٌ هَذِهِ

الْمَدْرَسَةِ؟

نَعَمْ - هُوَ مُعَيِّرُهَا +

أَيُّ حَيَّانٍ؟

أَسَدٌ +

أَذَلِكَ الطِّفْلُ عَابِدُ الْأَوْثَانِ؟

وَنَتَقَّى؟

نَعَمْ - هُوَ عَابِدُ الْأَوْثَانِ +

أَيُّ شَيْءٍ قَتَلَهُ الْمَزَارِعُ؟

طاؤس را کشته است +

آں زن شاعره است ؟

نه - بلکه ناثره و مصوره است +

آیا تو هنوز مکانی بکرایه گرفته ؟

نه - مرا کس بکرایه مکان نمیدهد +

آیا این مسئله را مسلم میداری ؟

آں را مسلم نمیدارم +

آیا تو اقرار قصور خود میکنی ؟

بله - اقرار میکنم - که کار من

از قصور من بود +

آیا آں زن بسیار شمعها میدارد ؟

بله - این قدر میدارد - که همه را

فروختن نمیتواند +

آیا ترا زکام شده است ؟

بله - زکام شده است +

آیا از حد زیاد خورده است ؟

بله - این قدر خورده - که خود را

قَتَلَ طَاوُسًا +

أَتَيْتُكَ الْأَمْرَأَةَ شَاعِرَةً ؟

لَا - بَلْ هِيَ نَثَّارَةٌ مُصَوِّرَةٌ +

هَلْ اسْتَكْرَيْتَ الْآنَ دَارًا ؟

لَا - لِأَنَّهُ لَا يَكْرِيُنِي أَحَدٌ دَارًا +

أَهْلِيهِ الْمَسْئَلَةُ مُسَلَّمَةٌ عِنْدَكَ ؟

هِيَ غَيْرُ مُسَلَّمَةٍ عِنْدِي +

هَلْ تُقَرِّرُ بِذَنْبِكَ ؟

نَعَمْ - أَقَرُّ بِذَنْبِي - وَكَانَ فِعْلِي

الذَّنْبُ +

هَلْ عِنْدَ هَذِهِ الْأَمْرَأَةِ شَمْعٌ

كَثِيرٌ ؟

نَعَمْ - عِنْدَهَا شَمْعٌ كَثِيرٌ

لَا تُقْدِرُ عَلَى إِسْرَاجِهَا جَمِيعًا +

أَعْرَضَ لَكَ زُكَامٌ ؟

نَعَمْ - عَرَضَ لِي زُكَامٌ +

هَلْ أَكَلْتَ زَائِدًا عَنِ الْمُعْتَادِ ؟

نَعَمْ - أَكَلْتُ زَائِدًا عَنِ الْمُعْتَادِ +

بیمار خوابد کرد *

آیا ترا گوارا ست که بدو فی بمن

عاریت بهی ؟

مرا گوارا نمی آید *

شما را کجا زکام شده است ؟

مرا وقت بیرون رفتن از دار

رقص زکام شده است *

آیا زکام میباری ؟

بله - بلکه سرفه هم میدارم *

آں شخص چگونه بمرد ؟

کاسه سرشکسته شد و مغزیرون

آمد و مرد *

آیا در سینه تو درد است ؟

بله - در سینه من بسیار درد است *

آیا آن مرد وقت بیداری میخورد ؟

من وقت خواندن اصلاح میبدم *

حَقِّ یَقِیْرَ مَرِیْضًا یَمْ *

أَتَقْلِبُ نَفْسَکَ یَا نَ نَیْرِی

بُنْدُوقَکَ ؟

لَا تَطْلُبُ نَفْسِی یَا نَ اَعْمَلُکَ

بُنْدُوقِی *

أَیْنَ عَرَضَ لَکُمُ الرُّکَامُ ؟

عَرَضَ لِی رُکَامٌ عِنْدَ الْخُرُوجِ

عَنِ دَارِ الرِّقْصِ *

هَلْ عَارِضٌ لَکَ رُکَامٌ ؟

نَعَمْ - هُوَ عَارِضٌ لِی - یَلِ السَّعَالُ

عَارِضٌ أَبْیَضًا *

کَیْفَ مَاتَ ذَٰلِکَ الرَّجُلُ ؟

اِنْکَسَرَ جُجْمَتُهُ وَ تَحَفَّتْ وَ

خَرَجَ حُجَّةٌ قِمَامَاتُ *

هَلْ فِی صَدْرِکَ وَجَعٌ ؟

نَعَمْ - فِی صَدْرِی وَجَعٌ شَدِیْدٌ *

هَلْ یَأْكُلُ عِنْدَ الْاَمْتِدَادِ ؟

أَنَا أَصْلِحُ عِنْدَ التَّیْرَانَةِ *

چه چیز بر تخت است ؟
 شمع‌دان بر تخت است +
 آیا گوشت تازه است - یا نمکین
 یا خشک است ؟
 گوشت گوشت تازه است +
 آیا آب سرد است ؟
 بله - بلکه بسیار سرد است +
 آیا تو امروز بسیار پیاده رفته ؟
 نه - صرف در باغ با برادر خود
 سیر کردم +
 چه قدر رفته ؟
 یک میل رفته ام +
 آیا بسفر رفته است ؟
 بله - بسفر رفته است +
 آیا بدانجا تقریر کرده ؟
 بله - تا یک ساعت تقریر کرده ام +
 تو در چه چیز مداخلت میکنی ؟
 بکار خود مداخلت میکنم +

مَا عَلَى الْعَرْشِ ؟
 السَّمْعُ عَلَى الْعَرْشِ +
 هَلِ اللَّحْمُ لَحْمٌ رَطْبٌ - أَمْ
 يَابِسٌ مَلِينٌ ؟
 اللَّحْمُ لَحْمٌ رَطْبٌ +
 هَلِ الْمَاءُ بَارِدٌ ؟
 نَعَمْ - بَلْ هُوَ أَبْرَدُ +
 هَلْ مَشَيْتَ الْيَوْمَ كَثِيرًا ؟
 لَا - بَلْ سِرْتُ مَعَ أَخِي فِي
 الْحَدِيقَةِ فَقَطْ +
 كَمْ مَسَافَةً ذَهَبْتَ ؟
 ذَهَبْتُ مِيلًا +
 هَلْ خَرَجَ لِلسَّفَرِ ؟
 نَعَمْ - خَرَجَ لِلسَّفَرِ +
 أَتَكَلَّمْتَ فِي ذَلِكَ الْمَوْضِعِ ؟
 نَعَمْ - تَوَارْتُ سَاعَةً +
 فِي أَيِّ شَيْءٍ تَدَاخَلُ ؟
 إِذَا خَلُ فِي أَمْرِي +

آیا آن بکار دیگران مداخلت
میکند ؟

بله - همیشه بکار دیگران مداخلت
میکند +

آیا او خود را به تصویر کشی مشغول
میدارد ؟

نه - بلکه بجهلم مشغول میدارد +
من مداخلت آن کار که بمن
واسطه ندارد - پسند نمیکنم +

کسی را باین کار واسطه نیست +
مقاطیس آهمن را میکشد +
تناسب نغمه او دل را میکشد +

او آن فقره را مکرر میگوید +
آیا حافظه تو خوب است +

نه خوب نیست ازین سبب بر استاده منورم +
ببیل در باغ می میراید +
آغاز همه کارها مشکل است +

هَلْ يُدْخِلُ ذَلِكَ الرَّجُلُ فِي
أَمْرِ الْأَخْيَارِ ؟

نَعَمْ - يُدْخِلُ أَبَدًا فِي أَمْرِ
الْأَخْيَارِ +

أَيَشْغُلُ نَفْسَهُ بِتَنْقِيشِ
التَّصَاوِيرِ ؟

لَا - بَلْ يَشْغُلُ نَفْسَهُ بِعِلْمٍ +
لَا أَضَلُّ بِالْمَدَامَةِ فِي أَمْرِ
لَا عِلَاقَةٍ فِيهِ +

لَا عِلَاقَةُ لِأَحَدٍ بِهِدَا الْأَمْرِ +
الْمَقَاتِلُ يُجَنِّبُ الْيَدَ الْيَمَنِيَّةَ
تَجَنُّبُ تَقْيِينِهِ عَلَى الْقَاعِدَةِ
تَلِينِ +

هُوَ يَكْرَهُ تِلْكَ الْجَمَلَةَ +
هَلْ حَافِظَتُكَ جَيِّدَةٌ ؟

لَا - وَهَذَا أَكْثَرُ لِلرَّاسِ عَقَاظِ +
تَنْجُمُ عَيْنَيْكَ فِي الْحَقِيقَةِ +
يَدَاعُ كُلِّ الْأُمُورِ مَصْنَعُهُ +

خَالِقُ السَّمَاءِ وَ الْأَرْضِ خَلَقَ
كُلَّ شَيْءٍ +

الْوَحْدَةُ لِحِفْظِ السَّيِّئِ جَيِّدَةً +
يَعْمَدُ اللَّهُ لِنَجَاتِهِ لَا تَقْدَرُ
لَا تُحْصَى +

الطَّيِّبِينَ يُطَهِّرُ بِالطَّيِّبِينَ وَ
الرَّثَى +

الْفَرَسُ الْقَادُ مَا سَكَنَ إِلَى
أَهْلَانِ +

الْوَرْدَةُ الْبَهِيَّةُ حَامِلَةٌ وَ
الْحَبِيبُ مَيْتٌ +

إِمْرَأَتُهُ وَلَدَتْ +

حَدَّثَ لَهُ فِي الطَّرِيقَةِ حَدِيثٌ
فَرَّجَ عَنْهَا +

بَعْدَ آدَا فِيهِمُ الْفَرَسُ يَنْقُ
عَنْدِي غَسْرُ رُؤْيَايَ +

كَذَبَنِي رُؤْيَايَ عِنْدَ أُخِيكَ ۹
بَقِيَ عِنْدَهَا ظُلْمُ رُؤْيَايَ

خالق آسمان و زمین همه اشیا
را پیدا کرده است +

برای یاد کردن سبق شغلی خوبست +
نعمتها را خدا را انتها سخت +

آرد و آسپا ساییده می شود +

اسبی گریخته شده تا حال ایستاده
نشد +

گل رعنا پژمرده است - و دوست
مروه +

زن او بچه زائیده است +

او را در راه حادثه شده - ازین
سبب رجوع نموده است +

وقتی که رسیدن اسب را کرده باشم
نزد من ده روپیہ باقی خواهد ماند +

نزد خواهر تو چند قدر روپیہ باقی است +
نزد او صرف سه روپیہ باقی

است +

وقتیکه تو بخانه عمه خود خوابی بود-
 آیا برای ملاقات من خوابی آمد؟
 وقتیکه نوشتن را تمام کرده باشی-
 همراه من هوا خوری خوابی کرد؟
 وقتیکه با برادر تو سخن گفته باشم- در آن
 وقت خوابم دانست- که چه باید کرد؟
 آیا بیرون خانه خلایب بسیار است؟
 بله- خلایب بسیار است +
 آیا غبار بر میخیزد؟
 بله- بسیار بر میخیزد +
 آیا دود حوالی را گرفته است؟
 بله- گرفته است +
 آیا دود خانه را گرفته است؟
 آیا تو آن بوتل را باب پر میکنی؟
 من کیسه خود را به رویه پر میکنم +
 آیا تنها آمده؟
 نه- بلکه مردان خود را همراه آورده ام +

فقط +

مَتَى تَكُونُ فِي دَارِ عَمَّتِكَ -
 أَتَحْبِذُ لِي مَقَامًا فِي الدَّارِ؟
 أَتَحْبِذُ لِي مَقَامًا فِي الدَّارِ؟
 أَتَحْبِذُ لِي مَقَامًا فِي الدَّارِ؟
 إِذَا مَا كَلَّمْتُ أَخَاكَ - تَعْلَمُ
 مَا يَفْعَلُ الْآنَ؟
 هَلْ حَارِبُ الدَّارِ وَحَلْ كَثِيرٌ؟
 نَعَمْ - أَلَوْحَلْ كَثِيرٌ؟
 هَلْ يَمْنَعُ الدُّخَانُ؟
 نَعَمْ - يَمْنَعُ الدُّخَانُ كَثِيرًا +
 هَلْ أَحَاطَ الدُّخَانُ بِالْحَوَائِي؟
 نَعَمْ - أَحَاطَ الدُّخَانُ بِالْحَوَائِي +
 هَلْ أَخَذَ الدُّخَانُ الْبَيْتَ؟
 أَتَمَلَأُ بِتِلْكَ الْقَارِذَةِ مِنَ الْمَاءِ؟
 أَنَا أَمَلَأُ كَيْسَتِي مِنَ التُّرْبَةِ؟
 أَجِئْتُ وَحْدَكَ؟
 لَا بَلْ جِئْتُ بِرِجَالِي +

هَلْ أَمَرْتَ السَّائِسَ بِأَنْ يَأْتِيَنِي

الْفَرَسَ ؟

نَعَمْ - أَمَرْتُهُ أَنْ يَأْتِيَ الْفَرَسَ

عِنْدَكَ +

أَتَشْنَهُ ذَٰلِكَ الْكَلْبَ فِي

الْأَضْطَبِلِ ؟

نَعَمْ - أَذْهَبُهُ فِي الْأَضْطَبِلِ +

أَتَذْهَبُ الْبُنْدُوقَ إِلَى آيِيهِ ؟

نَعَمْ - أَذْهَبُهَا إِلَى آيِيهِ +

هَلْ عَمَّارٌ فِي الْبَيْتِ ؟

هَلِ السَّيْفِيَّةُ تُجَرِّئُ مُوَافِقَةً

بِحَرْبِيَّانِ مَاءِ الْبَحْرِ ؟

لَا - بَلْ تُجَرِّئُ عَلَى خِلَافِ

بِحَرْبِيَّانِ مَاءِ الْبَحْرِ +

أَصَعَّدَ الرَّجُلُ عَلَى الْجَبَلِ ؟

نَعَمْ - صَعَّدَ الرَّجُلُ وَآخُوهُ نَزَلَ +

أَرَكِبَ فِي السَّيْفِيَّةِ ؟

نَعَمْ - رَكِبَ فِيهَا +

آیا سائیس را گفته‌ای که اسب را

بمن بیارد +

بله - او را گفته‌ام که اسب را

بتو بیارد +

تو آن سگ را به اصطبل خواهی

برد ؟

بله - به اصطبل خواهم برد +

آیا بندوق را نزد پدر او می‌بری ؟

بله - نزد او می‌برم +

او به چاه فرو رفته ؟

آیا کشتی موافق سیلاب دریا

میرود ؟

نه - خلاف سیلاب دریا میرود +

آیا مرد بالای کوه رفته است ؟

بله - و برادرش فرو آمده است +

آیا او بخشی سوار شده است ؟

بله - سوار شده است +

آں مرد ریش دواز میبارو؟

بلے - دواز میبارو؟

تو از آں مرد چه درخواست میکنی؟

درخواست میکنم - که از تو ورقه

پایین بیاید +

وقتیکه من در دہلی بودم - اکثر

بدیدن دوستان میرفتم +

وقتیکه در دہلی بودی - اکثر برای

دیدن عمارت قطب میرفتی +

اول حکومت شهر روم از پادشاهان

مے بود +

اکبر شاه مرد اعظم است +

فلاں کس فصیحی بزرگ بود +

بزرگان ما هر روز بشکار میرفتند +

اہلبان شهر روم تربیت و ترویج

ہل ھو تَعَشِلُ ۹ ھُو ھَلْوَنِلُ

الْحَيَّةُ ۹

تَعَم - ھُو تَعَشِلُ - ھُو ھَلْوَنِلُ

الْحَيَّةُ +

آتَى شَيْءٌ تَطْلُبُ مِنْهُ ۹

أَطْلُبُ مِنْهُ التَّرْوَلُ عَيْنِ

الْقَرَادِ +

مَتَى كُنْتُ فِي دِهْلِي - كُنْتُ

ذَهَبْتُ لِلِقَاءِ أَحِبَّائِي كَثِيرًا +

ذَهَبْتُ كَثِيرًا لِشَاهِدَةِ عِمَارَةِ

الْقُطْبِ مَتَى كُنْتُ فِي دِهْلِي +

كَانَ فِي الْأَيَّامِ حُكُومَةُ

السُّلاطِينِ فِي بَلَدِي دَوْمَ +

كَانَ أَكْبَرُ شَاهٍ رَجُلًا أَعْظَمَ +

كَانَ فُلَانٌ فَصِيحًا بَزْرَگَ بَدَ +

كَانَ عَادَةُ أَكَابِرِي الْأَمْطِيَّادِ

كُلِّ يَوْمٍ +

أَهْلُ الرُّومِ كَانُوا يُرَبِّونَ وَ

صنائع و هنر ها و علوم میگرد و
عوض هنر ها اتمام حسب مرتبه
میدادند *

يُرِيحُونَ الصَّنَائِعَ وَ الْفُنُونَ
وَ الْعُلُومَ وَ يَعْوضُ الصَّنَائِعِ
يُنْعِمُونَ عَلَى الصَّنَاعِ بِصَنَائِعِهِمْ
وَ يُعْطُونَهُمْ عَلَى حَسَبِ الْكَمَالِ
وَ الْمَرْتَبَةِ *

اَكُنْتُ تَمْشِي ؟

مَا كُنْتُ اَمْشِي *

اَذْهَبْتَ اِلَى كَيْسٍ اِذَا كَانَ

السُّلْطَانُ فِيهَا ؟

نَعَمْ - ذَهَبْتُ اِلَيْهَا اِذَا كَانَ

السُّلْطَانُ فِيهَا *

اَيَّمَا كُنْتُ لَمَّا كُنْتُ فِي لَنْدَن ؟

مَتَى تَعَدَّيْتُ حَيْثَمَا كُنْتُ فِي

جَرْمَن ؟

كُنْتُ اَتَعَدِّي فِيهَا حَيْثَمَا كَانَ

يَتَعَدَّى اَرْنِي *

اَكُلَّمَا فَعَلَ فَعَلْتُ ؟

كُنْتُ مُعَلِّمًا حَيْثَمَا كَانَ يَفْعَلُ

آیا تو پیاده میرفتی ؟

پیاده نمی رفتم *

آیا تو در پیرس رفتی و قتیکه

پادشاه در آنجا بود ؟

بله - و قتیکه پادشاه در آنجا بود

من نیز رفته بودم *

و قتیکه من در لندن بودم تو کجا بودی ؟

و قتیکه تو به جرمن بودی کدام وقت

ناشته میخوردی ؟

و قتیکه پدر من ناشته میخورد - من

نیز ناشته میخوردم *

آیا و قتیکه او کار میکرد - تو نیز کار میکردی ؟

و قتیکه او کار میکرد - من تعلیم

میکردم *

وقتیکه من بخانه پدر سکونت میداشتم -

به نسبت حال وقت صبح پیشتر هر

میخاستم *

وقتیکه در آن ملک سکونت میداشتم -

اکثر بشکار ماهی میرفتم *

وقتیکه من بیمار بودم - تمام روز

بر بستر خود میماندم *

در تابستان گذشته وقتیکه من در

دیهاست بودم - بسیار میوه میخوردم *

این همان مرد است - که بدانشجا

بود *

این همان حکایت است که من شنیده بودم *

این همان نقشار است - که من

شکار کرده بودم *

اینچنین مردان لائق توقیر هستند *

کنیسه بیرون شهر است *

من بمقابله دروازه شهر انتظار خواهم نمود *

الفصل *

لَمَّا كُنْتُ فِي دَارِ آبِي - كُنْتُ

أَقُومُ عَنْ فِرَاشِي مُصْبِحًا قَبْلَ

الْوَقْتِ الَّذِي أَقُومُ فِيهِ الْيَوْمَ *

حِينَما كُنْتُ فِي تِلْكَ الْأَفْئِلِمْ -

كُنْتُ أَصْطَادُ السَّمَكِ كَثِيرًا *

مَتَى كُنْتُ مَرِيضًا - كُنْتُ ذَا

فِرَاشٍ كُلَّ الْيَوْمِ *

وَلَمَّا كُنْتُ فِي الْفَرَى فِي الصَّيْفِ

الْمَاضِي - كَانَتْ الْفَوَاكِي كَثِيرَةً *

هَذَا هُوَ الرَّجُلُ الَّذِي كَانَ

فِي ذَلِكَ الْمَوْضِعِ *

هَذِهِ هِيَ الْحِكَايَةُ الَّتِي سَمِعْتُهَا *

هَذَا هُوَ النَّصِيدُ الَّذِي

اصْطَلَيْتُهُ *

مِثْلُ هَؤُلَاءِ الرِّجَالِ يُوقَّرُونَ *

الْكَنِيسَةُ خَارِجُ الْبَلَدِ *

أَتَنْظُرُكَ عِنْدَ بَابِ الْبَلَدَةِ *

يُضَيِّقُ أَرْكَانَهُ بِإِجَارَةِ نَفْسِهِ +
 أَحْصِلْ كَفَافِي بِالْكِتَابَةِ +
 اسَكَتَ فِي انْتِزَاعِ تَقْرِيرِهِمْ أَوْ
 يُقَرَّرُ عَلَى حَالِهِ ؟
 كَانَ قَدْ سَكَتَ - وَ لَكِنَّ شَمَّ
 أَخَذَ فِي التَّقْرِيرِ ثَانِيًا +
 أَتَشْتَهِي الطَّعَامَ عَلَى وَجْهِ
 الْكِبَالِ ؟
 نَعَمْ - أَتَشْتَهِيهِ عَلَى وَجْهِ الْكِبَالِ +
 أَتَجْلِسُ كَثِيرًا عَلَى سَاحِلِ الْبَحْرِ
 الْخُلُوصِ ؟
 أَجْلِسُ عَلَيْهِ قَلِيلًا عَلَى شَطِّ
 الْبَحْرِ الْمَالِحِ كَثِيرًا +
 إِذَا مَا ذَهَبْنَا إِلَى الْمَدِينَةِ -
 تَبَيَّنَا الْكُتُبَ أَكْثَرَ +
 إِذَا ذَهَبْتَ إِلَى الْكَنِيسَةِ - فَكَثِيرًا
 مَا دَعَوْتَ اللَّهَ سُبْحَانَهُ فِيهَا
 لَا طِفَالَكَ +

او گزران خود، مزدوری میکند +
 من کفاف خود بکتابت حاصل میکنم +
 آیا او در تقریر خود ساکت شده است -
 یا برابر میگوید ؟
 ساکت شده بود - لیکن بار دیگر
 مشغول تقریر شده است +
 آیا ترا اشتهاے طعام بخوبی میشود +
 بله - مرا اشتهاے طعام بخوبی میشود +
 آیا تو بکنار دریای شیریں اکثر
 می نشینی ؟
 بکنار دریای شیریں احياناً می نشینم -
 ولیکن بدریای شور اکثر می نشینم +
 وقتیکه بحدسه میرفتیم - اکثر کتابهای
 خود را فراموش میکردیم +
 وقتیکه تو به کنیسه میرفتی - اکثر برای
 اطفال خود از خدا دعا میخواستی +

كُلَّمَا رَمَدْنَا رُؤْيِيَةً تَصَرُّفَهَا
فِي شَرَاءِ الْكُتُبِ صَرَفًا كَثِيرًا +
إِذَا مَا اشْتَرَيْتَ مِنْ ذَلِكَ الْتَائِرِ
أَشْيَاءَ اشْتَرَيْتَ نِسْبَةً أَبَدًا +
هَلْ رَفَعْتَ أَخْصَكَ كُتُبَكَ كَمَا
يَنْبَغِي عِنْدَهَا ؟

نَعَمْ - رَفَعْتَ كَمَا يَنْبَغِي عِنْدَهَا +
أَرَجَعْتَ تِلْكَ الْأَمْثَالَ عَنِ
السُّوقِ ؟

مَا رَجَعْتَ عَنِ السُّوقِ إِلَى
الْآنَ +

أَقْبَلْتَ النَّيَّاءَ ؟

نَعَمْ - قِيلَ +

لَوْ كَانَتْ الرُّؤْيِيَةُ عِنْدِي الْآنَ
لَأَشْتَرَيْتُ نَبَاءً جَدِيدًا +

لَوْ يَحْصُلُ لَكَ الْقُدْرَةُ الْآنَ
يَذَلِّكَ - لَفَعَلْتُ +

لَوْ يَحْصُلُ لَكَ الْقُدْرَةُ الْآنَ -

وقتیکہ روپیہ می یافتیم - بخیرین
کتاہا خوب صرف میکریم +
وقتیکہ از آن سوداگر اسباب سے
خریدی - گاہے نقد میدادی +
آیا خواہر تو گلوبند ترا حسب مراد
خو رفو کرده است ؟

بلے حسب مراد خو رفو کرده است +
آیا آن زن از بازار رجوع نموده
است +

هنوز رجوع نہ نموده است +

آیا زناں قبول کردند ؟

بلے - قبول کردند ؟

اگر حالا روپیہ میداشتیم - تباہے
جدید می خریدم +

اگر تو حالا ہر این قاصد میبودی -
آن را میگردی ؟

اگر او حالا قادر سے ہوئے - سے

کر دے +

اگر فرصت میباشتم حالا میفرستم +

اگر او دانستی کہ تو چہ کردہ - حالا

تو بلاست میگرد +

اگر حالا ہیزم بودے - او آتش

افروختی +

اگر خلوت سے یافتہ - تا فردا آنها را

میخواندم +

اگر دیر در رویم داشتی - ہماں

وقت کفشدہ تو خریدے +

اگر آں وقت قلبہ بدست او بودے

آں لفظ را یاد کردے +

اگر تو علی الصبح بر میخواستی -

ترا زکام نہ شد +

اگر ایشان از اسب قدیم فارغ

لَفَعَلْ +

لَوْ كَانَتْ لِي فُرْصَةٌ لَكَ هَبْتُ

أَلَا نَ +

لَوْ عَلِمَ مَا فَعَلْتَ - لِلْأَمَكِ

أَلَا نَ عَلَيْهِ +

لَوْ كَانَ الْخَطْبُ أَلَا نَ - لَأَوَدَّ

تَارًا +

لَوْ وَجَدْتُ رَقَائِمَ - مَا قَرَأْتُهَا

إِلَى الْغَدِ +

لَوْ كُنَّ عِنْدِي الرُّؤْيَا بِالْأَمْسِ -

لَأَشْتَرِيْتُ بِالْأَمْسِ نِعَالًا

جَدِيدًا +

لَوْ كَانَ الْقَلَمُ فِي يَدِي فِي

ذَلِكَ الْوَقْتِ - لَيَحْفَظُ ذَلِكَ

الْلفظ +

لَوْ نُشِيتَ عَلَى الصَّبَاحِ - مَا

عَرَضَ لَكَ زُكَامٌ +

لَوْ يَفِرُّونَ مِنَ الْفَرَسِ الْقَدِيمِ

مے شدند۔ اسب بہتر از آل
میخیزدند +

اگر او دستہای خوش شستے۔ پس
آں را خشک کردے +

اگر حالا مرا بر این حال واقفیت
تمام بودے۔ بطور دیگر کار کردے +

اگر در آں وقت بریں حال واقفیت
تمام بودے۔ بطور دیگر کار کردے +

اگر من بالفعل زبان فارسی بیاموزم
تو ہم آموزی؟

بلے۔ اگر تو بالفعل زبان فارسی
بیاموزی من ہم بیاموزم +

اگر زبان فارسی را پیشتر می آموختم
تو نیز می آموختی؟

بلے۔ من نیز می آموختم +

لَا تَشْتَرُوا بِهِ قَرَسًا آخَرَ أَجَدَ
مِنْهُ +

لَوْ يَغْسِلُ يَدَيْهِ۔ لَجَفَفَهُمَا +

إِنْ كُنْتُ وَاقِفًا تَامًا آيَان
عَلَى هَذَا الْيَمَالِ۔ عَلِمْتُ يَطْرُقُ
آخَرُ +

لَوْ كُنْتُ عَلِيمًا بِحَقِيقَةِ الْيَمَالِ
عَلَى وَجْهِ الْيَمَالِ فِي ذَلِكَ
الْوَقْتِ۔ لَفَعَلْتُ بِوَجْهِ آخَرُ +

إِنْ تَعَلَّمْتُ لِسَانَ الْفَرَسِ فِي
هَذَا الزَّمَانِ۔ تَعَلَّمْتَهُ +

نَعَمْ۔ إِنْ تَعَلَّمْتُ لِسَانَ الْفَرَسِ
فِي هَذَا الزَّمَانِ۔ لَتَعَلَّمْتَهُ
أَيْضًا +

لَوْ تَعَلَّمْتُ لِسَانَ الْفَرَسِ فِي
سَابِقِ الزَّمَانِ۔ لَتَعَلَّمْتَهُ أَيْضًا +

نَعَمْ۔ تَعَلَّمْتَهُ أَيْضًا +

همین است کتاب من *

بینید که همان اسب است *

همان سبب است *

از همان سبب گفته اند *

پای من و دست زن من سرد هستند *

بخشم من سردی معلوم میشود

و سردرد میکند *

در پهلوی آن زن درد است

و پای او نیز درد دارد *

آیا شوهر دختر تو و بریبت تو و

کین تو و بریبت تو آمده اند؟

نه - ولیکن پدر زن من و شوهر

مادر و مادر زن پدر دوست من

آمده اند *

آیا او به تحصیل علم ترقی مینماید؟

بله - بسیار ترقی مینماید *

حاله ترا چه شده است؟

هَذَا هُوَ كِتَابِي *

تَنْظُرُوا هَذَا هُوَ الْفَرَس *

هَذَا هُوَ السَّبَب *

بِذَلِكَ السَّبَبِ قَالُوا *

تَبَرَّدَ رِجْلِي وَ يَدُ امْرَأَتِي *

يَبْسُ الْبَرْدُ جَنْبِي وَ يَصْدُمُ

رَأْسِي *

فِي جَنْبِ تِلْكَ الْأَمْرَأَةِ وَ جَعُمُ

وَ رِجْلُهَا أَيْضًا تَتَوَجَعُمُ *

هَلْ دَوْمُ بَنِيكَ وَ رَيْبُكَ

وَ زَوْجَةُ ابْنِكَ وَ رَيْبُكَ

جَاءُوا؟

لَا - لَكِنْ أَبُو زَوْجَتِي - وَ دَوْمُ

الْأُمِّ وَ أُمُّ زَوْجَةِ أَبِي صَدِيقِي

قَدْ جَاءُوا *

أَيَّتَرَقَّى فِي تَحْصِيلِ الْعِلْمِ؟

نَعَمْ - يَتَرَقَّى فِيهِ كَثِيرًا *

مَا حَدَثَ لِحَالِكَ؟

من نمیدانم که چه شده است +
مرد امروز وقت صبح مرد و
زنش نیز +
امسال شراب بخوبی فروخت می
شود +

آن دروازه بآسانی بند کرده میشود +
آن تصویر از دور نمودار است +
لباس تابستان در موسم زمستان
پوشیده نمیشود +

این فمیده نمی شود +
این صاف ظاهر است +
رفتن من موقوف است بر آنچه
پیش می آید +

آیا تو متمول هستی +
بله - متمول هستم +
زنان متمول و خوبصورت هستند +

آن زن از کدام ملک است ؟

لَا أَعْلَمُ مَا حَدَّثَتْ لَهَا +
مَاتَ الرَّجُلُ الْيَوْمَ صَبَاحًا
وَأَمْرَأَتُهُ أَيْضًا مَاتَتْ +
يُبَاعُ الْحَمْرُ هَلِيزَ السَّنَةِ بَيْعًا
جَيِّدًا +

يُخْلَقُ هَذَا الْبَابُ بِسُهُولَةٍ +
هَلِيزَ الْمَرْقَعَةُ تُرَى مِنْ بَعِيدٍ +
لَا يُلبَسُ يَبَاسُ الصَّيْفِ فِي
الشِّتَاءِ +

لَا يَفْهَمُ هَذَا +
هَذَا الْأَمْرُ ظَاهِرٌ وَاضِحٌ +
ذَهَابِي مَوْفُوقٌ عَلَى مَا
يَجْدُثُ فِي +

هَلْ أَنْتَ ذُو مَالٍ ؟
نَعَمْ - إِنِّي ذُو مَالٍ +
الْإِنْسَاءُ مُتَمَوِّلَاتٌ وَحَسَنَاتُ
الْوُجُودِ +

تِلْكَ الْأَمْرَأَةُ مِنْ آيِ إِفْلِيمِ ؟

از کابل است *

اگر تو متمول میشوی تاسف کنی ؟

بر آن تاسف نکنم *

تو از چه سبب غصه میداری ؟

آیا از کار خود پشیمان هستی ؟

بله - بسیار پشیمان هستم *

آیا آن مرد مودب است *

بله - همه مردم مودب است -

لیکن برادرش مودب نیست *

آیا آن مرد خوش نصیب است ؟

نه - بلکه بد نصیب است ؟

آیا بسیار نوشتن مفید است ؟

بله - مفید است *

آیا گرفتن مال دیگران صواب است *

نه - بلکه خطاست *

آن برای چه چیز مفید است *

برای هیچ مفید نیست *

مِنْ كَابِلٍ *

اَبْتَاسَعُ اِنْ كُنْتُ مُتَمَوِّلًا ؟

لَا اَبْتَاسَعُ عَلَيْهِ *

مِنْ اَيِّ شَيْءٍ اَنْتَ غَضَبَانُ ؟

هَلْ اَنْتَ تَادِمٌ عَلٰى فِعْلِكَ ؟

نَعَمْ - اِنَّى تَادِمٌ شَدِيدٌ *

اَذٰلِكَ الرَّجُلُ ذُوْ اَدَبٍ ؟

نَعَمْ - هُوَ ذُوْ اَدَبٍ فِى حَقِّ

جَمِيعِ النَّاسِ وَ لَكِنَّ اَخَاهُ

لَيْسَ بِذِىْ اَدَبٍ *

هَلْ ذٰلِكَ الرَّجُلُ ذُوْ رِقَابٍ ؟

لَا - بَلْ هُوَ ذُوْ اِدْبَارٍ *

اَيُّفِيْدُ الْكِتَابَةُ الْكَثِيْرَةُ ؟

نَعَمْ - تُفِيْدُ *

هَلْ اخْذُ مَالِ الْغَيْرِ صَوَابٌ ؟

لَا - بَلْ هُوَ خَطَاٌ *

هُوَ لِاَيِّ شَيْءٍ يُفِيْدُ ؟

لَا يُفِيْدُ شَيْئًا *

این چه چیز است ؟

نمیدانم - که این چه چیز است ؟

اسم تو چیست ؟

اسم من حاجی ابراهیم حسین است

و انصاری هستم از اولاد ابو ایوب

و مسکن من پانی پت است - و

نژاد من از مدینه *

این را بفارسی چه میگویند ؟

این مطلب را بفارسی چگونه تحریر

میکند ؟

این را چه میگویند ؟

آیا آن مرد در فارسی بلا تکلف

حرف میزند !

نزد من به نسبت اسراف روپی

نگاهداشتن بهتر است *

من به نسبت رفتن باخا روپی

ادا کردن باد بهتر میدانم *

من به نسبت پوشیدن آن قبا

ما هَذَا الشَّيْءُ ؟

لَا أَعْلَمُ مَا هَذَا ؟

مَا اسْمُكَ ؟

إِسْمِي الْحَاجُّ إِبْرَاهِيمُ حُسَيْنُ

وَأَنَا أَنْصَارِيٌّ أَبْنُو أَبِي أَيُّوبَ

وَمَسْكَنِي بَانِي پَتِ مَدَنِيٌّ

أَصْلًا *

مَا يُقَالُ لِهَذَا الْفَرَسِ ؟

كَيْفَ يُكْتَبُ

بِالْفَارِسِ ؟

مَا يُقَالُ لِهَذَا ؟

أَذَلِكَ الرَّجُلُ يَتَكَلَّمُ بِالْفَارِسِيَّةِ

يَلَا تَكَلِّفُ ؟

صِيَانَةُ الرُّوْفِيَّةِ عِنْدِي خَيْرٌ

مِنَ الْإِسْرَافِ *

أَدَاءُ الرُّوْفِيَّةِ عِنْدِي خَيْرٌ

مِنَ الدَّهَابِ إِلَى ذَلِكَ الْمَوْضِعِ

عِنْدِي إِخْرَاقُ ذَلِكَ الْقَبَاءِ

سوختن را بهتر میدانم +
 او از من پیشتر رسیده است +
 او همه کار خراب میکند +
 من نمیدانم +
 نسبت آن کار که نمیدانم چه باید کرد +
 او از جواب دادن قاصر است +
 نمیدانم - که چه باید کرد +
 آیا آن زن از چپچک بمرد؟
 آن زن را تپ غبی است و
 بخواهرش حمی رنج +
 موبراند امش از سردی تپ میبخیزد +
 او را سکنه عارض شده +
 مرا برسیدن آن زن یقین است +
 آن زن اشک میبارد +
 آن مرد چشمم پر آب کرده گفت +
 من برآی آن مرد نوشیدنیها

أَحْسَنُ مِنْ لَيْسَ +
 جَاءَ مِنْ تَيْلَى +
 كُلُّ مَا يَفْعَلُ يُفْسِدُ +
 إِنِّي لَا أَعْلَمُ هَذَا +
 مَا يَفْعَلُ يَشَى لَا أَعْلَمُ +
 هُوَ قَاصِرٌ عَنِ الْجَوَابِ +
 لَا أَعْلَمُ مَا يَفْعَلُ +
 هَلْ مَاتَتْ تِلْكَ الْأَمْرَأَةُ
 يَا لِحُذْرِي ؟
 عَرَضَ لَهَا حُمَى غَبِيٍّ - وَ
 لِأَخِيهَا حُمَى رَنْجٍ +
 عَرَضَ لَهُ الْفُشْعَيْرَةُ +
 عَرَضَ لَهُ سَكَنَةٌ +
 إِنِّي وَثُوقٌ بِوُصُولِ تِلْكَ الْأَمْرَأَةِ +
 هِيَ تَيْلَى الدُّمُوعِ وَ تَدَمَعُ +
 قَالَ ذَلِكَ الرَّجُلُ - وَ تَفَرَّغَتْ
 عَيْنَاكَ +
 لَيْسَ عِنْدِي لِذَلِكَ الرَّجُلِ

ندارم

آیا این نوشیدنی شیرین است؟

نه - بلکه ترش است +

نسیم خوش می دزد +

او بخواب راحت میخسپد؟

ہاں - بخواب راحت میخسپد +

بسر کردن زندگانی بغیر مخاطبت

دوستان خوش نمی آید +

من خود را بزمه سپاهیاں کہ گروہ

ایشان منسلک ہستم - رسانیدم +

من ترا در نوشتن مدد میدہم +

او ہر اسے مدد آواز میدہد +

آں آوند بمن بدہید +

او حلقہ دروازہ میزند +

اعتقاد ہر کس نباید کرد +

آیا تو ہر ایں امر مضحکہ میکنی؟

بلے - ہر آں مضحکہ میکنم +

مَشْرُوبَاتُ +

أَذَلِكُ الْمَشْرُوبُ حُلُوٌّ +

لَا بَلْ هُوَ حَامِضٌ +

يَهْبُ رِيحُ الصَّبَا +

أَهُوَ يَتَامُ بِالرَّاحَةِ ؟

نَعَمْ - يَتَامُ بِالرَّاحَةِ +

الْحَيَوَةُ يَغَيِّرُ خُطَاةَ الْأَحْبَاءِ

لَا تَطِيبُ +

أَوْصَلْتُ نَفْسِي إِلَى سَرِيَّةِ

الْعَسْكَرِيِّينَ الَّذِينَ أَنَا فِيهِمْ

مُنْسَلِكٌ +

أُعِينُكَ عَلَى الْكِتَابَةِ +

هُوَ يَتَادَى لِلْعَاتَةِ +

أَعْطُونِي ذَلِكَ الْوِعَاءَ +

هُوَ يُحَرِّكُ حَلَقَةَ الْبَابِ +

لَا يُتَّقَدُ فِي كُلِّ دَاحِيٍ +

أَتَضَحَّكُ مِنْ هَذَا الْأَمْرِ ؟

نَعَمْ - أَضَحَّكُ مِنْهُ +

رو برو سے او بخندید و قہقہہ زد +

آیا تو ہر من مضحکہ کردی ؟

یلے - ہر تو مضحکہ کروم +

آں کتاب از غلطیہا پیر است +

آیا ہر خریدن آں اسب قادر

ہستی ؟

یلے - ہر خریدنش قادر ہستم +

کدام ؟

من +

آیا او ہست ؟

آیا اینہا خواہران تو ہستند ؟

کدام ہستند کہ قہقہہ میزنند ؟

تو آں ہستی کہ این کار کردی ؟

شما ہستید اسے صاحبان کہ این

گفتہ اید ؟

من و ہر ارم فارسی سے آموزیم +

من و تو بزیہات خواہیم رفت +

صَحِيحَكَ بَيْنَ يَدَيْهِ وَ قَهَقَهُ +

أَصَحَّيْكَتِ مِثْلِي ؟

نَعَمْ - صَحَّيْكَتِ مِثْلَكَ +

ذَلِكَ الْكِتَابُ مَمْلُوءٌ مِنَ الْأَغْلَاطِ +

أَتَقْدِرُ عَلَى اشْتِرَاءِ ذَلِكَ

الْفَرَسِ ؟

نَعَمْ - أَتَدِرُ عَلَى اشْتِرَاءِ ذَلِكَ

الْفَرَسِ +

مَنْ ؟

أَنَا +

أَهُوَ مَوْجُودٌ ؟

أَهُنَّ أَخَوَاتُكَ ؟

مَنْ الَّذِينَ يُقَهِّقُهُوكَ ؟

أَأَنْتَ الَّذِي قَعَلْتَ هَذَا ؟

أَأَنْتُمُ الَّذِينَ قُلْتُمْ هَذَا ؟

يَا سَادَاتِي !

أَتَعْلَمُ أَنَا وَ أَخِي لِسَانَ الْفُرسِ ؟

أَنَا وَ أَنْتَ تَذْهَبُ إِلَى الْفُرسِ +

تو با او بخانه خوابی ماند؟
 آن مرد همیشه در مشکلهای
 افتد - باز از آن خلاص مییابد؟
 آیا تو با او تعارف میداری؟
 آری - او را می شناسم +
 او دوست من نیست لیکن باو
 تعارف میدارم +
 آیا تو از صحت هر خورده؟
 بله - صحت میدارم +
 او لا ثانی است +
 ما را میباید که همه مشارکات نوعیه
 خود منتهی بکنیم +
 آن مرد با برادر من مشابهت دارد +
 آن شراب مثل آب معلوم میشود +
 ایماں با یکدیگر مشابهت میداریم +
 آن برادر و خواهر یکدیگر را عزیز
 میدانند +
 آیا شما از یکدیگر خوشنود هستید؟

اتَّخِذْهُمْ مَعَهُ فِي الدَّارِ ؟
 ذَلِكَ الرَّجُلُ يَتَّبِعُنِي دَائِمًا
 يَتْلِيَانِ وَ لَكَتَ يَجُودُ مِنْهَا +
 اتَّخِذْهُ ؟
 نَعَمْ - اتَّعَارَفْتُ بِهِ +
 هُوَ لَيْسَ حَبِيبِي - وَ لَكِنْ
 اعْرِفُهُ +
 هَلْ أَنْتَ مُتَمَيِّعٌ بِصِحَّتِي ؟
 نَعَمْ - إِنَّا مُتَمَيِّعٌ بِهِمَا +
 هُوَ لَا يَمِثْلُ لَهُ +
 وَ لَيُخَيِّنُ إِلَى جَمِيعِ مَا يُشَارِكُنَا
 فِي التَّوَعُّعِ +
 ذَلِكَ الرَّجُلُ يُشَارِكُنِي أَخِي +
 ذَلِكَ الْخَمْرُ يُظَلُّ مِثْلَ الْمَاءِ +
 يُشَابِهُهُ كُلُّ وَاحِدٍ مِنَّا بِالْأَخَرِ +
 ذَلِكَ الرَّجُلُ وَ أَخُوهُ
 يَتَحَابَّانِ +
 أَتَرْضَوْنَ بَتَيْكُمْ ؟

پله - با هم راضی هستیم +
از آن مرد که تر می بینی - اراده
آدمی او نرود من معلوم میشود ؟

و قتی که من بلافاصله آن مرد میروم -
بجائے آنکه بخوشی و لطف پیش
آید - ترش روی شو +

آن مرد از برادر خود نا خوش
معلوم میشود +

آن مرد منزل خوش میدارد - و
برادرش منزل بد +
دوست من در آنجا آید و رفت
میدارد +

آن شخص بمن مخالفت میدارد +
منظر آن مرد چه طور است +
منظر او خوش و خرم است و وجه
او بهشاش بشاش +

تَعَمَّ - تَرَضَى بَيْنَنَا +
هَلْ تَدْرِي عَزَمَ ذَلِكَ الرَّجُلُ
الَّذِي تَنْظُرُهُ عَلَى حَيِّثُ
عِنْدِي ؟

كَلِمًا أَذْهَبَ إِلَى ذَلِكَ الرَّجُلِ
مُسْتَأْنًا إِلَى لِقَائِهِ - يَعْنِي
وَجْهَهُ بَدَلًا أَنْ يَتَهَلَّلَ - وَ
يَصِيرَ هَشًا بَشًّا +

يُظَنُّ أَنَّ ذَلِكَ الرَّجُلَ عَمِيرٌ
رَاضٍ عَنْ أَخِيهِ +

لِيَذَلِكَ الرَّجُلِ دَارٌ حَسَنَةٌ
وَلَا يَصْبِيهِ دَارٌ قَبِيحَةٌ +
يَتَرَدَّدُ حِينَئِذٍ بَيْنَهُ +

ذَلِكَ الرَّجُلُ يُعَالِطُ بَنِي +
كَيْفَ سِمَاثُهُ ؟
سِمَاثُهُ بَشَّاشٌ وَ وَجْهُهُ
بَشَّاشٌ +

تو بظاهر بسیار تند رو هستی +
صورت تو مثل جریبان است +
ایشان بظاهر راضی هستند +
آیا کار من تمام شده است و
توقع او نیست ؟

بله - تمام شده است توقع او
نیست +

تو آن مرو را رنجیده کرده ؟
من جلای میدانم - که براستی شناسایی
خوبست +

من بسیار مصیبتها را کشمش کرده +
من بسیار مصیبتها کشیده ام +
آن زن از طفل خود بسیار غفلت
میکند +

ما میباید که چیزی که چاره نجات
ازو ندارم - تسلیم کنم +
گرچه بر موش می جمد +

أَنْتَ عَبْرُؤُ فِي الظَّاهِرِ +
سَيَمَانُكَ لَهَا طَبْلِي +
هُوَ كَذَّالِ الْجَالِ رَاصُونَ فِي الظَّاهِرِ
أَتَمَّ أَمْرِي وَ لَا طَمَمَ
فِيهِ ؟

نَعَمْ - تَمَّ أَمْرُكَ وَ لَا طَمَمَ
فِيهِ +

هَلْ أَمَلْتُ ذَلِكَ الرَّجُلَ ؟
أَعْلَمُ الْمَوْضِعَ الَّذِي هُوَ
مُنَاسِبٌ لِلتَّبَاحَةِ +

مَارَسْتُ مَصَائِبَ كَثِيرَةً +
صَبَّتُ عَلَى مَصَائِبَ كَثِيرَةٍ +
ذَلِكَ الْأَمْرَ أَنْ تَغْفِلَ عَنِ
طِفْلِهَا +

يَنْبَغِي لِي أَنْ أَسْلِمَ الْأَمْرَ الَّذِي
هُوَ خَالِجٌ عَنِ تَدَارِكِي +
أَلَسْتُ بِمَنْ يَصُولُ وَ يَتَوَبُّ عَلَى
الْعَارَةِ +

آن بر اسب میجهد و سوار میشود +
اسب از بالاسه خندق جست +

از فرط بد بختی کبسه خود را گم
کروم +

آن مرد هوش خود را گم کرده است -
و نمیداند - که چه میکند ؟

من تعاقب دشمن میکنم - و دوست
در پئے من می آید +

تو چه قدر خوب هستی ؟

آن زن چه قدر بیوقوف است ؟

آن دختر چه قدر حسین است ؟

تو در حق من چه مهربانی کرده ؟

من چه قدر احسان تو میدارم ؟

من بسیار ممنون او هستم +

آن شخص در عمر خود چه قدر

دوبیه صرف کرده است ؟

من این نعمت از احسان او

و هُوَ يَتَّبِعُ وَ يَرْكَبُ الْفَرَسَ +
الْفَرَسَ وَ شَبَّ بَيْنَ أَعْلَى
الْحَنَنْقِ +

فَقَدْتُ كَيْسَةَ دُفِينِي بَيْنَ
قَرَطِ نَحْوَةِ الظَّالِمِ +

ذَلِكَ الرَّجُلُ إِذَا عَقَلَهُ وَ
لَا يَعْلَمُ مَا يَفْعَلُ +

رَأَيْتُ أَعَاقِبَ الْعَدُوِّ وَ صَدِيقِي
يَحِيئُ عَلَيَّ آتَرِي +

مَا أَحْسَنَكَ ؟

مَا أَسْفَقَ ذَلِكَ الْأَمْرَاءُ ؟

مَا أَحْسَنَ ذَلِكَ الْأَمْرَاءُ جَمَالًا ؟

أَحْسَنْتَ إِلَيَّ مَرَّاتٍ يَأْتِي قَدِيرُ ؟

إِحْسَانُكَ إِلَيَّ كَثِيرٌ يَأْتِي مَرَّتَيْنِ ؟

رَأَيْتُ مَمْنُونٌ مِنْهُ كَثِيرًا +

قَدْ أَهْلَكَ ذَلِكَ الرَّجُلُ فِي غَيْرِهِ

مَا لَا كَثِيرًا يَأْتِي مَرَّتَيْنِ ؟

وَجِئْتُ هَذِهِ النِّعْمَةَ بِالْطُّفْلِ

یافته ام *

برای کوششی که در حق من کرده

بسیار شکر گزار هستم *

برای آن بیج سببی نیست *

آیا چیزی عالیشان تر ازین است؟

آیا میرجمی زیاده ازین میتواند بود؟

آیا شراب ازین زیاده نیست؟

آیا چیزی خوب تر بودن ازین

ممکن نیست؟

خانه او چه قدر بلند است؟

بلندائی او قریب بست ذراع است *

عرض خانه من بست ذراع است *

آن میزدو ذراع طول دارد *

آن دریا بست ذراع عمق دارد *

آن مرد چه قدر جسم دارد؟

و احسانم +

إِنِّي شَكُورٌ لِّسَعْيِكَ فِي

حَقِّي +

لَيْسَ لَهُ سَبَبٌ أَصْلًا +

أَشَى أَعْلَى مِنْ هَذَا ۹

أَيُّكُنَ الْفَسَادُ قَاضِلَةً عَنْ

هَلِ ۴ ۹

هَلْ لَيْسَ الْخَمْرُ تَقْصُلُ

عَنْ هَلِ ۴ ۹

أَلَيْسَ يُمكنُ أَنْ يَكُونَ الشَّيْءُ

أَحْسَنَ مِنْهُ ۹

كَمْ قَدَرُ عَلُوِّ بَيْتِهِ ۹

عُلُوُّ عِشْرُونَ ذِرَاعًا تَقْرِيبًا +

عَرْضُ بَيْتِي عِشْرُونَ ذِرَاعًا +

طُولُ ذَلِكَ الْعَدْرِشِ ذِرَاعَانِ +

عُمُقُ ذَلِكَ الْبَحْرِ عِشْرُونَ ذِرَاعًا +

عَظَمُ جَسَدِ ذَلِكَ الرَّجُلِ يَأْتِي

مُقَدَّارِ ۹

آن طفل از چه قسم لباس پوشیده
است ؟

لباس سبز پوشیده است +
آن مرد قبله نیلی و زرش لباس
سرخ پوشیده می آید +
آیا راست است که خانه او سوخته
شده است +

راست نیست +
شاید که من در اینجا خواهیم رفت +
آن مرد همه مال بر همه دوستان
و بر خود تقسیم میکند +
ایں ایما از آن کدام است ؟
از آن من هستند +

آیا اینها از آن شما هستند ؟
نه - بلکه از برادران من هستند +
بسیار مردمان دویان آمدند - و لیکن
کجاسه اطعاسه آتش به خانه گری
مصرف گشتند +

مِنْ آيٍ تَوْحِ اللَّيَالِي لَيْسَ ذَلِكَ
الطِّفْلُ ؟

لَيْسَ يَلْبَسُ خَضِرًا +
يَحْيَىٰ ذَلِكَ الرَّجُلُ يَلْبَسُ
أَزْرَقَ وَ امْرَأَتُهُ يَلْبَسُ أَحْمَرَ +
أَصْلَحْنَاهُ أَفَ بَنَيْتَهُ قَدِ
اخْتَرَقَ ؟

لَيْسَ يَصْحَبُهُ +
لَعَلِّي أَذْهَبُ إِلَىٰ ذَلِكَ الْمَوْضِعِ +
ذَلِكَ الرَّجُلُ يُقَسِّمُ امْتَالِ
بَيْتَهُ وَ بَيْنَ أَصْدِقَائِهِ +
لِيْن هَلِيْنِ الْاَفْرَاسُ ؟
لِي هَلِيْنِ الْاَفْرَاسُ +

أَهْلِيْنِ الْأَشْيَاءُ لَكُمُ ؟
كَذَبْلِ هَلِيْنِ الْأَشْيَاءُ لِإِخْوَانِي +
لَقَدْ جَاءُوا رَجُلًا كَثِيرَةً يَعْدُونَ
تَلَمْ يَطْفُؤْ النَّارَ وَ لَكِنْ سَلَبُوا
الْأَمْوَالَ +

او نزل من دو ای آمد +
 من حفاظت جان او کردم +
 آیا سحر ایشان به اطفای آتش
 با انجام رسیده ؟
 ساعت بر وقت نشان میدهد +
 او بمن نزاع میکند +
 این مردمان در چه چیز مناظره
 میکنند ؟
 درین باب مناظره مینمایند - که کدام
 شخص پیشتر آید +
 من ازین حال نا علم هستم +
 روزی پیشتر از آن روز شنبه
 بود +
 پیشتر از روز یکشنبه شنبه است +
 من عزم آن سفر میدارم +
 او را عزم رفتن است . بجمع که
 قصد شکار میدارند +
 من شطرنج میبازم +

جاء عني عذرا +
 اني حفظت نفسي +
 اكان سحرهم في اطفاء النار
 مشكورا ؟
 الساعة تنبئه على الوقت +
 هو يتنازعني +
 هؤلاء الرجال يتناظرون في
 اي شيء ؟
 انما يتناظرون في آت من
 يأتي سابقا +
 لا اعلم هذا الامر +
 كان قبل ذلك اليوم يوم
 السبت +
 قبل يوم الاحد يوم السبت
 اتا عازم على ذلك السفر +
 هو عازم على الذهاب في
 جماعة يريدون الاضطهاد +
 انا احب بالشطرنج +

چند بازی باخته ام +

دو بازی باخته ام +

او چند بازی برده است - و چند

بازی داده است ؟

من برین بازی صد روپیه شرط

نهاده ام +

این شرط چه طور شده است +

من شرط خود برده ام - و تو شرط

خود داده ؟

تو که خرم هستی چرا فریاد میکنی ؟

آں مرد بکار خود مبالغات کامل میدارد +

من در آنجا از صبح تا شام

ماندم و کتاب را از اول تا آخر

خواندم +

او چراغ را خامش از دهن کرد +

او قیمت را تا پنجاه روپیه کم کرده

است +

او قیمت را به پنجاه روپیه قطع

لَعِبْتُ مَرَّاتٍ +

قَامَرْتُ مَرَّتَيْنِ بِالْشَّرْطِ +

كَمْ مَرَّةً لَهُ قَوْلُ وَ ظَفَرُ وَ

كَمْ مَرَّةً لَهُ حَدْمُ ؟

شَرَطْتُ عَلَى هَذِهِ اللَّعْبَةِ مِائَةً

رُفِيَّةً +

كَيْفَ صَارَ مَالُ هَذِهِ الشَّرْطِ +

فِي قَوْلِ وَ لَكَ حَرَمُ +

لَيْدَ تَتَنَبَّهْتُ فَإِنَّكَ تَوَحَّانُ ؟

ذَلِكَ الرَّجُلُ يَبَاهِي بِفِعْلِهِ +

مَكَثْتُ فِي ذَلِكَ الْمَوْضِعِ يَوْمًا

كَامِلًا وَ قَرَأْتُ الْكِتَابَ مِنْ

أَوَّلِهِ إِلَى آخِرِهِ +

هُوَ أَطْفَأَ السِّرَاحَ بِيَمِينِهِ +

هُوَ نَقَصَ الثَّمَنَ مِنْهُ إِلَى

خَمْسِينَ رُفِيَّةً +

هُوَ قَطَعَ ثَمَنَهُ عَلَى خَمْسِينَ

کرده +

او از قیمت منجمه پان صد روپیه
چهار صد روپیه کم کرده است +

او از فارسی به عربی ترجمه میکند +
من آن مرد را بدست خود ملاقات
کنانیده ام +

او مرا خود گفته است +
او خطاب خاص بمن کرده گفت +
او روپیه این قدر نیز ندارد - که
مان بخرد +

ما را نباید که دشمنان هری بکنیم +
او از سر نو سخن آغاز میکند +
نرخ پنبه کم میشود +

بشما قیمت زیاده نه گفته ام - کم
نمی توانم کرد +

رُؤْيِيَّةٌ +

هُوَ أَنْقَصَ مِنْ خَمْسِ مِائَةٍ
رُؤْيِيَّةً مِنْ ثَمَنِ أَدَبِ مِائَةٍ
رُؤْيِيَّةٌ +

يُتَرَجِّمُ مِنَ الْفَارِسِيَّةِ بِالْعَرَبِيَّةِ +
الْصَّفْتُ يَصْدِيقِي +

هُوَ قَالَ لِي بِتَقْصِيمِ +
خَاطَبَتْنِي دَجْدِي دَ قَالَ +
لَيْسَ عِنْدَهُ مِنَ الرُّؤْيِيَّةِ مَا
يَشْتَرِي بِهِ الْخُبْزَ +
لَا يَلِيْقُ بِنَا أَنْ تَفْعَلَ بِالْأَعْدَاءِ
أَيْضًا سَيِّئَةً +

هُوَ يَبْتَدِئُ الْكَلَامَ رَأْسًا +
يَنْقُصُ سَعْدُ الْقُطَيْنِ يَوْمًا
كَيَوْمًا +

مَا ظَلْتُ نَكْرَهُ لَكُمْ نَائِدًا - لَا
أَقْدِرُ عَلَى تَقْصِيمِ +

ترا بابت منافع سالانه از آن کار

چه قدر روپیه حاصل میشود +

دزد رو بفرار آورد و بگریخت و از

وست رفت +

آن نامرو جنگ را گزاشته بگریخت و

از دوست رفت +

تخم را باید شکست - تا مغزش

بیرون آید +

خردنگار کباب به سفوف نهاده است +

آیا سخن را تمام کرده است ؟

سخن را ترک کرده است - معلوم

نیست که تمام شده یا نه +

او از محل موت بگریخت +

بیچ مصیبت بمن نرسیده +

من از آن مصیبت نجات یافته ام +

آیا تو بدون ناں بهزولات خواهی کرد ؟

بله - خواهم کرد +

مَا يَحْصُلُ لَكَ مِنْ مَتَاعٍ ذَلِكَ

الْعَمَلُ فَضْلًا فِي سَنَةٍ ؟

أَلَيْسَ تَرَى وَ غَابَ وَ مَا قَدَرْتَ

عَلَيْهِ أَحَدٌ +

ذَلِكَ الْجَمْعَانِ تَرَكَ الْحَرْبَ - وَ

تَرَ +

يُبْنِى كَرَّ بَعْدُ يَعْدَحُ لُبًّا +

أَلَمْ تَدْرُ دَتَعَ الْكُتَابَ عَلَى

السَّقْفِ وَ السَّمَاءِ +

هَلِ اسْتَمْتَمَ كَلَامُهُ ؟

تَرَكَ الْكَلَامَ وَ لَا أَعْلَمُ أَنَّهُ

نَمَّ أَوْ لَا +

تَرَ عَنْ مَحَلِّ الْمَيِّتِ +

مَا أَصَابَتْ مَصِيبَةُ +

مَجُوبٌ عَنْ ذَلِكَ الْمَصِيبَةِ +

أَتُرِيدُ زِمَانَكَ يَدُونِ الْخَيْرِ ؟

نَعَمْ - أُرِيدُ زِمَانِي يَدُونِي +

وَكَمْ مِنْ شَيْءٍ يُخْصِي الرَّجُلُ

أَوْقَاتُهُ يَدُونُهُ +

أَتَشْنُتُ الْأَمْرَ الَّذِي قَوَّضْتَهُ

إِلَّا دَائِمًا +

ذَلِكَ الرَّجُلُ دَائِمًا بَيْنَهُمَا

فِرْصَ عَلَيْهِ +

إِنِّي مُنْتَقِدٌ عَلَيْكَ +

أَتَقْدِرُ عَلَى اخْتِقَادٍ فِيهِ ؟

أَتَكْفِيَنَّ يِلَّكَ الرُّؤْيِيَةُ ذَلِكَ

الرَّجُلُ ؟

نَعَمْ - يَكْفِيهِ +

يَكْفِي الْعَاقِلَ رُؤْيِيَةُ قَلِيلَةٍ +

أَرَضِيَ بِهَذَا الْقَدَرِ مِنَ

الرُّؤْيِيَةِ ؟

نَعَلَهَا كَانَتْ كَافِيَةً لَهُ +

لَوْ زِدْتُ عَلَيْهِ عِدَّةً مِنَ

الرَّوَايَةِ - تَكْفِيَهُ - وَ رَضِيَ

بِهَذَا +

بسیار چیز است که بدون آنها در میاید

ساخت ؟

آں کار که تو بمن محول کردی بودی

همیشه با انجام رسانیدم +

آں مرد همیشه کارے که برو فرض

است با انجام میرساند +

من بتو معتقد هستم +

تو اعتقاد او میتوانی کرد +

آیا این روپیہ برے آں مرد

کافی خواهد شد ؟

بلے - کافی خواهد شد +

برے عاقل روپیہ قلیل کفایت میکند +

آیا آں مرد بدیں قدر روپیہ راضی

شده است ؟

شاید که برے او کافی خواهد بود +

اگر تو بر آں چند روپیہ اضافہ

میکردی - برے او کافی میباشد و

راضی مے شد +

الْمِعْمَارُ عَمَرَ كَارًا + بَنِيًّا +
 آمِنُذُ التَّيْفِيَّةِ رَكِبَ فِي الْمَرْكَبِ
 وَ رُفِعَتِ الْأَشْرَعَةُ +
 سَارَ الْمَرْكَبُ إِلَى أَمْرِ يَكَّةَ +
 يَحْنُ الْمَرْكَبُ وَ جَمِيعُ أَشْرَعِيَّةِ
 مَرْفُوعَةٌ مَفْتُوحَةٌ +
 رَكِبَ فِي التَّيْفِيَّةِ لِثَالِثَةٍ مِنْ
 قَلْبِ لَيَالٍ خَلَوْنَ مِنَ الشَّهْرِ
 الْمَاضِي وَ سَارَ +
 تَحْرِيرُ هَذِهِ الْكِتَابَةِ لَيْسَتْ
 لَيَالٍ خَلَوْنَ مِنَ الشَّهْرِ السَّارِي +
 يُنْحَنُونَ الْمِرْقَ يَالْكَارَ +
 دُضِعَ الطَّعَامُ عَلَى السَّمَاطِ +
 أَتَشْرَبُ الْمِرْقَ ؟
 نَعَمْ - أَكَلْتُ بِقِلِيلٍ مِنْهَا +
 هَؤُلَاءِ قَامُوا وَ بَقُوا عَلَى
 حَالِهِمْ +
 أَمْحِيزُ لِي أَنْ أَذْهَبَ إِلَى

معمار مکانے تعمیر کرده است +
 ناخدا بر جہاز سوار شدہ است -
 وہمہ بادبانہا بلند کردہ شدہ +
 جہاز بطرف امریکہ روانہ شدہ است +
 اں جہاز ہمہ پردہ ہائے کشیدہ
 شدہ سے آید +
 او بتاریخ سوم ماہ گذشتہ بسواری
 جہاز روانہ شدہ +

میں خط مورخہ ششم ماہ حال
 است +
 ایشان شوربا را گرم خواهند کرد +
 طعام بر سفرہ نہادہ شدہ است +
 آیا تو شوربا میخوری ؟
 بلے - قدرے تکلیف میدہم +
 ایشان ایستادہ شدند و ایستادہ
 ماندند +
 آیا تو اجازت رفتن بہ بازار

میدهی ؟

برو تعمیل بکن و بزودی بیا +

برو و بگو که من نمی توانم که
امروز نزد تو بیایم +

او آمد و گفت که من نمی توانم
که بیایم +

برو با دوستان خود ملاقات بکن +
او از ادنی مصیبت اشک
میبارد +

او از ادنی حادثه خوف میکند +
آن مرد از مال و دوستان خود
گذرا می کند +

این کار بر من منحصر نیست +
کردن آن کار بر او منحصر است +

این کار بر واقعات که پیش
خواهند آمد موقوف است +

الشُّوقُ ؟

رُحْ- فَأَعْمَلْ بِنَا أُورِتْ وَ انْجِعْ
عَجَلًا +

رُحْ- وَ ثُلْ لَا أَتَدِيرُ عَلَى أَنْ
أَتِيكَ الْيَوْمَ +

هُوَ جَاءَ وَ قَالَ لَا أَتَدِيرُ عَلَى
أَنْ أَتِي +

رُحْ- وَ لَا يَأْتِي أَتَجَاعَلُ +

هُوَ يَبْكِي الدُّمُوعَ يَأْدُنِي
مُصِيبَةٍ +

هُوَ يَخَافُ أَذْنَى هَائِلَةٍ +

ذَلِكَ الرَّجُلُ يُنْصِي عُمَرَا
يَمَالِ الْأَعْيَاءَ +

لَيْسَ هَذَا الْأَمْرُ مُنْخَصَّرًا عَلَى
فِعْلِ ذَلِكَ الْعَمَلِ مُنْخَصَّرٌ

عَلَيْهِ +

ذَلِكَ الْعَمَلُ مَوْثُوقٌ عَلَى

الْحَوَادِثِ الَّتِي تَقَعُ +

من ازین متعجب هستم +
 واقعه عظیم حادث شد که همه مردمان
 از آن تعجب میکردند +
 بسیار واقعات شده اند که از
 شنیدن آنها تعجب خواهد شد +
 پیش از آنکه بسیار روز منقضی
 خواهند شد یک مرد پیش آمد و از
 من پرسید که مزاج تو چه طور است ؟
 او بعد یک هفته خواهد آمد +
 او را در آن سفر یک هفته
 شده است +
 او تعلم خود در سه ماه تمام
 خواهد کرد +
 او خود را بعلوم خصوصاً بعلم
 هندسه مشغول داشته است +
 تو بسیار دولت میداری و من
 بسیار صبر +
 چند روز شده که آن صاحب

إِنِّي مُتَعَجِّبٌ عَنْ هَذَا +
 حَدَّثَ رَأِيَةً عَظِيمَةً يُتَعَجَّبُ
 مِنْهَا الرِّجَالُ كُلُّهُمْ +
 حَدَّثَ حَوَادِثَ كَثِيرَةً يُتَعَجَّبُ
 مِنْ سَمَاعِهَا +
 قَبْلَ أَنْ يَنْقَضِيَ أَيَّامُ كَثِيرَةٍ
 أَشْرَكَ عَلَيَّ رَجُلٌ - وَ سَأَلَنِي
 كَيْفَ جَالِكَ ؟
 هُوَ يَجِيئُ بَعْدَ الْأُسْبُوعِ +
 مَضَى عَلَيْهِ أُسْبُوعٌ فِي
 السَّفَرِ +
 يَتِمُّ تَعْلَمُهُ فِي مَدَّةِ
 ثَلَاثَةِ شُهُورٍ +
 هُوَ يَشْغُلُ نَفْسَهُ بِالْعُلُومِ
 وَ خُصُوصًا بِالْهِنْدَسَةِ +
 لَكَ مَالٌ كَثِيرٌ - وَ إِنِّي صَبْرٌ
 جَمِيلٌ +
 قَدْ مَضَى يَضَعُ أَيَّامٌ عَلَى

بمن نوشته بود که خواهرانش
بزودی خواهند آمد *

و از من درخواست کرد که این
امر بتو گویم - پس آن وقت میتوانی
که بخواهرانش ملاقات کنی - و
کتابهاییکه تو آورده به او نشان بدهی
و ایشان را امید است که تو این
کتاب را بطور هدیه خواهی داد و
برادرشان بر من تاکید نوشته
است که اگرچه با تو ملاقات ندارند
که توقیر تو بسیار کنند *

چه ممکن باشد که از صحبت تو
ملول بشوم ؟

او در همه جا ملول می شود *

ترا همه مرحبا بگفت و اهل و سهلاً
میگویند *

محبت او این چنین نیست - که
این کار نکند *

اِنَّهٗ كَتَبَ اِلَيّْ اَنْ اَخُوَارِ
يَاثِيَتِكَ سَعِيًّا +

و الْقَمَسَ مِيْنِي اَنْ اَقُوْلَ لَكَ
هَلْدَا قَاذًا اَتَيْتَ هَلْ تَقْدِرُ
عَلَى اَنْ تُلَاقِيَهُنَّ وَ تُعْطِيَهُنَّ
كُتُبًا اَتَيْتَ بِهَا وَ تَرْجُوْنَ مِنْكَ
اَنْ تُهْدِيَهُنَّ اِلَيْهِنَّ وَ قَدْ كَتَبَ
اَخُوهُنَّ اِلَيّْ مُوَكِّدًا اِنَّهٗ مَّا
لَكَ الْمَعْرِضَةُ بِهِنَّ لِیُوَفِّرَنَّكَ
تَوْفِيرًا عَظِيْمًا +

كَيْفَ يُمْكِنُ اَنْ اَمَلَّ
صُضِبَتَكَ ۹

هُوَ يَمَلُّ فِي كُلِّ مَقَامٍ +
اَنْتَ تُحِبُّ فِي كُلِّ مَقَامٍ +

لَيْسَ حُبُّهُ بِالْمُقْدَارِ الَّذِي
لَا يَفْعَلُ هَلْدَا الْاَمْرَ مَعَهُ +

من میروم تا او ناخوش نشود +

باید که آن کس احق باشد که
باین کار بصیرت ندارد +

آن زن از فریاد باز نمی ماند +

ما آن قدر جرأت نیست که
آنرا از تو بخواهیم +

من نمیتوانم که بتو بگویم و تو
نیتوانی که با آن باور کنی +

من ذمه دار مرضی پدر نیستم -
بیکن بجز فلان با دیگر نکاح
خود نخواهم کرد - قطع نظر از آن که
حالا گفته ام برای تحصیل
روپی بهیچ تدبیر نمی شود +

آیا میتوانی - که با من بگویی - که

أَنَا أَرْوَحُ يَثَلًا يَمَلُّ مَيِّئًا - أَوْ
يَمَلُّنِي +

مَنْ لَيْسَ لَهُ الْبَصِيرَةُ يَهْدَا
الْأَمْرَ فَلْيَكُنْ أَحْمَقُ +

يَذَلُّ الْإِمْرَأَةُ لَا تَكْفُتُ نَفْسَهَا
عَنِ الْاِسْتِغَاثَةِ +

لَا جُرْأَةَ لِي عَلَى أَنْ أَطْلُبَهُ
مِنْكَ +

لَا أَتَدِيرُ عَلَى أَنْ أَتَوَلَّكَ
وَأَنْتَ لَا تَقْدِرُ عَلَى أَنْ
تُصَدِّقَنِي +

لَيْسَ عَلَيَّ رِصَالُ الْآبِ وَ
لَكِنْ لَا أَتَزَوَّجُ أَحَدًا غَيْرَ
ذَلِكَ الرَّجُلِ - وَ مَعَ قَطْعِ
النَّظَرِ عَمَّا ثَلُتَ فِيهِ لَا
يَحْصُلُ الدَّرَنِيَّةُ بِتَدْيِيرِ
وَ حِيلَةٍ +

أَيُمْكِنُ لَكَ أَنْ تُبَيِّنَ لِي أَنَّ

بدروازه شهر کدام راه نزدیکتر
است ؟

تا انتها می این راه برو- و از آن
برای به که بدست راست است
متوجه شو- باز برای به که این راه
قطع کند برو- و بعد از آن در راه
کشاده داخل خوابی شد- و بدو به
آن در چوک بزرگ خوابی رسید-
که در آنجا یک کوچ غیر نافذ بنظر
خواب آمد- آن کوچ را سببه چپ
خو گذاشته زیر محرابی که نزدیک
آن است باید رفت- بعد از آن
در یافت کن *

عموراده من به دختر فلان
صاحب نکاح کرد *

آیا خال زاده تو که خداست ؟
نه - بلکه هنوز ناکه خداست *

او مرا بدین سوال متروک کرده

اتّی طریقاً آترب الی باب
البلدة ؟

انض الی منتهی الطريق -
ثمّ منه الی طریق یجری
علی قینک - ثمّ توجه الی
السبیل الذی یقطع هذاه
الطریق - ثمّ ادخل منه
صراطاً وسیعاً یوصلک الی
مرکز الشوق - ثمّ سیّک عید
تأیید فاشترکها علی جانبک
الایسر - ثمّ اذهب تحت المحراب
الذی یقرب منه - ثمّ اسفل
من بعد *

تزوج ابن عیسی بنت ثلث
یتیم *

هل ابن خالک متاهل ؟
لا بل هو عزب بعل *

آدمتی فی البترده یهدا

است *

حالا مذنب بستم - که چه جواب
دهم *

او بخاطر من خطبه میخواند *

اگر این ممکن نباشد - بطور دیگر
خواهم کرد *

سبحان الله! در وقت صحت چه
طور بزودی گذشت *

سخنی که تو در تعریف من گفته
جوابش نمیتوانم داد *

تصور من نیست - نسبت کردن
این امر من مناسب نیست *

کدام را ازین چاره ممکن است ؟

ما چاره نیست *

او آن کار بلا تامل میکند *

ما رفتنیست *

السؤال *

قَالَ لَنْ مَذْنِبٌ - قَمَازَا أَتَوَلُّ
فِي الْجَوَابِ *

هُوَ يَخْطُبُ أَخِي *

إِنْ لَمْ يَكُنْ هَذَا - فَأَفْعَلْ عَلَى
هَذِهِ آخَرَ *

سُبْحَانَ اللَّهِ! مَا مَضَى الزَّمَانُ
فِي الصَّلَاةِ عَجَلًا *

مَا ثَلُثَ فِي تَوْصِيْفِي - لَا أَقْدِرُ
عَلَى جَوَابِهِ *

مَا صَدَرَ عَنِّي خَطَأٌ - قَدْ اسْتَأْذَنُ
هَذَا الْأَمِيرَ إِلَى عَزْرِ مُتَاسِيِبِ *

مَنْ يُمْكِنُ لَهُ الْفَخْلَاصُ عَنْ
هَذَا ؟

لَا حِيلَةَ لِي *

هُوَ يَنْفَعُ هَذَا الْأَمْرَ
يَلَا تَأْمِلِي *

عَلَى الدَّهَابِ *

دور شو *

تو تسخر میکنی ؟

او طاقت سخریه شنیدن ندارد *

من از تو عذر میخواهم *

رفتار ساعت من سریع است *

رفتار ساعت تو بلی است *

ساعت او بند شده است *

من خواندن را از کدام جا گذاشته بودم ؟

ایمان بر سبقت چلدم و بر صفوه

یک صد و سی و پنجم گذاشته

ایم *

تو ساعت خود کشاده ؟

تو ساعت خود بر قاعده کرده ؟

در ساعت تو بست منست زیاده

است *

در ساعت من پانزده منست کم

أُبْعِدُ *

أَتَسَخَّرُ ؟

لَا تُدْرِكُهُ عَلَيْهِ عَلَى سَمَاعٍ

الشَّعْرِيَّةِ *

أَتَجُوزُ مِنْكَ الْعَفْوُ *

حَرَكََةُ سَاعَتِي سَرِيعَةٌ *

حَرَكََةُ سَاعَتِكَ بَلِيَّةٌ *

لَا يَقْرَرُ سَاعَتُهُ *

مِنْ آتَمَ تَرَكْتُ الْقِرَاءَةَ ؟

تَرَكْنَا الْقِرَاءَةَ عَلَى سَبَقِ كَلَامِ

مُنْتَهَى الْأَرْبَعِينَ وَ مَلَى

مَنْفَعَةٍ كَانَتْ مُنْتَهَى مِائَةٍ وَ

خَمْسِينَ وَ ثَلَاثِينَ مَنْفَعَةً *

أَجَرَيْتَ سَاعَتَكَ ؟

أَجَعَلْتَ سَاعَتَكَ عَلَى الْقَاعِدَةِ ؟

فِي سَاعَتِكَ عِشْرُونَ دَقِيقَةً

زَائِدَةً *

فِي سَاعَتِي خَمْسَ عَشْرَةَ

ہستند *

در ساعت تو سوزن بخد نصف

رسیده است *

من قرض بدیم بشرطیکہ نسبت

سابق در صرف خود کفایت یکنی *

بعد ازین بسیار کفایت خواهیم کرد *

حالا آن شخص قمار ترک کرده است *

او نصیحت من قبول نمیکند -

ولیکن بعمل نمی آرد *

از مشرق تو این قدر عزیز معلوم

میشود - که مرا افسوس می آید *

خدا حافظ - امید است - که باز

ملاقات بشود *

این پارچه پاشمار است - تا دیر

خواهد ماند *

این قرا از چند مدت در استحصال

آلوده است *

دَیْقَةُ تَاقِصَةٍ *

طَائِقٌ خِطَا طَاعَتِكَ خَطَا

الْتِصَافِ *

اَفْرِضْكَ عَلَى اَنْ تَنْقُصَ اِعْتَاظَكَ

عَلَى خِلَافِ الْمَاضِي *

تَبَعًا هَذَا اُنْفُو عَلَى الْكَفَايَةِ

الْكُفَيْرَةِ *

ذَاكَ الرَّجُلُ تَرَكَ اَلْعَمَالَ اَلْآنَ *

مُوَ يَحْتَسِبُ تَصَدِّقِي - وَ لَكِنْ

لَا يَعْمَلُ بِهَا *

تَطَهَّرَ اَنْكَارُ الْخُذْرِي مِنْ

سَهْمَاتِكَ حَقَّقِ اَتَاكَت *

فِي حِفْظِ اللّٰهِ لَعَلَّ اللّٰهُ يَجْمَعُ

بَيْنَنَا *

هَلْ هِيَ قِطْعَةُ تَوْبٍ صَنِيقٌ مُّخَمَّمٌ

يَبْنِي زِمَانًا كَثِيرًا *

هَلْ هِيَ اَلْقِسَاءُ مُسْتَعْمِلٌ مِنْ

مُلَاقَةِ مَتِي بُدَاةٍ *

ایں موافق طبع جملہ مردمان
است *

کسے نمیتواند کہ کار موافق طبع
خود بکند *

تو چرا بیقرار میشوی ؟

بسیب ایں خبر مضطرب شده ام *

بسیب نیافتن خبر مضطرب میشویم *

اضطراب مکن - نماظر جمع دار *

زمانه نسبت سابق بسیار متغیر
شده است *

برادر تو ایں اسب را بچه کار

مے آرد ؟

آنها براسے بیرون سپرده اسے خود

ببازار استحصال میکند *

ایں چوب ترا بچه کار مے آید ؟

براسے ندون رنگ خانه خود بکار مے آرم *

ایں بوتلها براسے مالک مکان

تو بچه کار مے آید ؟

هَذَا مُوَافِقٌ يَطْبِئِحُ النَّاسَ
كُلَّهُمْ

لَا يَقْدِرُ أَحَدٌ عَلَى أَنْ يَفْعَلَ

حَسَبَ طَبْعِهِ *

لِمَ أَتَى هَذَا ؟

إِسْتَعْلَازَتْ بِهَذَا الْخَبَرِ *

إِسْطَرَّ لِعَدَمِ وَجْدِ الْخَبَرِ *

لَا تَضْطَرُّ - وَظَاهِرٌ *

تَغَيَّرَ الزَّمَانُ مَا لَمْ يَتَغَيَّرْ

فِي السَّابِقِ - وَقَدْ تَغَيَّرَ كَثِيرًا *

فِي آتِي عَمَلٍ يَسْتَعْمِلُ أَمْوَالَهُ

هَذَا الْمَرْءُ ؟

يَحْمِلُ الْفَوَاقِلَ عَلَيْهِ إِلَى

السُّوقِ *

مَا تَفْعَلُ بِهِ فِي الْعَصَا ؟

أَضْرِبُ بِهَا كَلْبَ دَارِي *

فِي آتِي تَعْنِي بِسْتَعْمِلُ مَالَهُ

بِذَلِكَ هَذِهِ الْفَوَاقِلُ ؟

او یا برای شراب استعمال میکند

یعنی او یا از آن پر میکند +

بندوق من کار عصا میدهد +

این غار برای او فامده مکان

میدهد +

گلوزد او کار کلاه شبانه میدهد +

ترا از اشک باریدن چه کار برده

آید ؟

بیچ بر شمع آید +

خارش من بمقابل آن باغ است +

بقال قریه بمقابل من بایستاد +

من بمقابل کتب خاثر پادشاه

سیاهم +

آن شخص کتاب مرا در تو رقیب

يَسْتَعِيْلَهَا لِغَيْرِ - يَأْتِ بِمَلَأَهَا

منها +

يُعِيْدُ بُنْدُوْقِي مَا يُعِيْدُكَ

العَصَا +

هَلَا الْغَارُ يُعِيْدُكَ مَقَادَ

الْبَيْتِ +

وَلَا دَنَتْهُ تُعِيْدُ مَقَادَ الْقَلَنْسُوَّةِ

اللَّيْلِ +

مَا يَخْصُلُ لَكَ مِنْ سَكَبِ

الدُّمُوعِ ؟

لَا تَأْتِدَنَّ لِي مِنْهُ +

دَارِي عَلَى خِيَالِ يَتَلَاكَ

الْحَدِيثُ أَزْ عَلَى حِدَةِ إِهْمَا +

تَأَمَّ السَّالِ السَّمِينُ خِيَالَ

دَجَبِي +

أَسْكُنْ بِأَرَاوِ بَهْنِتِ الْعَنْسَبِ

لِلْأَسْطُكَاتِ +

ذَلِكَ الرَّجُلُ تَسَوَّغَتْ عَلَى

خود آورده است *

آیا نوکر تو خلاف مجرم گواهی

داده است یا موافق او؟

او در حق من بسیار بحث کرده

است *

آن شخص دوست خود را مسخره

گردانیده است *

تو خود را مسخره گردانیده؟

مولد تو کجاست؟

مولد من بهین ممالک است *

در خریطه تو چه چیز است؟

بالین من پر از ریشه هاس پراست *

او چشمه می نهد براس آنکه

بصرش ضعیف دارد *

چشمم از دیدن دور کوتاهی دارد *

چهار این قدر دور است که از

نظر جلد غائب خواهد شد *

آن از نظر من غائب شده *

کتابی *

اتخاذ ملک شهت علی خلاص

المجذوم امر علی دنفیم ؟

ذالك الرجل كلمه كلاما كثير

في حق *

ذالك الرجل سحر من

مدنيقيم *

انت جعلت نفسك منقرة ؟

اين مؤيد لك ؟

مؤيدى تلك الديار *

اى شئ في خريطتك ؟

يسادنى عشوة يالويش *

يتمم النظرة على عينه لصنع

بصارتهم *

يقر عينى عن رؤية البعيد *

التركيب بعيد منسوبة ينيب

يسرعة *

هو قارب عن بصري *

ترا میباید که انکار بکنی +

او را نباید که مثل این به پدر

خود بگوید +

ما را باید که از اینجا پیشتر

برویم +

ایشان را میباید که استماع سخن

تو بکنند +

ترا میباید که بسخن من زیاده تر

انتقادات بکنی +

ترا میباید که آن کار میکردی +

او را میباید که انتظام این کار

بطوریکه کرده است از آن خوبتر

میکردی +

ترا میباید که انتظام این کار بطور

شود کنی +

ایشان را میباید که انتظام این

کار بطوریکه من کرده ام بکنند +

عَلَيْكَ أَنْ تُنْكِرَ +

لَا يَلَازِمُهُ لَهُ أَنْ يَقُولَ مِثْلَ

هَذَا الْكَلَامِ لَا يَنْبَغِي +

يَلِيقُ بِمَا أَنْ تَذْهَبَ مِنْ

هَهُنَا مِنْ قَبْلِ +

يُنَاسِبُ لَهُمْ أَنْ يَسْتَمِعُوا

كَلَامَكَ +

عَلَيْكَ أَنْ تَكْتَفِيَ إِلَى قَوْلِي

كَثِيرًا +

يَلِيقُ بِكَ أَنْ تَعْلَمَ ذَلِكَ

الْفِعْلَ +

يَلِيقُ بِهِ أَنْ يُضَلِّحَ هَذَا

الْأَمْرَ بِوَجْهِ أَحْسَنَ مِمَّا

يُفْعَلُ +

يَلِيقُ بِكَ أَنْ تَنْتَظِمَ عَلَى

رَأْيِكَ +

يُنَاسِبُ لَهُمْ أَنْ يَنْتَظِمُوا

هَذَا الْأَمْرَ مِثْلِي +

مارا بیاید که انتظام این کار
بوجیه که ایشان کرده اند بطور
دیگر بکنم +

صبح تو خوش باد!

سفر تو خوش باد!

آیا تو در آنجا اراده اقامت تا
وید میداری؟

من در فعل او شک می‌دارم +
او مثل چیزی نیست - که در شک باشد +

تو خیال کدام کس میداری؟

تو خیال چه چیز میداری؟

بحث از خوشی تو نیست - بلکه از

ترقی علم تست +

بحث ازین است - که چه تدبیر باید

کرد برای بسر اوقات خویش +

تو بازی میکنی - ولیکن غرض

بازی نیست بلکه تعلم است +

مرا معاف کن - این امر قصد آ

يَتَأَسَّبُ لَنَا أَنْ نَنْتَقِمْ هَذِهِ
الْأَمْرَ عَلَى فِجْمٍ آخَرَ مِنْ
تَطْوِينِ +

صَبَّحَكَ اللَّهُ بِالْخَيْرِ !

بَارَكَ اللَّهُ فِي سَفَرِكَ !

أَتُرِيدُ الْإِقَامَةَ فِي ذَلِكَ الْمَوْضِعِ
مَدَّةً مَدِيدَةً ؟

أَنَا فِي فِعْلِهِ أَشْكُ

لَيْسَ كَمَا يُشْكُ فِيهِ +

مَنْ فِي خَيَالِكَ ؟

مَا فِي خَيَالِكَ ؟

لَيْسَ الْغَرَضُ هُوَ تَرْجُحُ بَلِ

الْغَرَضُ هُوَ اُرْدِيَادُ عَلَيْهِ +

إِنَّمَا الْبَحْثُ عَمَّا يُطِيبُ صُرُفَ

الْأَوْقَاتِ وَ اِمْتِنَانِهَا +

أَنْتَ تَلْعَبُ وَ لَيْسَ الْغَرَضُ

الْعَبُّ بَلِ التَّعْلُمُ +

وَ اعْفُ عَنِّي - فَإِنَّهُ مَا صَدَرَ

نشده - بلکه از اتفاق شده است *

آیا تو خاموش می شوی ؟

بله - خاموش می شوم *

بعد از تقریر نصف ساعت

خاموش شد *

او بسوی من می آید *

او بمن بسیار سلوک کرده است *

رویه او درین کار بسیار خوب شده

است *

ما را بیاید که با همه مردمان رویه

خوش داریم *

رویه دیگران مثل رویه ما است - اگر

ما با ایشان رویه خوش داریم - ایشان

با ما رویه خوش خواهند داشت - و

اگر با ایشان بدی بکنیم - از ایشان

توقع نیکی نباید داشت *

چونکه تو همیشه بمن نیکی کرده

عَنِ ذَلِكَ الْفِعْلُ تَعَمُّدًا - بَلْ

إِنَّمَا صَدَرَ إِنْتِقَانًا +

هَلْ أَنْتَ تَسْكُتُ ؟

نَعَمْ - أَسْكُتُ +

كَلَّمَ - يَضَعُ سَاعَةً - ثُمَّ

سَكَتَ +

يَجِيئُنِي +

أَحْسَنَ إِلَيَّ كَثِيرًا +

حَسَنَ طَرِيقَتُهُ فِي هَذَا

الْأَمْرِ +

يَلِيْقُ بِنَا أَنْ نَسْلُكَ مَعَ جَمِيعِ

النَّاسِ طَرِيقًا حَسَنًا +

طَرِيقَةُ غَيْرِنَا يُحْكِي طَرِيقَتَنَا -

فَإِنْ نَسْلُكَ مَعَهُمْ سَلَكًا حَسَنًا -

يَسْلُكُوا مَعَنَا سَلَكًا حَسَنًا - وَإِنْ

أَسَأْنَا بِهِمْ - فَلَا نَتَوَقَّعُ مِنْهُمْ

الْحُسْنَى +

لَمَّا أَحْسَنْتَ إِلَيَّ دَائِمًا - فَلَا أَكْأَنِيكَ

من با تو بدی نخواهم کرد +
 چونکه او با من همیشه به نیکی پیش
 آمده است من هم باو همین طور
 پیش آمده ام +
 در باز آمدن توقف کن +
 من در باز آمدن دریغ نخواهم کرد +
 من برای دیدن برادر خود بسیار
 اشتیاق میدارم +
 او برای یافتن روپیه خود خیلی
 اشتیاق میدارد +
 ما برای یافتن طعام خود با بسیار
 اشتیاق میداریم - چرا که گرسنه هستیم +
 ایشان بسیار از زوے خفتن میدارند -
 چرا که خواب بر ایشان غلبه میکند +
 مزاج او در همه مجالسها بر قرار
 میماند - گاهی مضطرب میشود +
 من بر این کرسی به آرام
 نشسته ام +

بِالسَّيِّئَةِ +
 لَمَّا أَقْبَلَ هُوَ عَلَى دَارِئَا
 بِالْأَحْسَانِ - أَقْبَلْتُ عَلَيْهِ +
 أَيْضًا بِالْأَحْسَانِ +
 لَا تَتَوَقَّفْ فِي الرَّجُوعِ +
 لَا أَتَوَقَّفُ فِي الرَّجُوعِ +
 إِنِّي لَشَتَاتِي إِلَى يَقَاءِ أَخِي
 كَثِيرًا +
 يَمَنِّي أَنْ يَجِدَ رُوْپِيَةً
 كَثِيرَةً +
 إِنَّا لَنَمَنِّي الطَّعَامَ كَثِيرًا - لَأَنَّا
 جَائِعُونَ جَوْعًا شَدِيدًا +
 يَمَنِّي هُوَ لَا أَنْكَرِي كَثِيرًا
 وَذُ يُغْلِبُ عَلَيْهِمْ +
 يَطْمَئِنُّ قَلْبُهُ فِي كُلِّ الْمَجَالِسِ
 وَ لَا يَضْطَرُّ أَبَدًا +
 بَنَسْتُ عَلَى هَذِهِ الْكَرْسِيِّ
 بِلَا مُضْطَرَبٍ +

وَلَكِنْ مَا جَلَسْتَ عَلَى كُرْسِيِّ
بِرَاحَةٍ +

مَا يَكُونُ هَذَا ؟

يُقِيْدُ فِي هَذِهِ الدَّارِ عَلَى
غَيْرِ رَاحَةٍ +

ذَلِكَ الرَّجُلُ مُرَقَّةُ الْحَالِ -
لَا قُوَّةَ عِنْدَهُ رُؤْيَا كَثِيرَةً +

هَذَا الرَّجُلُ فِي ضَيْقٍ - لَا قُوَّةَ
مُقِلِّسٍ +

لَا تَفْرَجُ نَفْسَكَ +

ذَلِكَ الرَّجُلُ لَا يُكَلِّفُ نَفْسَهُ
مَشَقَّةً لِأَحَدٍ نَظَرًا +

اَتَقْدِرُ عَلَى أَنْ تُعَيِّرَنِي
بُنْدُوثِكَ بِلَا تَكْلِيفٍ ؟

كَلَّفَ نَفْسَهُ كَثِيرًا لِأَجَلِي +

الْتِمَاضُ إِلَيْنَا لِأَنَّا أَشَارِكُهُ فِي
هَذَا الْأَمْرِ مَهْمَا آمَنَّا +

فِي ذَلِكَ الْمَيْدَانِ أَشْجَارُ

لیکن تو ہر آل کرسی پہ آرام
نہ نشستہ +

آں چہ تواند بود ؟

ما دریں مکاں بے آرام میمانیم +

آں مرد آسودہ حال است - زیرا کہ
روپیہ بسیار دارد +

ایں مرد تنگ میماند - چرا کہ
مفس است +

خو را آسودہ مکن +

آں مرد برائے کسے گاہے تکلیف
بر نمیدارد +

آیا تو میتوانی - کہ بندوق خو بلا
تکلیف بمن عاریت بدهی ؟

او برائے من بسیار تصدیق کرده است +

من بغرض آنکہ بفلاں کار شریک
اوشوم - بہر طوریکہ میخواست الحاح کردم +

دریں میدان جا بہ جا درختها

ست *

او گاہ گاہ مے آید *

من ترجمہ خود را بسوط کردہ ام *

ایں کار تا فردا ملتوی دارید *

آں سبق را تا وقت دیگر ملتوی

دارید *

آیا تو پدر خود را بدیں امر مطلع

کردہ ؟

بلے مطلع کردہ ام *

بیفائدہ بہر طرف نگاہ کروم -

نہ ایشان را دیدم - و نہ مکانے

و نہ اثر آبادی *

بے فائدہ میگویم - چرا کہ تو

بہ سخن من گوش نمیداری *

بیفائدہ حتی المقدور خود میکنم -

چرا کہ نمیتوانم کہ چیزے موافق

طبع او بکنم *

ہر چه خواہی بگو - کسی باور نخواہد

بِمَقَامَاتٍ كَثِيرَةٍ +

هُوَ يَجِيئُ تَارَةً تَارَةً +

بَسَطْتُ فِي تَرْجَمَتِي +

آخِرُوا هَذَا الْفِعْلَ إِلَى الْخَدِ +

آخِرُوا هَذَا السَّبْقَ إِلَى ذَاتِ

اٰخِرَ +

هَلْ اخْبَرْتَ اَبَاكَ بِهَذَا

الْأَمْرِ ؟

نَعَمْ - اِظْلَمْتُ اَبْنِي عَلَيْهِ +

نَظَرْتُ إِلَى الْجَوَانِبِ يَلَا قَائِدَةٍ -

فَمَا ظَهَرْتُ هُوَ لَا وَ لَا مَكَانًا

وَ لَا اَثَرَ اِبْتِدَائِي +

اِنَّ اَقُولُ عَمِيًّا اِذْ لَا تُصْغِي

إِلَى قَوْلِي +

اِنَّ اَفْعَلَ مَهْمَا اَمْتَكَنَ وَ لَا

طَائِلَ تَحْتَهُ - اِذْ لَا اَتَدْرُ عَلَى

شَيْءٍ يَكُونُ مُلَاقِيًا لِطَبْعِهِ +

تَلَّ مَا شِئْتُ - لَا يُصَدِّقُكَ

کرد *

بیفایده اکتساب روپیه میکنند -
گایه متمول نخواهند شد *

أَحَدٌ +

لَا يَأْتِي غَرَضٌ يَكْتَسِبُونَ الرُّبُيَّةَ
فَأَنَّهُمْ لَا يَكُونُونَ مُتَمَوِّلِينَ

أَبَدًا +

أَتَقَعُ عَبَثًا - لَا تَهْ لَا يَحْصُلُ
مَاتَات ۹

هَلْ لِي لُحْصَةٌ ۹

إِنِّي السَّلَامَ مِنِّي عَلَيْهِ +

لَا تَنْكَرُنِي عِنْدَهُ *

لَا أَقْصُرُ وَلَا أَطْوِي كُنْهًا +

أَتَأْتَفُ عَلَى تَصْنِيعِ أَذْنَانِي +

حَصِّلُوا لَنَا آتِ الْحَسَنَاتِ +

الْإِنْسَانُ يَتَلَكَّذُ بِمَا يَجِدُ فِي

الْحَالِ - وَلَا يَتَفَكَّرُ إِلَّا فِي الْقَبْلِ

وَلَا يَلْتَفِتُ إِلَى الْمَاضِي +

مَا عَرَضَ ذَلِكَ الرَّجُلِ ۹

لَا أَدْرِي مَا آرَادَ ۹

مَا الْفَرْصُ بَيْنَ هَذَا ۹

بیفایده تلاش میکنم - زیرا که آنچه
گم شده است - بدست نمی آید؟

ما اجازت رخصت است؟

از من سلام به او برسان *

ذکر من با او مکن *

ناصر نخواهم شد و دروغ نخواهم کرد *

من از تصنیع اوقات خود ناسف میکنم *

همه لذتها که از روی نیکی باشند بردارید *

انسان لذت زمانه حال بر میدارد -

و فکر آینده نمیکند - و زمانه گذشته

را بخيال نمی آرد *

مراد آن مرد چیست؟

نمیدانم که مراد او چیست؟

این مراد چیست؟ *

ازین پنج مراد نیست *

آن مرد کار و بار پسند نمیکنند *

زیرا که نمکته چین است *

درین باب بے صبری کن *

من همه شب پاسبانی کردم *

آن مرد همیشه پوشاک خوب

پوشد *

لباس او لطیف و پاکیزه است *

آن مرد هر چه میبند عیب

میجوید *

آیا تو درین عیب میگیری ؟

من درین عیب نمیگیرم *

او بر من باری و شعبه کرده است *

من در باغ گشت کرده ام *

من در باغ دو بار گزیده ام *

او گشت تمام هندوستان کرده است *

تو مرا سه کتاب داده و میکن

سه کتاب دیگر درکار است *

مَا أَرَادَ مِنْ لِقَاءِ شَيْئًا *

ذَلِكَ الرَّجُلُ لَا يَسْتَحْسِنُ فِعْلًا *

لَا تَقْطَعُ فِي هَذَا الْبَابِ *

حَرَسْتُ تَيْلًا كَلًّا *

هُوَ يَلْبَسُ لِبَاسًا حَسَنًا

دَائِمًا *

لِبَاسُهُ لَطِيفٌ نَظِيفٌ *

ذَلِكَ الرَّجُلُ كُلَّمَا بَدَأَ

يَعْنِبُ *

أَتَعْنِبُ هَذَا ؟

لَا أَتَعْنِبُ وَاحِدًا *

هُوَ يَتَشَعَّبُ عَلَيَّ *

يَرُدُّ فِي الْحَدِيقَةِ *

يَزُرُّ فِي الْحَدِيقَةِ مَرَّتَيْنِ *

سَارَ فِي الْهَيْدِ بِأَسْرَعَا *

أَعْطَيْتَنِي ثَلَاثَةَ كُتُبٍ وَ

لَكُنْ أَحْتَاكُ إِلَى ثَلَاثَةِ كُتُبٍ

اُخْرَ +

مَا هُوَ عِنْدِي فَهُوَ أَقْلٌ مِنْهُ
يَثَلَاثَ كُتُبٍ +

أَعْطَيْتَنِي أَقْلٌ مِمَّا أَعْطَيْتَهُ
يَثَلَاثَةَ كُتُبٍ +

عِنْدَهُ ثَلَاثَةُ كُتُبٍ زَائِدَةٌ +

لَيْسَتْ هَذِهِ الْأَشْيَاءُ مِمَّا
لَا يَحْصُلُ الْقُدْرَةُ عَلَيْهِ
يَا أَحَدِي +

هَذِهِ الْمَرْتَبَةُ جَلَّتْ عَنْ
تُدْرِكِي +

أَهْلَنَا الظَّائِرُ تَحْتَ حَذِي
الْبُنْدُوقِ ؟

لَا بَلْ هُوَ خَارِجٌ عَنْهُ +
ذَلِكَ الْمَكَانُ بَعِيدٌ عَلَى مِقْدَارِ

صَرَوِي الْمُنْدُوقِ +

إِنِّي مُتَعَجِّبٌ مِنْ أَنَّ ذَلِكَ الرَّجُلَ
لَمْ يَصْنَعْ هَكَذَا أَمَا شَدِيدًا ؟

نزد من به نسبت او سه کتاب
کم است +

تو مرا به نسبت او سه کتاب کم
داده ؟

نزد او سه کتاب زیاده است +
این اشیا همچنان نیستند - که
دست هر کس به آن نرسد +

اینچنین مرتبه از دست رسی من
برتر است +

آیا این طائر اندرون حد ضرب
گله بندوق است +

نه بلکه بیرون حد بندوق است +
آن مکان بفاصله دو ضرب
بندوق است +

ما تعجب می آید که آن مرد
چرا این قدر شور میکند +

تا و تنبیه بویژه خود داری - مردمان
 ترا عزیز خواهند داشت +
 دزد در شب اسب مرا ببرد +
 خوشی مرا گرفته است - طاقت
 هیچ چیز ندارم +
 تو مرا با حسان و نعمت فرا گرفته +
 آن شخص صاحب مروت و
 سخاوت است +
 من این سخن برستی میگویم +
 من گاهی سخنی نخواهم گفت
 که خلاف تو باشد +
 دشمنان خود را تسلیم کردند +
 من چیزی مفید را بر مطبوع
 ترجیح میدهم +
 این گلهای رغنا را به بینید - که
 طلوت و روشنی او چه طور است +
 در باغ سوسن و بنفشه و لاله
 گل و گلاب است و نرگس +

يُهْزِلُكَ الرَّيَالُ لَكَ مَا دَامَتْ
 الرُّؤْيَا عِنْدَكَ +
 طَرَفَ اللَّصِّ وَ ذَهَبَ يَقْرِي +
 أَحَاطَ لِي الْفَرْحَةُ فَلَا أَتَدِيرُ
 عَلَى شَيْءٍ +
 أَخَذَتْنِي يَاحْسَانَ وَ نِعَمًا +
 ذَلِكَ الرَّجُلُ ذُو مُرُوءَةٍ وَ ذُو
 سَخَاوَةٍ +
 أَقُولُ هَذَا الْكَلَامَ صِدْقًا +
 لَا أَقُولُ قَطُّ مَا يَكُونُ عَلَى
 خِلَافِكَ +
 اسَلَّمَ الْأَعْدَاءُ أَنْفُسَهُمْ +
 أَنَا الدِّجُّ الشَّيْءُ الْمُؤَيَّدُ عَلَى
 الْمَرْغُوبِ +
 انْظُرُوا هَذِهِ الْوَرْدَةَ الْبَهِيَّةَ
 كَيْفَ ضُرْبَتُهَا وَ بَهَائُهَا ؟
 فِي الْحَدِيقَةِ الشُّوسَنِ وَ
 الْبَنَفْسِجِ وَ الشَّقَائِقِ وَ الْوَرْدِ

وَاللَّيْلُ +

نَصَارَةُ الْخَضِرَاءِ تُقَرُّ الْعُيُونُ +

الْخَبَرُ عَلَامَةُ الْعَجَزِ +

عِمَارَةُ بَيْتِكَ آهَى مِنَ اللَّيْلِ أَوْ

مِنَ الْحَجَرِ ؟

فِي إِكْبْرَةِ يُطْعِنُ الطَّيْنُ بِالرَّحَى

الْهَوَايَةِ +

تِلْكَ الْأَمْرَأَةُ لَيْسَتْ بِبَاسٍ

الْمُخْتَلِ +

لَيْسَ عِنْدِي كَأْسٌ مِّنَ

الْفَيْضِ +

عِنْدِي عَرَادَةُ قَرِينِي وَ عَرَادَةُ

ذَاتُ آدِمِ أَفْرَاسِ +

عِنْدَهُ عَرَابَةٌ لَهَا اسْتِرْتَانِ - وَ

عَرَابَةُ ذَاتُ آدِمِ قَوَائِمَ +

يَهْدِي النَّبِيَّةَ دَرَجَةً - وَ لَهَا

دَرَجَتَانِ قَوَاتًا وَ حَتًّا +

هُوَ مَا يَقُولُ وَ يَفْعَلُ - فَيُفْعَلُ

طراوت سبزه برای چشم مفید است

خبر نشان عاجزی است +

آیا خانه تو از خشت است یا از

سنگ ؟

در انگلستان آرد به آسیاب باد

ساخته میشود +

آن زن پیراهن مخمل پوشیده

است +

نزد من جام سیمین نیست +

من عرابه یک اسبی و عرابه

چهار اسبی میدارم +

او، عرابه دو پایه و عرابه چهار

پایه میدارد +

این خانه یک منزل دارد - و

آن خانه دو منزل +

آن مرد هر چه میگوید - و میکند -

مبالغه سے نماید *

ایں مرد در حق من بجای

پدر است *

آں چیز برائے او بجای عصا

ست *

در خانه او همه چیز کوچک است *

در ملک جرمن بسیار مملکت است

و در یک مملکت و در بار شاہی

است بدرجہ کوچک *

آن دو مرد بہ نوبت محنت

میکند *

او خو را در تعب افکند *

آن زن خو را بہ اشک میگدازد *

تو ہمیشہ مشکلم و نزاع و شبہ

پیدا کردی *

از کردار و رویہ آں مرد در دل

من شبہ پیدا شد *

آں درخت را بجنباں - میوه

یُبَالِغُ *

هَذَا الرَّجُلُ فِي حَقِّي تَائِيْمٌ

مَقَامَ الْاَبِ *

ذَلِكَ الشَّيْءُ لَهُ سَادٌّ مَسَدٌ

الْعَصَا *

كُلُّ شَيْءٍ فِي بَيْتِهِمْ قَصِيْرٌ *

فِي الْمَلِكِيَا مَمَالِكٌ كَثِيْرَةٌ - وَ

فِي مَمْلَكَةٍ مِنْهَا دَارُ اِسْلَاطَةِ

صَغِيْرَةٌ *

هَذَانِ الرَّجُلَانِ يَتَنَاقَشَانِ

فِي الْمَشَقَّةِ *

اَوْقَمَ نَفْسَهُ فِي الْهَمِّ *

تَدْنِيْبُ جَنَمَهَا بِالْذُّمُوْعِ *

اَنْتَ اَحْدَثْتَ دَائِمًا اَلْمُشْكِلَاتِ

وَ التَّرَاكَاتِ وَ الشُّبُهَاتِ *

كَانَ فِي قَلْبِي شُبُهَةٌ مِنْ

طَرِيْقَتِهِم *

هَؤُلَاءِ تِلْكَ الشَّجَرَةُ - يَسْقُطُ

خواب افتاد +

آن مرد از همه چیز قاصر است +

من از هیچ چیز قاصر نیستم +
او بسفره خود همیشه جاه من
میگزارد +

این سفره برای چهار کس است +
میز نوشتن من بیار +

آیا برادر تو در حجره طعام است
یا در حجره خواب ؟

سبو و بندوق و دام ماهی که
از آن من است بیار +

تو از من اقتضای چه چیز میکنی ؟
از تو اقتضای هیچ چیز نمیکنم +

فروشنده شیر و خرگوش رسیده است +
آن شخص چیزهای لذیذ را

بسیار دوست میدارد +

منها شرارت +

ذَلِكَ الرَّجُلُ قَاصِرٌ عَنْ كُلِّ شَيْءٍ +

لَسْتُ يَقْصِرُ عَنْ كُلِّ شَيْءٍ +
هُوَ يُجِلِّي دَائِمًا عَلَى سَمَاطِهِ
مَقَامًا لِي +

هَذِهِ السَّمَاطُ لِأَرْبَعَةٍ رِجَالٍ +
جِئْتُ بِمِزْنِ الْكِتَابَةِ الَّتِي هِيَ لِي +

أَخْبَرَكَ أَنَّ مُحَرَّرَ الطَّعَامِ أَمْرٌ
فِي مُحَرَّرِ التَّوْبَةِ ؟

أَتِ جَرَّةٌ وَبُنْدُوقٌ وَدَامُ مَاهِيٍّ
الَّتِي لِي +

مَا تَطْلُبُ مِنِّي ؟
لَا أَطْلُبُ مِنْكَ شَيْئًا +

جَاءَ بَائِعُ الْخَرْغُوشِ وَالْأَسَدِ
ذَلِكَ الرَّجُلُ يُحِبُّ الْأَشْيَاءَ

الَّتِي نَدَى حُبًّا شَدِيدًا +

وقتیکه بر طعام نشتم - و زوا
آمدند *

ترا میباید که از راه مهربانی آن
کار بکنی *

شما را میباید که علی الصبح بد آنجا
حاضر بشوید *

ضرور است که روپیو باشد *

واجب است که تو سزا یابی *

برای تو کافی است که آن را بدانی *

وقت سخن تو رسیده است *

ما را میباید که متاع خوفی الفور

بفروشیم *

پر ضرور است که انکار کرده نشود *

لازم این است که ما روانه شویم *

خواستنی است که تو بدیهات بروی *

چنان معلوم میشود که تو خفا هستی *

ممکن تواند بود که تو پیش از فروا

روانه نشوی ؟

لَمَّا جَلَسْتُ عَلَى مَائِدَةِ الطَّعَامِ
جَاءَ اللَّصُوصُ +

يَلِيْقُ بِكَ أَنْ تَفْعَلَ ذَلِكَ
الْفِعْلَ تَفَضُّلاً +

عَلَيْكُمْ أَنْ تَحْضُرُوا فِي ذَلِكَ
الْمَقَامِ صَبَاحًا +

لَا بُدَّ أَنْ يَكُونَ رُؤْفَةً +

لَا بُدَّ أَنْ تُجَارَى بِالسَّيِّئَةِ +

يَكْفِيكَ أَنْ تَعْلَمَ هَذَا +

جَاءَ زَمَانُ كَلَامِكَ +

يُنَاسِبُ لَنَا أَنْ نَتَّيِمَ مَتَاعَنَا

عَلَى الْفَوْرِ +

لَا بُدَّ أَنْ يُنْكَرَ +

لَا بُدَّ أَنْ تَرْوَحَ +

الْمَطْلُوبُ أَنْ تَرْوَحَ إِلَى الْغُرَى +

وَيُعْلَمُ كَأَنَّكَ عَذِيرٌ رَاضٍ +

أَيُمْكِنُ أَنْ لَا تَرْوَحَ قَبْلَ

الْعَدَا ۹

کافی است که تو راضی هستی +
 کافی است که تو راضی باشی +
 کافی است که ما به وقت
 رسیده باشیم +

افسوس - که او بمرد +

تعجب است - که تو اینچنین
 میگوئی +

یقین است که تو بر غلط هستی +
 یقین نیست - که تو بر راستی
 باشی +

غالب است - که او خواهد کرد +
 راست است که او قایل این
 کار است +

اگر راست بودی - که او همچنان
 کرد - من تعجب کرده ام +
 آرزوی من این است که
 کار تو بر آید +

مرا شبه است - که تو نرسیده باشی

حَسْبَا أَتَاكَ رَاضٍ +
 يَكْفِي هَذَا أَتَاكَ تَرْضَى +
 يَكْفِي أَنْ تَصِلَ عَلَى وَفْتٍ
 مُعَيَّنٍ +

أَهْ أَتَاكَ مَاتَ +

وَحَبِّبُ أَنْ تَقُولَ مِثْلَ
 هَذَا +

لَا شَكَّ أَتَاكَ عَلَى خَطَاٍ +
 لَيْسَ الْوُشُوءُ بِأَتَاكَ عَلَى
 صَوَابٍ +

أَلَرَأَيْتَ أَنْ يَفْعَلَ +
 صَحَّ أَتَاكَ حَرِيٌّ بِهَذَا
 الْأَمْرِ +

لَوْ صَدَّقَ أَتَاكَ فَعَلَ كَذَا -
 لَتَعَجَّبْتُ +

أُمْنِيَّتِي أَنْ يَحْصُلَ
 مَقْصُودُكَ +

أَشْكُ فِي أَتَاكَ مَا وَصَلْتَ +

میخواستیم - که حکم من بجا آورده
 شود +
 میخواستیم - که این معنی باو گفته
 شود +
 او میخواهد - که من صبر بکنم +
 مرا شبهه است - که او در خانه
 نباشد +
 مرا شبهه است - شاید او در خانه
 نباشد +
 مرا خوف است - که طوفان بیاید +
 او انکار آن کار میکند +
 او فریاد میکند - که تو با و
 بدی رسانیده +
 مرا بسیار افسوس است - که تو
 این کار کرده +
 مرا تاسف است که ترا انتظار
 کردن افتاد +
 تو ز رفتن من به آخا پسند

أَبْتَنِي مِنْكَ أَنْ تَعْمَلَ بِمَا
 أَحْكُمُ بِهِ +
 أَبْتَنِي أَنْ يُقَالَ لَهُ هَذَا
 الْمَعْنَى +
 رِضًا أَنْ أَصْبِرَ +
 لِي شُبْهَةٌ فِي أَنَّهُ لَيْسَ فِي
 الْبَيْتِ +
 لِي شُبْهَةٌ لَعَلَّهُ لَيْسَ فِي
 الْبَيْتِ +
 إِنِّي أَخَافُ أَنْ يَحِيَّ الطُّوفَانُ +
 هُوَ يُنْكِرُ ذَلِكَ الْفِعْلَ +
 هُوَ يَتَخَيَّرُ عَلَيْكَ - أَنَّكَ
 فَعَلْتَ بِهِ سَيِّئَةً +
 أَنَا أَتَأَسَّفُ عَلَيْكَ كَثِيرًا - أَنَّكَ
 فَعَلْتَ هَذَا +
 لَهْفِي عَلَى أَنْ كُنْتُ
 مُنْتَظَرًا +
 أَتَسْتَحْسِنُ أَنْ لَا أَذْهَبَ إِلَى

خواهی کرد +

او این گفتن ترا ناپسند کرده

این مردم چه خواهند خرید ؟

تو ازو چه جواب میخواهی +

آیا تو امید آن میکنی - که او ترا

مستحق خود مفت خواهد داد ؟

تو میخواهی - که من بنوشتم +

من میدانم - که او بر صوابست +

آیا تو خیال میکنی - که آن اسب

لاشع قیمت صد روپیہ است ؟

آیا ترا امید است - که او خواهد آمد ؟

آیا خیال میکنی که او کرده است ؟

بله - خیال میکنم که او آنرا کرده است +

اگر تو خیال میکنی - که وقت موافق

خواهد آمد - پس روانه بدهات میشودیم +

مراخوفست - که ایشان خواهند آمد +

مراخوفست - که تو ذکر من خواهی کرد +

آیا او را خوفست - که ذکرش بکنی ؟

ذَلِكَ الْمَوْضِعُ ؟

مَا اسْتَحْسَنَ قَوْلَكَ هَذَا +

هَؤُلَاءِ الرِّجَالُ مَا يَشْتَرُونَ ؟

أَتَى جَوَابُ تَطْلُبُ مِنْهُ ؟

هَلْ تَتَوَقَّعُ أَنْ يُعْطِيَكَ مَتَاعًا

جَنَانًا ؟

مَا تَشَاءُ أَنْ أَشْرِبَ +

أَطْلُبُ أَنَّ عَلَى صَوَابٍ +

أَتَخَيَّلُ أَنَّ تَمَنَّى ذَلِكَ الْفَرَسِ

عِنْدَكَ مِائَةُ رُوفِيَّةٍ ؟

أَتَرْجُو أَنْ يَجِيئَ ؟

أَتَتَّظَنُّ أَنَّ فَعَلَهُ ؟

نَعَمْ - أَطْلُبُ أَنَّ فَعَلَهُ +

لَوْ تَتَّظَنُّ أَنْ يُسَاعِدَنَا الْوَقْتُ

فَتَنْهَبُ إِلَى الْفَرَسِ +

أَخَافُ أَنَّهُمْ يَجِيئُونَ +

أَخَافُ أَنْ تَذْكُرَنِي +

أَجَافُ أَنْ تَذْكُرَنِي ؟

لَا تَنْتَفِكْ أَنَّى أَكُونُ هَبْطًا لَكَ

دَائِمًا +

مَوْ لَا يُنْكِرُ مَا أَفَكَّرْتَهُ +

أَتَأْتَفَتُ عَلَى مَرَضٍ يَنْتَلِثُ

الْأَمْدَانِ +

أَنَا أَشَدُّ قَرَحًا بِمُضُورِكَ +

إِنِّي لَقَرَحَانٌ شَدِيدُ الْقَدَرِ

لَا خَنْ + رُوْفِيَّتَهُ +

يَلَاكَ الْإِسْرَاقُ مَلُولَةً - لَا تَلَاكَ

صَدِيقِي +

أَنَا مُتَعَبٌ مِنْ أَنَّكَ لَا تَلْقَيْتُ

إِنِّي كَثِيرًا +

أَنَا لَقَرَحَانٌ شَدِيدُ الْقَدَرِ

لَآنَ اخْتَلَاكَ بَرِيَّتُ مِیْنِ

الْمَرَضِ +

أَبُولُكَ مُتَالِمٌ لِإِخْلَاكَ

يَا سَبَاقَكَ +

أَتَمَكْتُ فِي ذَلِكَ الْمَوْضِعِ -

شبه کن - که من دوست تو همیشه

خواهم ماند +

او انکار آنکه تو انکارش کرده - نمیکند +

مرا از بیماری آن زن افسوس

است +

من از حاضر بودن تو بسیار خوش هستم +

من بسیار خوش هستم - که او

روپیخ خود یافته است +

آن زن خفاست بسبب آنکه

تو دوست من هستی +

مرا تعجب می آید - تو زیاده

التفات بمن نمیکنی +

من نهایت خوش هستم - که خواهر

تو شفا یافته است +

پدر تو غم زده است - بسبب

آنکه سبقت از خود را ناعه کرده +

آیا تو اینجا خواهی ماند - که من

ہمراہ تو بیرون تو انہم رفت ؟
 من بیرون خواہم رفت پیش
 از آنکہ او باز خواہد آمد +
 اگر تو آن میداشتی کہ نمیداری -
 متمول مے بودی +
 من کتاب خود نزد تو میفرستم -
 تا کہ آنز بخوانی +
 اگر تو ہمراہ او نروی آن بیرون
 نخواہد رفت +
 اگرچہ اطفال تو سست ہستند -
 تا ہم ترقی مے نمایند +
 اگر مردے را با کسی تعارف باشد -
 اگرچہ قلیل بود - برو لازم است -
 کہ در محاصرت شریک او گردد - و
 نفس خود را در خطر افکند - چنانچہ
 در حالت غیظ و غضب میکند +
 این امر بہر طورے کہ باشد -
 من باں شخص خواہم کرد +

لَا تَقْدِرُ عَلَى الْخُرُوجِ مَعَكَ ؟
 اَذْهَبْ إِلَى الْخَارِجِ قَبْلَ أَنْ
 يَرْجِعَ +
 إِنْ كَانَ عِنْدَكَ مَا لَيْسَ
 عِنْدَكَ - فَكُنْتَ مُتَمَوِّلًا +
 أُرْسِلُ إِلَيْكَ كِتَابِي
 لَتَقْرَأَهُ +
 إِنْ لَمْ تَنْهَبْ مَعَهُ - فَهُوَ
 لَا يَخْرُجُ +
 أَطْفَالُكَ وَإِنْ كَانُوا كَاهِلِينَ
 فَمَعَ هَذَا يَتَرَقَّوْنَ +
 إِنْ كَانَ لِرَجُلٍ مَعْرِفَةٌ فِي
 عَهْدِ يَاحْيَى وَ لَوْ كَانَ ذَلِكَ
 قَلِيلًا - فَعَلَيْهِ أَنْ يُتَارِكَهُ فِي
 مُحَاصَرَتِهِ وَ يُوقِعَ نَفْسَهُ فِي
 مُخَاطَرَةٍ كَمَا يَقَعُ فِي الْعَبْثِ +
 أَفْعَلُ ذَلِكَ مُبِرًّا - بِسَائِلِكَ
 التَّجَلُّلِ قَبْلَ مَا كَانَ +

او این کار با وجود نا رضامندی
من کرده است *

اگرچه آن کوچک و بد صورت است -
لیکن تا بهم خوش طبع است *

اگرچه آن خوشتر متحمل است - و
طرافت بسیار میدارد - لیکن من

نمیخواهم - که رنج من بشود - چرا
که در دل او مهربانی نیست *

بشرطیکه تو دوست من نباشی
راضی هستم *

آن مرد با وصفی که حرف کم زد -
تیز فهم بود - و هرچه کمتر چش و لبش

بحرکت می آمد - آن را زنی را که پنهان
داشتنش عزم کرده بود - افشا

میکرد *

دو پیله نرود تو آن قدر است - که
هر کس ترا عزیز میدارد *

چونکه تو او را میدانی - و برآی او

هُوَ فَعَلَ ذَلِكَ الْفِعْلَ مَعَ
عَدَمِ رِضَائِي *

هُوَ ظَرِيفٌ لَطِيفٌ وَإِنْ
كَانَ صَغِيرًا كَرِيمَةً الْمُنْظَرِ *

تِلْكَ الْيَنُوتُ وَإِنْ كَانَتْ
مُتَوَلِّةً ظَرِيفَةً لَكِنْ لَا أَهْوَى

أَنْ تَكُونَ رَوْحِي لِأَنَّهُ لَيْسَ
فِي نَفْسِهَا رَحْمٌ *

أَنَا رَاضٍ لَوْ لَمْ يَكُنْ
صَدِيقِي *

كَانَ ذَلِكَ الرَّجُلُ مَعَ قِلَّةِ
كَلَامِهِ زَكِيًّا - وَكَأَدَ يُظْهِرُ

السَّيِّئَ الَّذِي عَزَمَ عَلَى
إِخْفَائِهِ بِأَدْلَى هَيِّجَانٍ مِنْ

قَلْبِهِ *

عِنْدَكَ مِنَ الرُّوفِيَّةِ مَا يُغْرَكَ
كُلُّ أَتَانٍ لِأَجْلِهِ *

لِأَنَّ كُنْتَ تَعْلَمُهُ - وَصُرْتَ

وَمَه دَار هستی - او را تو کمر خواهی داشت +

اگر تو بسوی خود التفات نکنی - و
آنها بناغه سخاوتی - چیزه نخواستی
آموخت +

اگر دوست تو در آنجا بودی -
و بدیدن من آمدی - بسیار
خوش شدی +

اگر تو مرا عزیز میداشتی - و برای
بهبودی من آرزوی قلبی
میکردی - اینچنین صلاح نمیدادی +

اگر برادرت بنویسد - و تو بخط آن
راضی شوی - درخواست من این
است که مرا با آن اطلاع کنی +
محنت بکن تا که پدر و مادرش
راضی باشد +

خواه بخوانم و خواه بنویسم همیشه
خطا ظاهر میکند +

مَتَامَا لَهُ أَجَعْلُهُ خَادِمِي - وَ
أُظْفَقَ لَهُ +

إِنْ لَمْ تَلْتَفِتْ إِلَيَّ سَبَقَكَ
وَ لَمْ تَقْرَأْ عَلَى النَّوَالِي -
مَا يَحْصُلُ لَكَ شَيْءٌ +

لَوْ كَانَ مَسْتَوِفُكَ فِي ذَلِكَ
الْمَوْضِعِ - وَ كَانَ يَحْتَمِلُ لِلْفَقَائِدِ
لَكُنْتُ مَسْرُورًا +

لَوْ احْتَسَبْتَنِي - وَ تَهَنَّيْتَ
بِالْقَلْبِ مَا يَكُونُ خَيْرًا لِي
لَمْ تُشَاوِرْنِي بِمَا شَاوَرْتَ +

إِنْ كَتَبَ إِلَيْكَ أَحَدٌ - وَ
تَوَسَّلَ بِكِتَابِهِ فَارْجُو مِنْكَ
أَنْ تَطْلِعَ عَلَيَّ عَلَيْهِ +

إِسْمَ يَرْغَى أَبُوكَ وَ أُمُّكَ +

أَقْرَأْ أَوْ أَكْتُبْ هُوَ يُظْهِرُ
الْخَطَأَ +

من نمیتوانم که چیزهای بگویم بغیر
 آنکه تو به آن واقف بشوی +
 شروع کن تا آنکه من ترا
 اجازت میدهم +
 او گاهی سزا نمیدارد - مگر در حالتی
 که مستحق آن باشد +
 صبر کن تا آنکه پدر تو باز آید +
 صبر من چند آنکه باشد - برگز
 کافی نخواهد بود +
 دولت او هر قدر که باشد - استوارش
 جلد خواهد بود +
 محنت من هر قدر که باشد -
 بجا نیست - برابر حق او نخواهد شد +
 گناههای تو هر چه باشد - من خیال
 اصلاح آنها ندارم +
 هر قدر که خشمی داری - من از
 تو خرم تر هستم +
 دولتی که تو انانیت می کنی -

لا أَقْدِرُ عَلَى أَنْ أَقُولَ شَيْئًا
 وَ لَا يَكُونُ لَكَ عِلْمٌ بِهِ +
 لَا تَتَوَلَّ عَنِّي إِلَّا أَنْ أُحِبَّكَ +
 هُوَ لَا يُعَاقِبُ أَبَدًا إِلَّا أَنْ
 يَكُونَ مُتَعَفِّيًا لَهُ +
 اصْبِرْ إِلَى أَنْ يَرْجِعَ أَبُوكَ +
 لَا يُخَيِّرُنِي مَتَابَرِي أَبَدًا مَا
 كَانَ +
 كُلَّمَا كَانَ الْمَالُ يَرَى إِنْتِهَاءَهُ
 قَرِيبًا +
 مَشَقَّتِي لَا تَسَاوِي حَقَّهُ
 مَهْمَا أَتَيْتُ +
 لَا أَغْفُلُ عَنْ ذِكْرِ مَسْأَلَتِكَ
 وَ لَوْ كَانَتْ بِمَرَاتِبِ كَبِيرَةٍ +
 إِنَّا نَرَحَمُكَ وَ نَرْضَى أَرْبَدُ مِنْ
 ذَرْبِكَ +
 الدَّارُ لَهُ الَّتِي تَسْتَلِدُّ بِهَا -

يُمْكِنُ زَوَالُهَا فِي اِنِّ وَاحِدٍ
كَيْفَ مَا كَانَتْ +

وَلَا يُمْكِنُ وُضُوْلُكَ اِلَى
الْمَطْلُوْبِ يَكُلُّ سَعِيَكَ +

لَا يَكُوْنُ اَحَدٌ مِّمَّنُوْنَا لَكَ شَاكِراً
يَتَعَبُكَ وَ سَعِيَكَ +

كُلَّمَا تَنَعَّلَهُ اِلَى اِنِّ - تَهَوَّ
يُجَارِيكَ عَلَيْهِ +

لَا اَصْرُخُ مِنْ شَيْءٍ +

كُلُّ مَنْ تَذَكَّرَهُ - تَلَا تَتَمَّ
يَا +

لَا اَعْلَمُ بَرّاً مِثْلَكَ +

مَا دَأَيْتُ مِنْ طَرِيقَتِهِمْ شَيْئاً
يَلَامُ بِهِ +

اَنْتَ اَحْسَنُ خُلُقاً مِنْ جَمِيعِ
النِّسَاءِ اللّٰتِي اَعْلَمْتَنَ +

هُوَ اَعْجَبُ مِنَ الرَّجَالِ الَّذِيْنَ
اَعْرِفْتُهُمْ +

هر چه باشد - ممکن است - که در یک
لحظه گم شود +

هر قدر که تو کوشش بکنی - ممکن
نیست - که تو بمقصد برسی +

هر قدر که تو تکلیف بر میداری
کسی ممنون آن نخواهد شد +

هر چه تو برای پدر من بکنی - او
جزای او خواهد داد +

من آنچه چیز هر چه باشد فراموش نکنم +
ذکر هر کس که بکنی از غمازی پرہیز

بکن +

من کسی را نمیدانم که مثل تو نیک باشد +
من از روی او و چهره‌ی ندیده ام -

که بر او ملامت توان کرد +

تو از همه خاتونها که میدانم - خلیق
تر هستی +

او از همه مردمانی که میدانم - عجب
تر است +

أَنْتَ أَشَدُّ مَشَقَّةً مِنَ الَّذِينَ
يَتَعَلَّمُونَ مِنِّي +

أَفْضَلُ حَقَاطِ السُّلْطَانِ حُبُّ
الرَّعَايَا إِتْقَانُ +

مَلَأَ أَقْلُ جَبَلٍ بِبَادِرَاتِهَا
بِالْكَلَامِ +

إِنِّي لَأَقْبِيْتُ فِي تِلْكَ الْمَبْلَدَةِ
مُحَدَّرَةً وَأَنْتَ تَلْبِيْهَا +

أَنَا أَتَخِدُّ عَلَى أَنْ أَعْتَبِدَ
عَلَيْكَ فَقَطْ +

أَنْتَ أَنْهَى حُسْنَ عَيْنِ النَّسَاءِ
الَّذِي هُنَّ فِي الْمُسْتَلَاتِ +

أَرَى جَالُ الَّذِينَ جَاؤُوا لِيَتَلَقَّيْكَ
مَتَبَا سَالَا أَعَزَّتْ أَحَدًا مِنْهُمْ +

إِنِّي أَتَوَقَّعُ مِنْكَ أَنْ لَا تَقُولَ
مَا قَوْمُنَا لِيَلِيَا +

لَمَّا لَمْ يَكُنْ كَمَا +
يَالَيْتَنِي قَتَلَ +

تو از همه کسان که طلبه من
شده اند - زیاد تر محنتی هستی +

برای پادشاه بهترین محافظان
محبت رعایا است +

این اول مردیست که جبرأت
گفتن سخن را کرده است +

من درین شهر بیکه پرده نشین
ملاقات کردم - که تو تافته او هستی +

من صرفاً به تو اعتماد توانم کرد +

تو از زنانیکه در تصویر خانه هستند
جمیل تر هستی +

مردمانیکه صباح برای ملاقات تو آمدند
بودند من کسی را ندانم نمیدانم +

امید است - که تو آنانکه من به تو
تفویض کرده ام - چیزهای خوبی گفتی

شاید - که هیچکس نبود +
کاشیکه او آن را کرده !

کاشکے ہمہ اکابر صلح را پسند
کردند *

شاید که گاهی نر اریں
غمناک نشوم *

خدا تعالیٰ ترا خوش و خرم گرداود!
اگرچه همه چیزها سے من خرچ شده
باشد - نگه میدارم که حفاظت در
چنین بلا بچه طور باید کرو؟

اگر ایشان بفاصله چند کوه بروی
من برآی ایشان رفتی *

من بدیدن تو می آیم *

منی پندارم که فرو بیروں رفتن
خواهم توانست *

نریکه با او اندولج کنم - باید که
مرا پسند آید *

این است کتابی که بوقت حاجت
از آن متمسک شوی *

يَا لَيْتَ كُلَّ الْكَابِرِ يَسْتَعِينُونَ
الطُّلَمَ ا

لَعَلِّي لَا أَعْلَمُ زَائِدًا عَلَى
هَذَا أَبَدًا +

فَرَحَكَ اللَّهُ تَعَالَى ا

وَ إِنْ صُرِيتَ مَا كَانَ عِنْدِي
لَكِنْ أَعْلَمُ أَنَّ صَيَانَةَ النَّفْسِ
عَنْ هَذَا الْمَهْلِكِ كَيْفَ
يُسَكِّنُ ۹

تَوَكَّلُوا عَلَى عِدَّةِ آمِنَالِ -
لَنَهَبُ إِلَيْهِمْ لِأَجْلِهِمْ +

أَنَا أَجِئُ لِرُؤُوسِكَ +

لَا أَعْلَمُ أَنَّ أَفْئِدَةَ عَلَى
الْخُدُوجِ عَدَا +

بِمَنْ أَتَزَوَّجُ لِيَكُنْ مَرْغُوبَةً
لِي +

هَذَا هُوَ الْكِتَابُ الَّذِي
تَمَسَّكُ بِهِ عِنْدَ الْحَاجَةِ +

مرا کتاب بے بدہ - کہ اڑاں وقت
حاجت منہنچ شوم +

مرا آں کتاب کہ حاجت بدان
نمیداری عاریتاً بدہ +

تو جائے را کہ در آں بآرام نشسته -

و بخوبی استماع میکنی - گذار +

جائے را اختیار کنی - کہ بآرام باشی -

و بخوبی استماع بکنی +

براه مهربانی مرا پارہ ناس بدہ +

آیا بسیار میخواستی ؟

نه هر چه کمتر باشد +

آفرود هنرهای خود را بکار آوردن

نمیداند +

آں مرد روپیہ خود را بکار تجارت

مے آرد +

تو روپیہ خود را بچه کار میداری ؟

بکافد سرکاری بکار مے آرم +

هَاتِ فِي كِتَابَا لَا تَمْتَع بِهِ

عِنْدَ الْحَاجَةِ +

تُخَيِّرُنِي كِتَابَا لَا تَحْتَاجُ

إِلَيْهِ +

لَا تَحِلُّ الْمَكَانَ الَّذِي جَلَسْتَ

فِيهِ - وَ تَسْمَعُ حَقَّ السَّمْعِ +

اخْتَرِ الْمَكَانَ الَّذِي تَكُونُ

فِيهِ بِدَاخِلِهِ - وَ تَسْمَعُ سَمَاعًا

جَيِّدًا +

أَعْطَيْتَنِي كَثْرَ الْخُبْرِ تَلَطُّفًا +

أَتَشْتَهِي كَثِيرًا ؟

لَا بَلْ قَلِيلًا - يَا أَيُّ قَدَرٍ كَانَ +

ذَلِكَ السَّوْجُلُ لَا يَعْلَمُ

اسْتِعْمَالَ مُنَوْنِهِ +

ذَلِكَ الرَّجُلُ يَصْرِفُ رُؤْيِيَّتَهُ

فِي التِّجَارَةِ +

فِي أَيِّ امْرِئٍ تَنْصَرِفُ رُؤْيِيَّتَكَ ؟

أَصْرَفْتُ فِي تِجَارَةِ الْقَرَّاطِينِ

السُّلْطَانِيَّةُ +

لَا يَقْبَلُهُ الرَّجَالُ - لَا تَ +

هَذِرْيَانُ +

هَذِرْيَانُ الرَّؤُوفَةُ وَإِنْ كَانَتْ

زَيْفَةً لَكِنَّهَا مَرْوَجَةٌ فِي حُكْمِ

الْحَمْدَةِ +

مَعَ أَنَّ ذَلِكَ الرَّجُلَ خَدِمْ

لِكِنَّةٍ كَالْمُعْتَدِينَ +

ذَلِكَ الرَّجُلُ مَعَ أَنَّهُ لَيْسَ

يَصِحِّحُ تَأْمِدَ يَنْتَبُ كَثِيرًا +

تِلْكَ الْأَمْرَأَةُ وَإِنْ لَمْ تَكُنْ

حَسَنَةَ الْوَجْهِ لَكِنَّ مَعَ هَذَا

خَلِيقَةً كَثِيرَةً +

ذَلِكَ الرَّجُلُ وَإِنْ لَمْ يَكُنْ

دُرُ صُنْعَةٍ - لَكِنَّةً هَذَا +

ذَلِكَ السَّاقِ وَإِنْ كَانَ

أَسْوَدَ الْوَجْهِ - الْكَلِمَةُ يَنْتَفِعُ

مِنْ بَيْعِ الْخَمْرِ +

آن مرد را پسند نمیکنند - زیرا که

زیاده لاف میزند +

اگرچه این رویه مقلوب است -

لیکن مروج برویه جید است +

با وجودیکه این مرد فی الجمله غایب است -

لیکن اعتبار مثل معتبران میدارد +

با وجودیکه آن مرد چندان صحت ندارد

لیکن تا هم بسیار مشقت میکند +

اگرچه آن زن بسیار خوب صورت

نیست - مگر با این خلیقه خلیق است +

اگرچه آن مرد پسر نمیدارد - مگر

بسیار لاف میزند +

آن ساقی یعنی شراب نوشانده

اگرچه سیاه رو است - مگر از همه

دروشی سود میدارد - و فائده میگیرد +

من خط تو بتاریخ پنجم یا ششم
یافته ام *

زارغ بالاس قلعہ هست - و من
در زیر آن *

تا بالا باید رفت *

برادر بزرگ و خواهر بزرگ
رسیده اند *

در کفای خود شش صد روپیہ
سالانہ صرف میکنند *

او پسر مرا پرورش میکند *

او اصرام و ابکم معلوم میشود *

ایشان اسطوانات آہنیں فرو
مے نشانند *

او میخ را در دیوار فرو میکوبد *

بر من تکیہ کن *

من فریدم کہ یک مرو نشانہ میگرد *

او بحالت دویدن یکایک ایستادہ
نیکی عزیز است - و بدی نصرت

وَجَدْتُ كِتَابَكَ لِحَمِيٍّ - آو
سِتِّ حَلَوْنَ +

الْغُرَابُ قَوْقُ الْقَلْعَةِ - وَاَنَا
تَحْتَهُ +

لِيَذْهَبَ إِلَى الْقَوَى +

جَاءَ الْإِخُ الْأَكْبَرُ وَالْأَكْثَرُ
وَالْأَكْبَرُ +

أَصْرَفْتُ فِي وَطْئِي سِتِّ
مِائَةِ رُوفِيَّةٍ سَنَةً +

هُوَ يَرْبِي ابْنِي +

هُوَ يَعْلَمُ أَنَّ أَبَكُمْ وَاصَحَّ
يُقِيمُونَ الْأُسْطُوَانَاتِ مِنَ

الْحَدِيدِ وَ يُدْفِنُونَهَا +

هُوَ يَدْفُقُ الْوَتْدَ فِي الْحِجَارِ
لَا تَلْكَ عَلَى +

رَأَيْتُ رَجُلًا يَسْتَهْدِفُ +

قَامَ فِي الْعَدُوِّ فَجَاءَهُ +

الْحَسَنَةُ حَيِيَّةٌ وَالسَّقِيَّةُ

کرده شده است +

همه انسان فانی هستند +

طلا قیمتی است بیش قیمت +

غله به نرخ بست و سه آثار فروخته

پیشو +

اطلیه باغ یورپ است +

آب و هوا بسیار خوب است +

سگ دوست و مونس انسان

میباشد +

در آن ملک شراب و نارنگی و

لیمو و زیت و همه قسم میوه

پیدا میشود +

حسن و ظرافت و لطافت بشرطیکه زینت

شرم و حیا یابد - مرتبه عظیم دارو +

چنان مکن که او را جاس فریاد

باشد با وجود آن +

من این امر را بتو سیگزارم +

این معامله خوب شده است +

منفور منها +

کُلُّ إِنْسَانٍ فَانٍ +

الذَّهَبُ ثَمِينٌ عَالِي +

تَعَدُّ الْحَبُوبُ بِثَلَاثَةٍ وَ

عِشْرِينَ مَنًا +

الْأَطْلُيَّةُ بُسْتَانٌ يُورِدُ آبَ

الْمَاءِ وَ الْهَوَاءُ أَطْيَبَانِ +

الْكَلْبُ لِلْإِنْسَانِ أَمِينٌ وَ

حَبِيبٌ +

يَكُونُ فِي ذَلِكَ الْمَلِكِ الْخَبَرُ

وَ التَّارَنُجُ وَ الْأُشْرُجُ وَ

الرَّيْتُ وَ كُلُّ الشَّيْءِ +

لِلْحُسْنِ وَ الطَّرَافَةِ وَ اللَّطَافَةِ

مَعَ الْحَيَاءِ وَ رَجَاءٍ عَظِيمَةٍ +

لَا تَفْعَلْ بِهِ مَا يَسْتَغِيثُ

مَعَهُ +

أُحِبُّكَ عَلَيْكَ مِنْ الْإِمْرَةِ +

هَذِهِ الْمَسَامَلَةُ وَ تَعَسَّ عَلَى

من برآں شرط ہستم کہ تو بیان کردہ ہوئی
مرا شک نیست کہ تو دوست من ہستی +
مرا شک نیست کہ او انکار خواہد کرد +
ایشان بدن ہمہ گلہ ہاے قلعه
بودند +

من پریش او بطائف الجبل
کردم - و بدیں طور رانیش گرفتم -
و خود را بحال او مطلع ساختم +
ترا تحمل ہرچہ باشد ضرور خواہد
افتاد +

اہر غلیظ فرا گرفته است +
ریش او بسیار و گنجان است +
تجلی نور چراغان آں شهر مثل
شعاع آفتاب مے نماید +
آں شخص بسیار نموداری مے
نماید +
او بسیار نمود میکند +

مَلُوْیَ جَبَلٍ حَسَنِ +
اِنِّیْ عَلٰی شَرْطٍ بَيِّنَةٍ +
لَا اَشْكُ فِیْ اَنَّكَ صَدِیْقِیْ +
لَا اَشْكُ فِیْ اَنَّہٗ یُنْکِرُ +
هٰؤُلَاءِ کَانُوْا مَدْمَنًا لِّجَمِیْعٍ
یَتَادِبُ الْقُلْعَ +

سَأَلْتُهُ عَنْ حَالِهِ یَلَطَّائِفُ
الْجَبَلِ حَتّٰی اسْتَكْنَفْتُ سِرَّہٗ
وَ اَطْلَعْتُ عَلٰی حَالِهِ +
لَا بُدَّ لَكَ اَنْ تَحْمَلَ كُلَّ مَا
یَكُوْنُ +

اَحَاطَ الْمَرْءُ الْغَلِیْظُ +
لِحِیَّتِهِ کَثِیْفَہٗ +
صَوُّوْا سُرْحَ تِلْكَ الْبَلَدِ
یُرٰی کَالشَّعْرِ الشَّمْسِ +
ذٰلِکَ الرَّجُلُ یَتَكَلَّمُ فِی
اِظْہَارِ الْمَرْتَبَۃِ کَثِیْرًا +
یُظْہِرُ دَرَجَتَہٗ وَ یَتَمَلَّی +

روشنی با ما بکن *

خو را از افتادن باز نداشتن *

او تحمل بے عزتی کرد *

این چیز خوب نیست - واپس باید داد *

او تعریف خود میکند *

از اینجا برو *

دور باشید - و بروید *

ما به اینجا برویم *

او بدانجا برو - و باز آید *

ایشان بدانجا بروند *

باید که ما برویم *

باید که او دور شود *

سرا برده *

آی سا به او برده *

او را قدر سک به *

روپیۀ خود بگیرد *

ما روانه بشویم *

تَأْصِيبَ السَّارِحِ مَعَنَا *

عَدَمُ الْكَفِّ عَنِ الشُّقُوطِ *

تَحَمُّلُ الْهَتَاكِ وَالدِّلَّةِ *

هَذَا الْبَيْتُ بِحَسَنِ قَرَدَةٍ *

هُوَ يَعْرِفُ نَفْسَهُ *

رَحْمَنُ هُنَا *

أَعْرَبُوا - وَابْعُدُوا *

يَكُنْ هَبْ فِي ذَلِكَ الْمَوْضِعِ *

يَكُنْ هَبْ فِي ذَلِكَ الْمَوْضِعِ *

وَلْيَرْجِعْ *

يَكُنْ هَبُوا فِي ذَلِكَ الْمَوْضِعِ *

يَكُنْ هَبْ *

لِيَبْعُدْ *

أَعْطَيْنِي هَاتِي لِي *

أَعْطِمْ *

أَعْطِمْ وَتَلِيلًا *

حُنْ دَا رُوْبَيْتَكُمُ *

لَحْنُ نَدْوَحْ *

ما چاشت میخوریم *

او مرا بده *

او در اینجا بوقت نهم روز حاضر شود *

او آتش را نزد من بفرستد *

او این را باور کند *

این را تمام بکن *

او تمام بکند *

او این را بگیرد *

آن زن را بگوید - که منع

نکن *

اگر من از تو سوال بکنم بطوریکه

در شروع سبقها کرده بودم -

تو چه جواب خواهی داد؟

این سوالها اولاً بظاهر یهوده

معلوم میشود - ولیکن بر طرز تعلیم

تو اعتماد کلی کرده ام *

و چونکه در آن وقت بچند الفاظ

و قواعد واقف بودم - موافق آن

تَحَنُّنٌ تَأْكُلُ الْفَنَاءَ *

أَعْطَيْنِيهِ *

لِيَحْضُرَ زَمَنُ الزَّوَالِ *

لِيُرْسِلَهُ إِلَيَّ *

لِيُصَدِّقَ هَذَا *

تَتِمَّ هَذَا *

لِيَتَذَكَّرَ *

لِيَأْخُذَ هَذَا *

تِلْكَ الْأَمْرَاقَةُ لِيَقُولَ لَهُ - لَا

تَمْنَعُ *

لَوْ كُنْتُ أَسْأَلُكَ مِثْلَ مَا

سَأَلْتُ فِي الْأَسْبَاقِ السَّابِقَةِ

فَمَا تَقُولُ فِي الْجَوَابِ ؟

هَذِهِ الْأَسْئَلَةُ تُعَلِّمُ عَبَثًا

و تَعْرِفُ فِي بَادِي الْأَمْرِ - وَ لَكِنْ

اسْتَصْوَبْتُ تَعْلِيمَكَ *

و إِذَا مَا كُنْتُ فِي ذَلِكَ الْأَوَانِ

بَاقِيًا عَلَى الْغَبَاطِ عَيْنِيَّةً -

پرچم توانستم - جواب وادوم +

این معنی بنودی معلوم شد - که
آں سوالها بطورے تجویز شده
بودند - که بذریعہ جوابهاے مخالفه که
مرا کردن و آوروں افتاد - بناے
قاعدہ درست پیشو - و مشق
گفتگو نیز حاصل آید - حالا قریب
است - که طاقت گفتگو و حرف
زدن برابر بلا تکلف حاصل
شود +

مضمون این فقره بقاعدہ منطق
درست نمی آید +

اگر این فرصت از دست بدهم -
و از احسانی تمامتر که از تو میدارم -
ظاهر نکتم - بسیار کفران نعمت
خواهد شد +

ترا بهر صورت فردا بایده آمد +

و قَوَاعِدٌ قَلِيلَةٌ - فَاجِبَتْ بِهَا
قَدَرْتُ عَلَيْهِ +

قَدْ عَلِمَ عَلَى الشَّرْعَةِ أَنَّ
هَذِهِ الْأَسْئَلَةَ وَضِعَتْ عَلَى
طَرِيقٍ حَاصٍ - لِيَسْتَحْكَمَ بِنَاءُ
الْقَوَاعِدِ بِالْأَجْوِبَةِ الْخَالِفَةِ
الَّتِي لَا بُدَّ لِي مِنَ الْأَشْيَاءِ
بِهَا - وَ يَحْصُلُ الْقُدْرَةُ عَلَى
الْبَيَانِ - فَسَأَى أَنْ يَحْصُلَ قُوَّةُ
الْكَلَامِ وَ الْمُنَاطِقِ عَنْ قَرِيبٍ
بِلَا تَكَلُّفٍ عَلَى السَّوِيَّةِ +

لَا يَنْطِيقُ هَذِهِ الْفَقْرَةُ عَلَى
قَاعِدَةِ الْمُنَاطِقِ +

إِنْ أُضِغَ هَذِهِ الْفُرْصَةَ - وَ
لَا أُظْهِرُ الْبَيَانَ الَّذِي هُوَ
لَكَ عَلَى - يَكُونُ كُفْرَانًا
لِنِعْمَةٍ +

لَا بُدَّ لَكَ أَنْ تَجِيئَ غَدًا -

كَيْفَمَا كَانَ +

هَلْ هِيَ مُصِيبَةٌ لَا دَفْعَ لَهَا +

مَوْطِنُهُ تِلْكَ الدِّيَارُ +

بَقِيَ لَكُمْ سَاعَةٌ +

كَمْ بَقِيَ الْوَقْتُ ؟

بَقِيَ نِصْفُ سَاعَةٍ +

بَقِيَ كَثِيرًا +

قَامَتِي أَتَصَرُّ مِنْ قَامَتِكَ

بِقَلِيلٍ +

لَمْ يَكُنْ مَا لِي مُسَاوِيًا بِإِلَاحٍ -

بَلْ كَانَ أَقَلَّ مِنْهُ +

أَبْقَى لِنَفْسِي ثُلَاثًا - وَاعْطَايَنِي

رُبْعًا +

أَتَنْظُرُ أَتَى نَدَى الْكَلِّ إِلَيَّ - وَ

لَيْسَ كَذَلِكَ - بَلْ بَقِيَ كَثِيرًا

الْأَصْغَرُ لَيْسَ كَالْأَكْبَرِ - بَلْ

بَيْنَهُمَا فَرْقٌ كَثِيرٌ +

أَلْظَنُّ أَنَّ قَامَتَهُ مِثْلُ قَامَةِ

این مشکلی است - که دفع ندارد +

این متوطن این دیار است +

ربع ساعت باقی است +

چه قدر وقت باقی است ؟

نصف ساعت باقی است +

بسیار باقی است +

قد من از قد تو قدری کم است +

دولت من برابر دولت تو نبود

بسیار کم بود +

حظ من سوم برای خود داشت -

و حصه چهارم من داد +

ترا خیال است - که همه را بمن واپس

کرده - لیکن بسیار باقی است +

خرد تر مثل بزرگتر نیست - بلکه

بسیار فرق است +

قریب است - که قدش برابر قد

برادرش باشد *

حسن اخلاق مردمان آندبار که او
ذکر کرده بود از بیان سوداگران ما
بعید معلوم میشود *
غارتگری دزدان از آن شخص
پرسیده شود *

تقریریکه هیچ چیز مانع او نمیشود و
نه پریشان کند - او متواتر جاری
میکرد - و چنان بزودی بر می آید -
که خیال مقرر در پس بیناید *
او مثل دیوانه سخن پریشان میگوید -
آن شخص رویه جبر نماده است *

این امر واقعی است *

او مرا تکذیب کرده است *

اگر او همچنان بگوید من اورا تکذیب نخواهم کرد *
بدست او خارش میشود - ازین
سبب میخراشد *

أَحْبَبُهُ *

مَا ذَكَرَ حُسْنَ الْأَخْلَاقِ لِيَلْكَ
هَذِهِ الْبَيْتَارِ - قَيْظَهُرُ بَعْدَكَ
وَحُلْفَةُ عَنْ بَيَانِ تَجَارِنَا *
لِيُسْئَلُ ذَلِكَ الرَّجُلُ تَحَا سَلْبَهُ
الْصَّوْصُ *

التَّقْرِيرُ الَّذِي لَيْسَ لَهُ مَانِعٌ
وَلَا يَنْفِكُ تَشْتَبَهُ يَكُونُ سَوَاءً
مُتَوَاتِرًا وَ يَجْرِي قَبْلَ تَصَوُّرِ
الْمُتَكَلِّمِ *

يَشْكَلُ بِكَلِمَاتٍ شَيْءٌ كَالْجَوْنِ *
ذَلِكَ الرَّجُلُ اخْتَارَ طَرِيقَ
الْجَبْرِ *

هَذَا الْأَمْرُ وَاقِعٌ *

هُوَ كَذَّابِي *

إِنْ قَالَ كَذًا - قَالَا كَذِبُهُ *
فِي بَيْنٍ * حِكْمَةٌ فَلَمَّا يَلْكَ
يَدَكَ *

فعل او مخالف قول است *

من از بالای درخت بر روی
زمین افتادم ولیکن بسیار ضرب
نرسیده - بلکه قدری خراش شد
و امر برپا گزشت *

دزد گرفتار شده ولیکن باندک
سزا نجات خواهد یافت *

من این عنایت بذریعۀ عاجزئ
تمام حاصل کرده ام *

از افراط گریستن چشم تو ضائع
خواهد شد *

قطع نظر از این گناه باز هم بسیار
نیک است *

آن مردمان با یکدیگر مخالفت
میکنند *

اگرچه او از من بسیار احسان یافته
است - لیکن من اثر بد رویه او

فَعَلَهُ يُخَالِفُ الْقَوْلَ *

سَقَطْتُ مِنْ أَعْلَى الشَّجَرَةِ
عَلَى الْأَرْضِ وَ مَا أَصَابَنِي
صَدَمَةٌ شَدِيدَةٌ يَسْوَى
خَدَشٍ قَلِيلٍ وَ مَضَى الْأَمْرُ
عَلَى هَذِهِ الطَّرِيقِ *

أُخِذَ اللَّصُّ وَ بَكَتَهُ بَنُجُو
بَعْدَ عِقَابٍ يَسِيرٍ *

حَصَلْتُ مِنْ هَذِهِ الْعِنَايَةِ بِالْعَاجِزِ
تَامًا *

تَبَيَّضُ عَيْنَاكَ عَنْ مَرَطِ
الْبُكَاءِ *

هُوَ رَجُلٌ صَالِحٌ مَعَ قَطْعِ
النَّظَرِ عَنْ هَذِهِ الْأَمْرِ *

هَؤُلَاءِ الرِّجَالُ يَتَفَخَّرُونَ
فِيمَا بَيْنَهُمْ *

أَحْسَنْتَ إِلَيْكَ كَثِيرًا أَحْسَنَ
وَ لَكِنِّي تَفَوُّرٌ مِنْهُ أَشَدَّ

نیاوده تر نا خوش هستم +

هر چند نیاوده سستی محبتش بودم
لاکن بسبب بد روی او نیاوده تر

ناراض هستم +

کاشکیان خاطر از آن من بپوشد !

من در آن امر بسیار فکر و غور نمودم +

سر و پایش برهنه هستند +

او پاس برهنه آمد و سر برهنه نشست +

او بر پشت برهنه اسب سوار میشود +

قریب بود که رویه خود گم کرده +

خیال کردم که خود گم کرده ام +

در کشته شدن او قدری قصور مانده +

به رون من قدری کمی باقی

مانده +

و تئیکه برادر من در قبه بحر بود

طوفان شدید تاگهاں بر پاشد

و صاعقه بر جهاز افتاد و آن جهاز

آتش گرفت و ملاحاں بخيال آنکه

بفرد یسوء طریقت +

كنتُ مُسْتَقِصًّا لِحَيِّمٍ - وَ لَكِنْ

أَنَا لَيَقِينٌ سَيِّئَةٍ مُتَقَرَّرٍ مِنْهُ

غَيْرَ رَاضٍ عَنْهُ كَثِيرًا +

يَا لَيْتَ يَلْكَ الْيَمْتُ كَانَتْ لِي !

تَأَمَّلْتُ فِيهِ كَثِيرًا +

هُوَ حَاسِرٌ وَ حَاسِبٌ +

جَاءَ حَاسِبًا وَ جَلَسَ حَاسِرًا +

هُوَ يَرْكَبُ الْفَرَسَ بِدُونِ السَّجَمِ

كَانَ قَرِيبًا أَنْ أَفْقَدَ رُؤُوفِي +

ظَنَنْتُ أَنِّي قَفَضْتُ يَتَقِي +

يَتَى فِي سَلَامٍ تَضَوُّ قَلِيلٌ +

يَتَى رَمَقٌ مِنْ حَيَاتِي وَ لَا

مِثٌّ +

مَا كَانَ أَخِي فِي مُبَّةِ الْبَحْرِ قَامَ

الطُّوفَانُ الشَّدِيدُ وَ وَقَعَتِ

الصَّاعِقَةُ عَلَى الزَّوْكِ قَالَمَتَرَقَ

وَ انْفَى الْمَلَأَحُونَ أَنْفُسَهُمْ فِي

بشنودی نجات یابند - خود را
 اندرون دریا انداختند +
 وقتی که آدمی دید - که آتش از چهار
 طرف فرا گرفته است - بسیار خوف
 بر او غالب شد +
 او نمیدانست - که چه باید کرد - پس
 بار و گریه بیج تامل نکرد +
 من هنوز خبر او نیافته ام +
 میباید - که چنین صنعت نفسیه
 کار فرشته باشد +
 حلیه او چندان خوبصورت نیست
 و در چهره او هیچ اثر پیدا نیست
 اگر چه حسین نیست - لیکن بوقت
 سخن گفتن آثار ذہانت این
 قدر پیدا میشود - که گویا حسین
 مینماید +
 آن زن بسیار دل رباست - و
 طرافت طمع بهم دارد +

الْبَصَرُ فَلَمَّا مِنْهُمْ أَنَّ السَّاحَةَ
 تَجَوَّهُتْ +
 إِنَّا نَنْظُرُ اسْتِغْلَاكَ النَّارِ عَنْ
 كُلِّ جَانِبٍ - اِسْتَوَى عَلَيْهِ
 خَوْفٌ شَدِيدٌ +
 لَمْ يَدْرِ مَا يُفْعَلُ فَلَمْ يَتَأَمَّلْ
 بَعْدَ سَرَّةٍ أُخْرَى +
 مَا وَجَدْتُ خَبْرَهُ إِلَى الْآنَ +
 وَ لَتَكُنْ هَذِهِ الصَّنِيعَةُ الْيَقِينَةُ
 مِنْ عَمَلِ الْمَلَكِ +
 حُلِيَّتُهُ أَتَى لَيْسَ بِحَسْبِ الْحُسْنِ
 وَ لَيْسَ فِي وَجْهِهِ شَيْءٌ - وَ
 لَيْسَ بِحَسْبِ لَكِنْ يَظْهَرُ
 عِنْدَ الشَّكْلِ حُسْنُهُ وَ ذَكَاءُهُ
 حَتَّى يُطَنَّ بَعْدَ الشَّكْلِ كَأَنَّهُ
 حَسْبُ جَمِيلٌ +
 تِلْكَ الْأَمْرَآةُ هُيْجُمُ الْقَلْبَ
 كَثِيرًا عَلَى أَنَّهَا ظَرِيفَةٌ أَبْصَاءُ +

در حلیه او آثار توقیر و تعظیم
پیدا است *

او با چند مردمان نزاع وارزون
از کردن این بر حذر خواهم شد
بر حذر باش که با نمرود پیه بفرس
ندهی *

اگر عزم این کار بخمال تو برسد
ترا سزا خواهم داد *

این مرا می نویسد *

آں کار ترا نمی نویسد *

آں پوشاک ترا بطور تحجیب
می نویسد *

دستار او را نیزه نداد *

ترا درین ملاصت من نمی نویسد *

انریس بر سینه آید که ترا کین این
کار نمیاید *

مِنْ سِمَائِهِ يَطْهَرُ أَتَارُ
الْوَقَارِ وَ الْعِظَمَةِ +

هُوَ يَتَارَعُ رِحَالًا تَشْتَدُّ -
فَأَحْذَرُ مِنْ فِعْلِهِ هَذَا +
إِيَّاكَ أَنْ تُفْرِصَ ذَلِكَ الرَّجُلَ
رُزِيَّةً +

إِشْتَكَاكَ فِي تَصَوُّرِكَ عَزَمُ
هَذَا الْفِعْلِ - أَعْلَيْكَ +

هَذَا مُتَسَلِّبٌ لِي +
ذَلِكَ الْفِعْلُ لَا يَنْتَبِهُ يَتَأَنِّكَ +

يُضْلِجُ لَكَ يَتَأَنِّكَ إِيَّاكَ وَ
تُرِيَنَّا دُبًّا عَجِيبًا +

مَا يَسْتَقْبِلُهُ عَلَيْهِ الْعِمَامَةُ
وَلَا تَحْسُرُ +

لَا يَلِيْقُ يَتَأَنِّكَ مَلَائِكَةُ فِي
هَذَا +

مُهْمَرٌ مِنْ هَذَا انْتَهَى لَا
يَتَأَنِّكَ لَكَ هَذَا الْفِعْلُ +

لَمْ تَأْتَيْتَ فِي الْجَمْعِ ؟
 لَا أَعْلَمُ كَيْفَ هَلَا ؟
 لَمْ يَكُنْ مَعَهُ يُنْدُوهُ ؟
 لَا أَعْلَمُ أَنَّهُ كَيْفَ صَارَ ؟
 هُوَ جَائِعٌ يَلَا سَبَبَ +
 أَعْلِمُهُ ذَلِكَ الرَّجُلَ يَرْجِعُ
 آخِيهِ +
 السَّمَاءُ يَصْفُرُ +
 اسْتَرْخَ قَلِيلًا ثُمَّ ارْجِعْ إِلَى
 يَلَا تَأْخِيهِ +
 اصْفَرَ وَجْهُهُ خَوْفًا وَ احْتَرَى
 لِتَحْمَالِهِ +
 يُظَنُّ أَنَّهُ شَيْخٌ وَ أَبُو شَابٍ
 فِي الظَّاهِرِ +
 هُوَ فِي الْغُرْبَةِ اسْتَادَ مَاهِرٌ
 ذَلِكَ الرَّجُلُ يَمُرُّ نَفْسَهُ +
 الْجَمْعُ +

چه سبب است که تو این قدر ویرانی ؟
 من نمیدانم این چه طور است ؟
 چه سبب است که او بدو
 خود نمیداشت ؟
 نمیدانم که چه طور شده است ؟
 آن بیچاره فاقه میدارد ؟
 آن مرد را بیاز آمدن پرور او
 آگاه بکن ؟
 آسمان صاف میشود ؟
 آسایش بکن و فوراً نزد من
 باز بیا ؟
 چهره اش زرد شد بسبب خوف
 و سرخ شد بسبب خجالت ؟
 آن مرد پیر معلوم میشود و پدرش
 ظاهراً جوان ؟
 او بهر فریب استاد و ماهر است ؟
 آن مرد خود را بیمار میدارد ؟
 فراهم نمودن ؟

من باو کار و بار کردن پسند نمیکنم -
 زیرا که او همیشه تانی نمیکند +
 این دلیل قاطع است +
 آن طفل گم شده در اکناف و
 اطراف سرگردان میگردد +
 گله توپ دیوار را شکسته بگذشت +

من در جسم او شمیر خود زده
 بدان سو فرار شدیم +
 آن سو اگر از قیمت بازاری
 دو چند میخواهد +

ترا بیاید که به او معامله بکنی -
 یقین که بنصف خواهد داد +
 تو از حصه خود سه چند میداری +

من از سر نو با او آشنائی پیدا
 کرده ام +
 من به او مصافحه کردم +

آزادب معنه فی عسل - یکنه
 یتاتی دایما +

هَذَا الدَّلِيلُ قَاطِعٌ +
 هَذَا الطِّفْلُ الْمَقْشُودُ يَدُورُ
 فِي الْأَطْرَافِ وَالْأَكْنَافِ حَيْرَانٌ +
 بُنْدُؤُ الْمَذْفَعِ تَقَبَّ الْحَايِطَ
 وَ تَقَعَّ فِيهِ +

أَنَا صَرَّيْتُهِ يَسْتَفِينِي ثُمَّ قَرَرْتُ
 إِلَى ذَلِكَ الْحَايِطِ +

ذَلِكَ الْمَتَّاجِدُ يَطْلُبُ ضِعْفَ
 مَا يَكُونُ فِي الشَّوْنِ مِنَ الْقِيَمَةِ +
 يُشَاعِلُ بِهِ - لَا يَأْتِي أَتَقَيَّنُ - إِنَّهُ
 يُعْطِيكَ عَلَى بَعْضِ قِيَمَتِهِ +
 عِنْدَكَ مِنْ تَصَيُّفِكَ ثَلَاثُ
 أَمْشَاجٍ +

تَعَارَفْتُ أَنَا وَ هُوَ تَعَارَفَا
 جَدِيدًا +
 صَافَحْتُهُ +

من او را گفتیم که نه +
 رویه خود را ذخیره بکن +
 وقتیکه از خواندن کتاب خود فارغ
 میشوم - فی الفور یک سو می
 نرم +
 آن شخص صاف باطن است +
 چندان برفتن تعلیقات خانه خویش
 ندارم درین شب +

من تا یک ساعت بخوردن و
 نوشیدن مشغول میشوم - لیکن
 جوع و عطش منطفی نمیکرد +
 او ظالم خونخوار است +
 شب چه طور گذشت ؟
 آیا شب تو بخوبی گذشته است ؟
 احسان تست که تو مرا پرسی +
 به نسبت شب گذشته اشب
 به آرامی گذشت +

قُلْتُ لَهُ لَا +
 ادَّخِرْ زُودِيَّتَكَ +
 كُلَّمَا انْقَضَ عَنْ قِرَاءَةِ الْكِتَابِ
 أَضَعُهُ أَوْ أَطْرَحُهُ جَانِبًا
 عَلَى قَوْرِ +
 ذَلِكَ الرَّجُلُ زَكِيُّ الْبَاطِنِ +
 لَا أَشْتَرِي الدَّهَابَ إِلَّا
 دَارَ الْمَسْئَلَاتِ فِي هَلِكَةِ
 اللَّيْلِ صَرُورَةً +
 إِنِّي أَكُلُ وَأَشْرَبُ سَاعَةً
 كَأَيْلَةٍ وَ لَكِنَّ الْجُوعَ وَالْعَطَشَ
 لَا يَزُولَانِ +
 هُوَ ظَالِمٌ قَتَّالٌ +
 كَيْفَ مَضَى اللَّيْلُ ؟
 أَمْضَى تَيْلُتَكَ بِالْخَيْرِ ؟
 مَتَى عَلَى أَن تَسْأَلَ عَنِّي +
 كَدَّ مَضَتْ هَذِهِ اللَّيْلَةُ بِالْخَيْرِ
 وَالصَّلَاحِ وَ تَمَيَّزَتْ عَيْنِ

شکر خدا است که شب بقدرت
آرام گذشت +

مرا نزد آن صاحب یاد بکنی +
نزد او ظاهر بکن - که من او را
معزز و موثر و معظم میدارم +
قدم رنجه فرموده اندرون خانه
بیایید +

شما را تکلیف داده ام - عفو
فرمائید +

نه تکلیف نیست - هر چه بفرمائی
موجود هستم +
چه حکم است +

من بخوابش وسیله تو آمده ام +
امید من اینست - که کار تو بر آید +
احسان بزرگ خواهد شد - که بر شکر
گذارتی من یقین کنی +
در همه وقت آنچه بفرمائی - موجود

الَّيْلَةَ السَّابِقَةَ يَهْمًا +
شُكْرًا لِلَّهِ - انْقَضَتِ اللَّيْلَةُ
بِرَاحَةٍ يَسِيرَةٍ +

فَأَذْكُرُنِي عِنْدَ ذَلِكَ السَّيِّدِ +
وَ أَظْهَرُ عِنْدَهُ إِنِّي أُحْمِزُهُ
وَ أُؤَيِّرُهُ +

أَدْخُلُوا الدَّارَ وَ آتُوا مَعَكُمْ
عَلَى رُؤُسِنَا +

كَفَّفْتُكُمْ هَذَا الْأَمْرَ - فَاعْفُوا
عَنِّي +

لَا آيِنَ التَّكْلِيفُ - أَنَا عَامِلٌ
لِمَا تَأْمُرُنِي بِهِ أَيَّامًا كَانَ +
مَا الْحُكْمُ ؟

جِئْتُ طَلَبًا لِيُوسِّيلَتَكَ +
أَتَوَقَّعُ أَنَّ يُقْضَى حَاجَتُكَ +
إِنْ تَتَّقَنَتِ إِنِّي أُؤَدِّي شُكْرَكَ
يَكُونُ إِحْسَانًا عَظِيمًا +
إِنِّي لَا فَعْلَ مَا تَأْمُرُنِي بِهِ

هستم +

تو بسیار مهربانی میکنی +

تو در حق من بسیار زیاده میگوئی

من نمیتوانم که شکرتو ادا بکنم +

اجازت بده که فلان صاحب را که

از قدیم بخاندان من اتحاد دارند

برای ملاقات شما بیارم +

من از ملاقات شما بسیار محفوظ

گشتم +

من حتی الوسع کوشش خواهیم کرد

تا لائق تحسین شما باشیم +

این صاحب فلان است که در حق عمو

زاده تو بسیار احسان کرده است +

ما را از دیدن تو بخانه بسیار خوشی

حاصل شد +

خاصیت بزرگان اینست که ایشان همه

نمیکنند چه ایشان ارباب علم میباشدند علم

حداز اهل نیست و نابود میگرداند +

فِي كُلِّ وَفِي +

أَنْتَ تَلَطَّفُ عَلَيَّ كَثِيرًا +

تَقُولُ فِي حَقِّي زَائِدًا كَثِيرًا +

لَا أَقْدِرُ عَلَى إِدَاءِ شُكْرِكَ +

مُرْنِي بِأَنْ أُرِيَ يَالَسَيِّدِ الْوَلِيِّ

بَيْتَهُ وَبَيْنَ عَشَائِرِي رَوَاطِطُ

قَدِيمَةٍ لِإِلَاقَتِكَ +

حُظِطْتُ مِنْ قَرَجِ كَثِيرٍ

مُؤَلَّاتِيكُمْ +

إِنِّي لَأَسْعَى مَهْمَا أَمَكْنِي لَا كُنُوتُ

أَوَّلِي بِتَحْسِينِكُمْ +

هَذَا هُوَ الشَّيْخُ الَّذِي

أَخْبَرَ إِلَى ابْنِ عَمِيكَ +

يَحْصُلُ لِي قَرَحَةٌ شَدِيدَةٌ مِنْ

أَجَلِ قُدُومِكَ الدَّارِ +

عَادَةُ الْأَكْبَرِ أَنْ لَا يَحْسُدُوا

لِأَتَهُمْ دُونَ عِلْمِهِ وَ الْعِلْمُ يُزِيلُ

الْحَسَدَ وَ يَجْعَلُهُ +

يَبْدُو مِنْ كُلِّ نَعْلٍ لَطَافَةٌ +
طَوَّيْنِ الْقَلْبَ لِأَنَّ الْقَلْبَ لَمَّا +
غَرَضُ مُؤَلَّاءٍ غَيْرُ غَرَضِهِمْ +
هُوَ مُشْرِفٌ عَلَى الْأَنْهَادِ +
أَتَقَى الْحِجَابَ عَلَى عَيْنِ عَدُوٍّ +
أَشَارَكَكَ فِي نَفْعِ هَذَا +
مُؤَلَّاءُ الرِّجَالِ قَتَلُوا +
يَا لَتَقِيَّتِ +
هُوَ وَجَدَ مِثْلَهُ +
أَهَذَا رَأَيْكَ ؟ +
لَا تَشْكُ فِي هَذَا +
أَنْتُمْ هُمُ الْأَجْنَبِيُّونَ الَّذِينَ +
أَخْبَرُونِي بِحَيْثُكُمْ +
يَا سَادَاتِي أَتَرْتَضُونَ يَهْدِي +
الْغَمَّةَ ؟ +
تِلْكَ الْأَمْرَاءُ تَسْقِلُ بِالْإِسْقَافِ +
إِلَى الْآخِرِينَ +
تِلْكَ الْأَمْرَاءُ تُجْرِي الدَّمَاعِ

از همه کار او لطافت ظاهر است +
خاطر جمع بکن که فتح بدست است +
مفاد ایشان مخالف مفاد او شان است +
آن قریب به انهدام است +
او بر چشم دشمن مخفی شد +
من ترادرفتح این شریک خواهم کرد +
این مردمان بضرب شمشیر کشته شدند +
او مثل خود یافته است +
آیا دای تو این است ؟ +
دیرین شبه بکن +
شما همان اجنبی هستید که بما اطلاع کرده اند از آمدن شما +
ای صاحبان شما به این نغمه راضی هستید ؟ +
آنزن بنسبت دیگران استقلال می نمایند +
آنزن هرچه کمتر بخت به او برسد -

اشک میبارد +

آنزن خود را برائے اطفال خود
در اخلاق نمونہ خیال کرده است +

او بدان حیلہ کامیاب نشده
است +

او خیلے کار میدارد +
او باندک اشارہ و غضب می آید +
خشتے موسم بہار ہمہ میوہ را
خراب کرده است +
دریں امر رائے صاحبان مجلس
باید گرفت +

مکنون او ظاہر است +
حمیت من بہین است +
ایں مفہوم پیشود +

ایں اسب بہ تنگ و پو میرود +
آیا تو برفتن آنجا خوش پیشوی؟

يَا ذَنِي آيَةٍ +

تِلْكَ الْأَمْزَاجُ جَعَلَتْ نَفْسَهَا
لَاَوْلَادِهَا أَنْمُودَجًا فِي
الْأَخْلَاقِ +

مَا حَصَلَ مَقْصُودُهُ بِهَذِهِ
الْحِيلَةِ +

لَهُ أَشْغَالٌ كَثِيرَةٌ +
هُوَ يَعْصِبُ يَا ذَنِي إِشَارَةٍ +
يُبْسُ الْمَوْسِمَ تَقْصُّ الثَّمَرَاتِ
كُلَّهَا +

لِيُعْلَمَ فِي هَذِهِ الْأَمْرِ رَأْيُ
هَذِهِ الْأَكْبَادِ +

مَا فِي صَمِيرِهِ ظَاهِرٌ +
هَذِهِ حَمِيَّتِي +

هَذَا يُفْهَمُ +

هَذَا الْفَرَسُ يَسِيرُ بِالْعَدُوِّ +
أَتَقْدِرُ يَدَ هَاسِكَ إِلَى ذَلِكَ
الْمَوْضِعِ ؟

او بخنده پیشانی صرف میکند +
 ایشان بر دشمن افتادند +
 چیرانم - که کدام سمت توجه بکنیم +
 او مرا اختیار کلی داده است +
 او خود را بقتل رسانیده است +
 بر سر خود قاعده مقرر بکن - که
 از آن تجاوز نکنی +
 کار من بر دلش است +
 مشق شمشیر میکند +
 مشق تیر میکند +
 خود را کمر میکند +
 او این کار را پنهان میکند +
 من درین امر شره کرده ام -
 هر چه بادا باد +
 این آخری پانسه است +
 مسلم داشتیم که این امر بهچنان
 است +

هُوَ يَقْصِرُ قَرَحًا مَسْرُورًا +
 مَوْلَايَ وَقَعُوا عَلَى الْأَعْدَاءِ +
 اتَّخَذُوا إِلَى آيِّ جَانِبٍ اتَّوَجَّهُ +
 خَيَّرَنِي إِخْتِيَارًا كَامِلًا +
 هُوَ قَتَلَ نَفْسَهُ +
 تَرَدَّدَ لِنَفْسَيْكَ قَاعِدَةً -
 فَلَا تَجَاوَزْ عَنْهَا +
 عَمَلِي عَلَى الْأَنْزِيَادِ +
 يَسْعَى فِي مَشْقِ السَّيْفِ +
 يَسْعَى فِي مَشْقِ الرِّجْلِ +
 يَجْعَلُ نَفْسَهُ صَمَاءً +
 هُوَ يَفْعَلُ ذَلِكَ الْأَمْرَ
 خَفَاءً +
 إِنَّمَا اشْتَغَلْتُ فِي هَذِهِ
 الْأَمْرِ أَيَّامًا كَانَتْ +
 هَذِهِ هِيَ الْقُرْعَةُ الْآخِرَةُ +
 سَمِعْتُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ
 هَلَكْنَا +

قاور نیستیم که آن را با انجام برسانم ✽
 او غضب خود را بخود تسلیم کرده
 فرو نشانده ✽

پادشاه لشکر بزرگ برپا کرده است ✽

آن شراب بدماغ میرسد ✽
 علم آموزید که کمال آدمی
 است ✽

لَسْتُ يَقَادِرُ عَلَى أَنْ أُنِيبَهُ ✽
 هُوَ حَوْلَ غَضَبِهِ إِلَى نَفْسِهِ
 وَ سَكَنَهُ ✽

الْأُسْلُطَانُ أَقَامَ الْعَسَاكِرَ
 الْعِظَامَ ✽

ذَلِكَ الْخَمْرُ يُخَامِرُ الدِّمَاغَ ✽
 عَلَيْكُمْ بِتَحْصِيلِ الْعِلْمِ - فَإِنَّهُ
 كَمَالُ الْإِنْسَانِ ✽

CALL No.

191501
E 121

ACC. No.

1291

AUTHOR

TITLE

عربی کی روشنی میں (191501)

عربی

1291

191501

عربی کی روشنی میں

Date	No.	Date	No.

MAULANA AZAD LIBRARY ALIGARH MUSLIM UNIVERSITY

RULES:—

1. The book must be returned on the date stamped above.
2. A fine of Re. 1-00 per volume per day shall be charged for text-books and 10 Paise per volume per day for general books kept over - due.

